

Obsah:

- 1. Základní údaje ... str. 2 - 3**
- 2. Soupis jednotlivých prvků z přírodního kamene ... 4 - 5**
- 3. Současný stav prvků z přírodního a umělého kamene –
charakteristika poškození ... str. 6 - 7**
- 4. Katalogizace kamenných prvků - Interiér ... str. 8 - 154**
- 5. Závěr a doporučení ... str. 155**
- 6. Návrh technologie restaurování ... str. 156**
- 7. Kopie povolení MK ČR k restaurování ... str. 157 - 159**

Poznámka:

Na toto dílo se vztahuje autorskoprávní ochrana podle zákona č. 35/1965 Sb., o dílech literárních, vědeckých a uměleckých (autorský zákon) ve znění pozdějších předpisů.

V souladu s tímto zákonem je dílo duševním vlastnictvím jeho autora a jeho užití je možné jen s autorovým svolením. Kopírování nebo vydání díla i jeho částí (včetně dokumentace) je rovněž možné jen se svolením autora. Při citování díla je povinné uvedení autora a názvu díla.

1. Základní údaje

I. Lokalizace památky

- 1. Kraj:** Vysočina
- 2. Adresa:** Muzeum Vysočiny Jihlava – pobočka hrad Roštejn,
Doupě 1, 588 56 Telč, Česká republika
- 3. Bližší určení místa popisem:** K. ú. Doupě, poz. parc. č. st. 1,
souřadnice: 49°15'6,93" s. š., 15°25'33,91" v. d.
- 4. Název památky:** hrad Roštejn
- 5. Rejstříkové číslo památky:** 29908/7- 4810, památkou od 3. 5. 1958

II. Údaje o památce

- 1. Autor (dílna, okruh):**
- 2. Datace (sloh):** pol. 14. stol. (gotika, renesance)
- 3. Materiál / technika:** žula

III. Údaje o akci

- 1. Vlastník:** Muzeum Vysočiny Jihlava
- 2. Investor akce:** Kraj Vysočina, Žižkova 1882/57, 586 01 Jihlava
- 3. Návrh vypracoval:** MgA. Lukáš Hosnedl
- 4. Návrh vypracován dne:** únor 2016
- 5. Autor fotodokumentace:** MgA. Lukáš Hosnedl

IV. Údaje o průzkumu

V měsících lednu a únoru 2016 proběhl vizuální restaurátorský průzkum kamenných prvků, součástí fasád exteriéru a interiéru hradu Roštejn. Objekt je od roku 1958 prohlášen Ministerstvem kultury nemovitou kulturní památkou pod r. č. ÚSNKP 29908/7- 4810.

Vizuální restaurátorský průzkum byl motivovaný plánovanou obnovou exteriéru i interiéru objektu hradu Roštejn.

Restaurátorský průzkum byl proveden vizuálně, ve vyšších partiích bez lešení za použití dalekohledu a teleobjektivu. Průzkum je zaměřen na zjištění stávajícího technického stavu jednotlivých kamenných prvků, popisu poškození včetně fotodokumentace jednotlivých prvků a návrhu na jejich restaurování. Restaurátorský průzkum nebyl koncipován jako stavebně-historický průzkum, ani jako průzkum petrografický, ani nezahrnuje výsledky laboratorního průzkumu povrchových úprav či rozboru nepůvodních tmelů a vysprávek. Doplňkové informace o vývoji kamenných článků, petrografickém složení kamene či složení tmelů nebo stratigrafie povrchových úprav, nemají na popis stávajícího stavu či návrhu restaurování žádný vliv. Proto mohou být provedeny až v průběhu zásahu.

**Restaurátorský záměr na
KONZERVACI A RESTAUROVÁNÍ KAMENNÝCH PRVKŮ
interiéru hradu Roštejn**

Zjištěné nálezy a výsledky jsou shrnuty a definovány ve zprávě: „Restaurátorský záměr na KONZERVACI A RESTAUROVÁNÍ KAMENNÝCH PRVKŮ exteriéru a interiéru hradu Roštejn, zpracované MgA. Lukášem Hosnedlem, ak. soch. a rest., únor 2016.

V. Popis památky

Hrad Roštejn (německy Burg Rosenstein) je pozdně gotický hrad stojící na skalnatém vrchu (677 m n.m) v katastru obce Doupě v okrese Jihlava. Hrad Roštejn byl vybudován v oblasti tzv. Jihlavských vrchů pravděpodobně na přelomu 40. a 50. let 14. století. Jeho vznik je dáván do souvislosti s faktem, že v roce 1339 získal rod pánů z Hradce do svého držení Telč. Roštejn pak vznikl jako jedno z opevněných míst na obvodu telečského panství, konkrétně na jeho hranici s třetšským panstvím, které v dané době drželi Šternberkové. Název hradu byl odvozen od podoby erbu prvních majitelů, zlaté růže v modrém poli a původně byl psán jako Rossenstein, nebo dokonce Kimrostein, později Roštýn. Středověká podoba hradu se mírně odlišovala od současného stavu, hrad se tehdy skládal z hradního jádra (dnešní obvod hradu) a předhradí (dnešní plocha parkoviště a zahrady s altánem a krytým pódiem). Hradní ochozy byly v tomto období otevřené, nezastřešené a na místě dnešní kaple sv. Eustacha byla velmi pravděpodobně malá hradní věž. Druhá věž (sedmiboká nepravidelného půdorysu), při vstupu do hradu, je dochovaná do dnešních dnů. Během husitských válek došlo k poškození předhradí objektu, následně v druhé polovině 15. a počátkem 16. století význam hradu jako opevněného sídla upadal. Jeho další rozvoj a přestavba byly spojeny s osobností Zachariáše z Hradce (1526/7 – 1589), který nechal hrad stavebně upravit v renesančním duchu (do této fáze patří například vybudování kaple, zastřešení hradních ochozů, přístavba obytných místností směrem k věži, apod.) a zajistil mu novou, loveckou funkci. Okolo hradu totiž vznikla rozsáhlá obora, která sloužila od konce 16. až do první poloviny 20. století pro chov lovné zvěře (skladba zvěře se v jednotlivých periodách různila). Na konci 16., nebo v průběhu 17. století, došlo také k vytvoření souboru cenných nástěnných maleb, které zdobí některé interiéry hradu. V průběhu raného novověku se na Roštejně vystřídali různí majitelé, jednalo se vždy o majitele Telče, s jejíž historií byl hrad nerozlučně svázán. Byly to rody Slavatů z Chlumu a Košumberka, Lichtenstein-Kastelkorn a Podstatzky-Lichtenstein. Zejména v době posledního z uvedených rodů sloužil hrad v zásadě již jen jako administrativní a správní centrum obory a majitelé zde dlouhodobě nepobývali, na lov do obory vyráželi z Telče. Za jejich éry, konkrétně v roce 1915 došlo k rozsáhlému požáru hradu, který byl způsoben zásahem blesku do hradní věže, odkud se oheň dále šířil do původních obytných částí hradu. K obnově hradu ze strany rodiny posledních majitelů již nedošlo, k rekonstrukci bylo přistoupeno až několik let po zestátnění hradu, zejména v průběhu 50. a 60. let 20. století. Částečné zpřístupnění hradu bylo poprvé možné v roce 1969, plně v roce 1982.

2. Soupis jednotlivých prvků z přírodního kamene

INTERIÉR

Ka (kámen), **I** (interiér), **číslice** (číslo pokoje), **písmeno** (pořadí prvku) –

- Ka/I 01.01.** – schodiště, (materiál: žula);
- Ka/I 01.02.** – ostění portálu, (materiál: žula);
- Ka/I 101** – schod, (materiál: žula);
- Ka/I 104a** – ostění portálu, (materiál: žula);
- Ka/I 104b** – skála,
- Ka/I 105** – schod, (materiál: žula);
- Ka/I 114** – schodiště, (materiál: žula);
- Ka/I 115** – fragment ostění portálu, (materiál: žula);
- Ka/I 117** – sloupek, (materiál: žula);
- Ka/I 120a** – hlavice sloupů, (materiál: žula);
- Ka/I 120b** – patky sloupů, (materiál: žula);
- Ka/I 201** – ostění portálu, (materiál: žula);
- Ka/I 210a** – ostění portálu, (materiál: žula);
- Ka/I 210b** – fragment okenního ostění, (materiál: žula);
- Ka/I 210c** – ostění portálu, (materiál: žula);
- Ka/I 211** – ostění portálu, (materiál: žula);
- Ka/I 212** – profilované ostění portálu s růžemi, (materiál: žula);
- Ka/I 214a** – schod, (materiál: žula);
- Ka/I 214b** – ostění portálu, (materiál: žula);
- Ka/I 216a** – krb, (materiál: žula);
- Ka/I 216b** – ostění portálu, (materiál: žula);
- Ka/I 217a** – schodiště, (materiál: žula);
- Ka/I 217b** – ostění portálu, (materiál: žula);
- Ka/I 217c** – ostění topeniště, (materiál: žula);
- Ka/I 219a** – ostění portálu, (materiál: žula);
- Ka/I 219b** – fragment okenního ostění, (materiál: žula);
- Ka/I 219c** – fragment okenního ostění, (materiál: žula);
- Ka/I 219d** – ostění portálu, (materiál: žula);
- Ka/I 219e** – ostění portálu, (materiál: žula);
- Ka/I 301** – schod, (materiál: žula);
- Ka/I 304a** – ostění portálu, (materiál: žula);
- Ka/I 304b** – ostění portálu, (materiál: žula);
- Ka/I 304c** – ostění portálu, (materiál: žula);
- Ka/I 305** – krb, (materiál: žula);
- Ka/I 306** – ostění portálu, (materiál: žula);
- Ka/I 307a** – ostění portálu, (materiál: žula);
- Ka/I 307b** – krb, (materiál: žula);
- Ka/I 308a** – ostění portálu, (materiál: žula);
- Ka/I 308b** – krb, (materiál: žula);
- Ka/I 308c** – ostění portálu, (materiál: žula);
- Ka/I 309a** – ostění portálu, (materiál: žula);
- Ka/I 309b** – schodiště, (materiál: žula);
- Ka/I 309c** – fragment okenního ostění, (materiál: žula);

**Restaurátorský záměr na
KONZERVACI A RESTAUROVÁNÍ KAMENNÝCH PRVKŮ
interiéru hradu Roštejn**

- Ka/I 309d** – ostění portálu, (materiál: žula);
- Ka/I 309e** – schodiště, (materiál: žula);
- Ka/I 309f** – ostění topeniště, (materiál: žula);
- Ka/I 309g** – ostění portálu, (materiál: žula);

3. Současný stav prvků z přírodního a umělého kamene - charakteristika poškození

Všechny prvky z přírodního kamene jsou součástí interiéru hradu Roštejn, který prošel mnoha stavebními úpravami. Proto i jednotlivé prvky odpovídají gotickému, či baroknímu tvarosloví, či tvarosloví novodobých směrů 19. století a 20. století.

Použitý materiál lze u kamenných prvků klasifikovat jako žulu¹⁾*, viz. 2. Soupis jednotlivých prvků z přírodního kamene.

Všechny prvky z přírodního kamene jsou ve většině případů složeny z několika kamenných článků různých velikostí samotných článků.

Hodnocení současného stavu uvedených prvků z přírodního kamene, je provedeno na základě prvotního vizuálního průzkumu in situ - na místě, z bezprostřední blízkosti, dalekohledem nebo teleobjektivem, nikoli z lešení ani z plošiny.

Prvky z přírodního kamene:

Prvotní vizuální průzkum potvrdil statická i tektonická poškození některých z prvků přírodního kamene, viz. 4. Katalogizace kamenných prvků - Interiér.

Obecně vykazují prvky z přírodního kamene mnohá poškození vyplývající hlavně jednak z materiálové podstaty kamene podléhajícího korozním procesům, poškození vzniklá v důsledku technologie zpracování kamenných prvků, stejně jako funkcí kamenných prvků. V neposlední řadě jsou patrná mechanická poškození jako následek provozu a užívání, tak i nevhodných zásahů a oprav průběhu jejich existence.

Kamenný materiál všech prvků přírodního kamene je na mnoha místech poškozen degradací materiálu, jejíž stupeň a intenzita a rozsah se liší konkrétním kusem kamene, tak i místem adjustace a zatížení prvku. Taková degradace kamenného materiálu se projevuje úbytkem materiálu z povrchového reliéfu a je nejvíce patrná především na povrchu kamene. Tyto fyzikální a chemické změny označujeme jako zvětvávání. Podstatou rušivých fyzikálních procesů jsou hlavně objemové změny a s nimi související vznik napětí, který dostačuje k porušení struktury a soudržnosti materiálu. Dochází k nim především v důsledku teplotních a vlhkostních změn. V důsledku této fyzikální a chemické koroze kamenného materiálu i

1)* Žula (granit);

Barva: Celkově světlá, bělavá, šedá, žlutavá, narůžovělá až červená.

Složení: Granit obsahuje podstatně křemen, draselný živec v převaze nad plagioklasem a slídu (muskovit a biotit). Vedle toho může žula obsahovat i jiné nerosty (např. turmalín a kasiterit). Granodiorit je od žuly makroskopicky těžko rozeznatelný, protože má téměř stejné složení; liší se pouze převahou kyselého plagioklasu nad draselným živcem a větším obsahem slídy, zejména biotitu, někdy obsahem amfibolu.

Stavba: Všechná, většinou stejnoměrně zrnitá, ale i porfyrická. V případě porfyrické stavby je základní hmota zřetelně zrnitá a vyrostlice jsou značně velké.

Vznik: Jde o hlubinné horniny vzniklé pomalým utuhnutím magmatu; proto jsou vždy zřetelně zrnité.

Výskyt: Žuly a granodiority jsou u nás velmi hojně zastoupeny. Žulou a příbuznými horninami je tvořen moldanubický pluton Českomoravské vrchoviny (Mrákotín) i Šumavy, masívy ve Smrčinách, Krušných horách, v okolí Říčan, u Brna atd. Žuly jsou výborným stavebním kamenem, hodícím se na šterk, na dlažební kostky, na obrubníky chodníků, na tesaný kámen i na leštění (pomníky, monolity a obkladový materiál).

Literatura: Němec, František; Klíč k určování nerostů a hornin; SPN Praha 1993

**Restaurátorský záměr na
KONZERVACI A RESTAUROVÁNÍ KAMENNÝCH PRVKŮ
interiéru hradu Roštejn**

tmelů dochází ke vzniku hlubokých prasklin a trhlin, které umožňují např. v exteriéru další přístup vodním systémům a jeho opětovným cyklickým změnám. Cyklické změny vody jsou příčinnou silné a rozsáhlé koroze materiálu, projevující se jako oddělování a odpadávání jeho velkých částí od mateřské podkladové hmoty.

Jednotlivé prvky vykazují i mechanická poškození odražením částí plastické profilace, hran, rohů.

Některé z kamenných prvků či jejich článků jsou částečně překryty či vyspraveny betonovými, maltovými nebo omítkovými vrstvami. Většinou pocházejí z minulých restaurátorských zásahů a lze konstatovat, že převážně neodpovídají doplňovanému originálu ani složením, ani strukturou, ani barevností.

Znečištění prvků památky pochází z působení mnoha negativních faktorů, převážně vzniklých z užívání prvku, ojediněle i znečištění pocházející ze stavebních úprav interiéru.

Těsnicí materiál - tmel mezi jednotlivými kamennými články kamenných prvků je na mnoha místech silně degradovaný a nebo již zcela chybí.

Všechny prvky z přírodního kamene nesou stopy povrchových úprav, jejichž přesnou stratigrafii a tedy původnost, lze přesně určit až důkladným rest. průzkumem případně doloženým průzkumem laboratorním a to na základě vyhodnocení odebraných vzorků.

4. Katalogizace kamenných prvků

INTERIÉR

Ka (kámen), **I** (interiér), **číslice** (poloha, číslo pokoje), **písmeno** (pořadí prvku)

Ka/I 01.01. – schodiště

Popis prvku

Komplet schodiště o 9 stupních, u všech stupňů bez profilace. Některé ze schodišťových stupňů jsou kratší a proto jsou k bočním zdem dozděny. Všechny stupně viditelně podezděny – cca 1/2 výšky podstupnice je tvořena viditelně odlišným materiálem.

Stávající stav – restaurátorský průzkum

Materiálové složení: žula

Statická a tektonická poškození:

- 4 kamenné stupně přelomené v celé síle schodnice, či ze dvou částí (z důvodu silného znečištění pevnými nečistotami nelze s přesností určit);

Mechanická poškození:

- uražené hrany;
- kaverny v plochách;
- silně ošlapané;

**Restaurátorský záměr na
KONZERVACI A RESTAUROVÁNÍ KAMENNÝCH PRVKŮ
interiéru hradu Roštejn**

Degradace kamenného materiálu:

- povrchová degradace;

Doplňky a tmely:

- některé schodnice dozděny ke zdem materiálem na cementové bázi, pravděpodobně s vezdřeným kamenem či cihlou;
- podezdění schodnic cca ½ výšky podstupnice materiálem na cementové bázi, pravděpodobně s vezdřeným kamenem či cihlou;
- schodnice bez viditelných doplňků a tmelů;

Znečištění:

- silné znečištění pevnými nečistotami;
- silné povrchové znečištění;

Povrchové úpravy:

- všechny části schodiště bez viditelných povrchových úprav;

Kovové prvky:

- prvek bez viditelných kovových prvků;

Návrh na konzervaci a restaurování

Z restaurátorského průzkumu vyplývá a vychází i navrhovaný ***návrh postupu a metodiky konzervačního a restaurátorského zásahu***. Vzhledem ke stavu kamenného prvku je nutné provést restaurátorský zákrok, který vzhledem k výše uvedeným skutečnostem odstraní důsledky degradace kamenného materiálu. Protože je kamenný prvek součástí kulturní památky, která svojí kvalitou bezpochyby patří k současným kulturním statkům, je nutné provést komplexní restaurátorský zásah a nikoli pouhou opravu.

Metodika restaurátorského procesu navíc umožňuje zadavateli využít daných principů, které nabízí zákon 20/87 Sb. O památkové péči, který jednoznačně určuje míru a kvalitu provedených prací. V tomto případě navrhuje restaurátor jejich následující koncepci:

1. Restaurátorský průzkum – dokumentaci stavu před rest. zákrokem:

Prvek bude přesně zaměřen včetně fotodokumentace. Bude proveden detailní popis rozsahu poškození a degradace materiálu.

Jen tak lze určit povahu i charakter jednotlivých poškození, zjistit možnosti historických tmelů nebo barevných úprav.

2. Demontáž:

Spáry budou mechanicky vyčištěny od tmelících materiálů. Všechny části prvku – jednotlivé schodišťové stupně, budou demontovány.

3. Etapa čištění:

Všechny části prvku bude nutné očistit od povrchových nečistot a zbytků tmelících směsí a to možným mechanickým a chemickým čištěním suchou i mokrou cestou.

4. Etapa konsolidace kamenného materiálu:

Po důkladném očištění bude kamenná hmota prvku lokálně zpevněna zvoleným konsolidantem. Konsolidační proces je metoda, jejímž cílem je obnovení pevnosti a soudržnosti materiálu. Proto musí proběhnout v teplotně příznivém klimatu tak, aby kapalné látky mohly optimálně vniknout do kamenného materiálu a penetrovaly jej co nejhlouběji. Jen tak je možné restituovat chybějící strukturu pojiva. Úspěšnost konsolidace závisí na vysoké nasákavosti, vzlínivosti a pórovitosti daného materiálu. Kamenná hmota pak bude lokálně

**Restaurátorský záměr na
KONZERVACI A RESTAUROVÁNÍ KAMENNÝCH PRVKŮ
interiéru hradu Roštejn**

zpevněna v různém stupni a rozsahu, a to podle míry degradace kamenného materiálu jednotlivých částí. Ve všech případech bude použit ověřený zpevňující materiál na bázi organokřemičitanů či ethylesteru kyseliny křemičité.

Defekty (trhliny, praskliny) budou injektovány nízkomolekulární pryskyřicí (epoxidovou nebo akrylátovou).

5. Etapa statického zajištění:

Všechny přelomené schodišťové stupně bude nutné opětovně spojit. Spojení jednotlivých částí by mělo být provedeno lepením lepidlem na bázi epoxidových pryskyřic, za pomoci vlepených čepů z materiálu nepodléhajícímu korozním procesům – nerez, silon.

6. Etapa plastické rekonstrukce a doplnění chybějících částí:

Mechanická poškození uražených hran by měla být doplněna. Takové doplňování bude prováděno v plném rozsahu přímo na kamenný originál barevně i strukturně odpovídajícím tmelem. Rozsah a podoba lokálních doplňků bude provedena na základě ikonografických, fotografických podkladů a analogií v interpretaci s kontextem českého sochařství.

Nově domodelované části by tak měli respektovat původní styl sochařské modelace i charakter povrchového reliéfu. Jako nejvhodnější tmel restaurátor navrhuje pro kamenný materiál probarvenou minerální směs na cementové bázi či bázi umělých pryskyřic, ale vždy plněnou kamennou drtí identickou doplňovanému kameni žuly, tedy tmelem, který respektuje strukturu, složení a barevnost kamenných originálů.

V místech, která nejsou mechanicky namáhána budou tmely nanášeny na materiál přímo, na místa exponovaná budou tmely nanášeny na armatury z materiálu nepodléhajícímu korozi. Po vytvrzení budou tmely povrchově opracovány a dotvarovány do požadovaného tvaru a struktury.

Ve spodní části bude před prvním schodišťovým stupněm doplněn chybějící kámen tvořící kamennou podestu. Doplněvaný kámen rozměru cca 340/1350mm bude vyroben z demontovaných prvků získaných v rámci objektu. Kamenný stupeň bude uložen do malty pro pokládku kamenné dlažby na šterkový podsyp (dodávka stavby).

7. Etapa barevného sjednocení a lokální retuše:

Po etapě čištění bude jasný rozsah zachovaných a ponechaných barevných povrchových úprav. Po dohodě s investorem a odbornými pracovníky NPÚ bude rozhodnuto o míře jejich doplnění či rekonstrukce.

V každém případě by měly být dochované historické barevné vrstvy budou zajištěny fixováním vhodným prostředkem. V tomto případě např. roztokem Paraloidu B 72.

Vzhledem k rozdílnosti materiálů a jejich zpracování je možné provést lokální barevnou retuš umožňující estetické spojení doplňků s originálním materiálem umělého kamene. Barevná retuš musí být provedena jiným technologickým postupem tak, aby bylo respektováno obecně platné památkové stanovisko, požadující reverzibilitu této barevnosti.

Nejprve budou tedy barevně sjednocena místa doplněná umělým kamenným materiálem, následně pak místa, jež by rušila estetické vnímání díla.

8. Znovuosazení:

Schodiště bude instalováno ve své původní pozici, jednotlivé prvky budou ukládány do malty. Vzniklé spáry bude nutné vyspárovat vhodným tmelem.

**Restaurátorský záměr na
KONZERVACI A RESTAUROVÁNÍ KAMENNÝCH PRVKŮ
interiéru hradu Roštejn**

9. Závěrečná povrchová úpravu – hydrofobizace a biosanace:

Zrestaurovaný prvek musí být vzhledem k povětrnostním podmínkám povrchově ošetřen tak, aby byl chráněn před všemi negativními vlivy. Celý povrch prvku tak bude opatřen ochrannými nátěry prostředky proti biologickému napadení a na závěr nátěry prostředky hydrofobizačními.

Tato opatření zabrání bezprostřednímu působení vody na povrch a jejímu pronikání dovnitř a zaručí dlouhodobé estetické působení.

10. Restaurátorská zpráva:

Bude vyhotovena v počtu a rozsahu odpovídajícímu zákonu č. 20/1987, kde budou zdokumentovány (písemně i fotograficky) všechny jednotlivé etapy restaurátorského procesu, použité metody a materiály.

Ka/I 01.02. – ostění portálu

Popis prvku

Ostění portálu jednoduchého tvarosloví bez profilace. Ostění je složeno z prahu, který je částečně zapuštěn do terénu, pohledově levé a pravé stojky, překladu. Pohledově pravá stojka je ze $\frac{3}{4}$ zazděna do hmoty zdi. Spáry viditelně tmelené. Nad překladem lunetová dozdivka.

Ze zadní strany viditelné stopy historického kamenického opracování, či pozdějšího zásahu.

Na zadní straně pohledově pravé stojky patrných několik zahloubených otvorů, jako doklad míst historického kotvení kovových doplňků.

Bez dveří.

Stávající stav – restaurátorský průzkum

Materiálové složení: žula

**Restaurátorský záměr na
KONZERVACI A RESTAUROVÁNÍ KAMENNÝCH PRVKŮ
interiéru hradu Roštejn**

Statická a tektonická poškození:

- překlad s viditelnou prasklinou na čelní straně;
- pohledově levá stojka přelomená v celé síle článku;
- pohledově pravá stojka přelomená v celé síle článku, v místě přelomení vyosená;

Mechanická poškození:

- uražené hrany;
- kaverny v plochách;

Degradace kamenného materiálu:

- povrchová degradace;

Doplňky a tmely:

- všechny články bez viditelných doplňků a tmelů;
- patrný tmel ve spárách mezi stojkami a překladem;

Znečištění:

- silné povrchové znečištění;

Povrchové úpravy:

- všechny články prvku s povrchovou úpravou několika vrstev vápenných nátěrů, které se na mnoha místech odlupují;

Kovové prvky:

- v pohledově pravé stojce kotvené kovové oko;
- kovový materiál napaden povrchovou korozí;

Návrh na konzervaci a restaurování

Z restaurátorského průzkumu vyplývá a vychází i navrhovaný ***návrh postupu a metodiky konzervačního a restaurátorského zásahu***. Vzhledem ke stavu kamenného prvku je nutné provést restaurátorský zákrok, který vzhledem k výše uvedeným skutečnostem odstraní důsledky degradace kamenného materiálu. Protože je kamenný prvek součástí kulturní památky, která svojí kvalitou bezpochyby patří k současným kulturním statkům, je nutné provést komplexní restaurátorský zásah a nikoli pouhou opravu.

Metodika restaurátorského procesu navíc umožňuje zadavateli využít daných principů, které nabízí zákon 20/87 Sb. O památkové péči, který jednoznačně určuje míru a kvalitu provedených prací. V tomto případě navrhuje restaurátor jejich následující koncepci:

1. Restaurátorský průzkum – dokumentaci stavu před rest. zákrokem:

Prvek bude přesně zaměřen včetně fotodokumentace. Bude proveden detailní popis rozsahu poškození a degradace materiálu.

Součástí restaurátorského průzkumu může být proveden laboratorní průzkum odebraných vzorků, nezbytný pro následující etapy restaurátorského zásahu nebo pro doložení uměleckohistorického vývoje památky, např. statigrafii jednotlivých vrstev historických barevných úprav.

Jen tak lze určit povahu i charakter jednotlivých poškození, zjistit možnosti historických tmelů nebo barevných úprav.

2. Demontáž:

Spáry budou mechanicky vyčištěny od tmelících materiálů.

3. Etapa čištění:

Fragmenty kovových doplňků budou vyjmuty.

**Restaurátorský záměr na
KONZERVACI A RESTAUROVÁNÍ KAMENNÝCH PRVKŮ
interiéru hradu Roštejn**

Všechny části prvku bude nutné očistit od povrchových nečistot a zbytků tmelících směsí a to možným mechanickým a chemickým čištěním suchou i mokrou cestou.

Na základě možného laboratorního průzkumu bude zřejmá skladba jednotlivých vrstev a po dohodě s investorem a odbornými pracovníky NPÚ bude rozhodnuto o míře případného snímání druhotných vrstev.

4. Etapa konsolidace kamenného materiálu:

Po důkladném očištění bude kamenná hmota prvku lokálně zpevněna zvoleným konsolidantem. Konsolidační proces je metoda, jejímž cílem je obnovení pevnosti a soudržnosti materiálu. Proto musí proběhnout v teplotně příznivém klimatu tak, aby kapalně látky mohly optimálně vniknout do kamenného materiálu a penetrovaly jej co nejhlouběji. Jen tak je možné restituovat chybějící strukturu pojiva. Úspěšnost konsolidace závisí na vysoké nasákavosti, vzlínavosti a pórovitosti daného materiálu. Kamenná hmota pak bude lokálně zpevněna v různém stupni a rozsahu, a to podle míry degradace kamenného materiálu jednotlivých částí. Ve všech případech bude použit ověřený zpevňující materiál na bázi organokřemičitanů či ethylesteru kyseliny křemičité.

Defekty (trhliny, praskliny) budou injektovány nízkomolekulární pryskyřicí (epoxidovou nebo akrylátovou).

5. Etapa statického zajištění:

Nutno provést revizi praskliny kamenné hmotě překladu. V případě jeho rozdělení bude nutné provést jeho slepení, viz dále.

Obě přelomené stojky bude nutné opětovně spojit. Spojení jednotlivých částí by mělo být provedeno lepením lepidlem na bázi epoxidových pryskyřic, za pomoci vlepeného čepu z materiálu nepodléhajícímu korozním procesům – nerez, silon.

6. Etapa plastické rekonstrukce a doplnění chybějících částí:

Mechanická poškození uražených hran by měla být doplněna. Takové doplňování bude prováděno v plném rozsahu přímo na kamenný originál barevně i strukturně odpovídajícím tmelem. Rozsah a podoba lokálních doplňků bude provedena na základě ikonografických, fotografických podkladů a analogií v interpretaci s kontextem českého sochařství.

Nově domodelované části by tak měli respektovat původní styl sochařské modelace i charakter povrchového reliéfu. Jako nejvhodnější tmel restaurátor navrhuje pro kamenný materiál probarvenou minerální směs na cementové bázi či bázi umělých pryskyřic, ale vždy plněnou kamennou drtí identickou doplňovanému kameni žuly, tedy tmelem, který respektuje strukturu, složení a barevnost kamenných originálů.

V místech, která nejsou mechanicky namáhána budou tmely nanášeny na materiál přímo, na místa exponovaná budou tmely nanášeny na armatury z materiálu nepodléhajícímu korozi. Po vytvrzení budou tmely povrchově opracovány a dotvarovány do požadovaného tvaru a struktury.

V této etapě by měly být zachovány historické zahluobené otvory, jako doklad míst kotvení kovových doplňků a to v plné míře, či mohou být částečně zatmeleny do cca $\frac{3}{4}$ hloubky.

7. Etapa barevného sjednocení a lokální retuše:

Po etapě čištění bude jasný rozsah zachovaných a ponechaných barevných povrchových úprav. Po dohodě s investorem a odbornými pracovníky NPÚ bude rozhodnuto o míře jejich doplnění či rekonstrukce.

**Restaurátorský záměr na
KONZERVACI A RESTAUROVÁNÍ KAMENNÝCH PRVKŮ
interiéru hradu Roštejn**

V každém případě by měly být dochované historické barevné vrstvy budou zajištěny fixováním vhodným prostředkem. V tomto případě např. roztokem Paraloidu B 72.

Vzhledem k rozdílnosti materiálů a jejich zpracování je možné provést lokální barevnou retuš umožňující estetické spojení doplňků s originálním materiálem umělého kamene. Barevná retuš musí být provedena jiným technologickým postupem tak, aby bylo respektováno obecně platné památkové stanovisko, požadující reverzibilitu této barevnosti.

Nejprve budou tedy barevně sjednocena místa doplněná umělým kamenným materiálem, následně pak místa, jež by rušila estetické vnímání díla.

8. Závěrečná povrchová úpravu – hydrofobizace a biosanace:

Zrestaurovaný prvek musí být vzhledem k povětrnostním podmínkám povrchově ošetřen tak, aby byl chráněn před všemi negativními vlivy. Celý povrch prvku tak bude opatřen ochrannými nátěry prostředky proti biologickému napadení a na závěr nátěry prostředky hydrofobizačními.

Tato opatření zabrání bezprostřednímu působení vody na povrch a jejímu pronikání dovnitř a zaručí dlouhodobé estetické působení.

9. Restaurátorská zpráva:

Bude vyhotovena v počtu a rozsahu odpovídajícímu zákonu č. 20/1987, kde budou zdokumentovány (písemně i fotograficky) všechny jednotlivé etapy restaurátorského procesu, použité metody a materiály.

Ka/I 101 – schod

Popis prvku

Schod s oblounovým nosem a jednoduchou plochou podstupnicí. Schodišťový stupeň viditelně podezděn – cca ½ výšky podstupnice je tvořena viditelně odlišným materiálem.

Stávající stav – restaurátorský průzkum

Materiálové složení: žula

Statická a tektonická poškození:

- prvek bez statického a tektonického poškození;

Mechanická poškození:

- uražený pohledově pravý roh podstupnice;
- pohledově levá strana viditelně doplněná, buď z důvodu mechanického poškození uražené profilace, nebo z důvodu nedostatečného rozměru schodu (z důvodu druhotného použití);

Degradace kamenného materiálu:

- povrchová degradace;

Doplňky a tmely:

- patrné doplnění pohledově levé strany schodu z materiálu na cementové bázi;

Znečištění:

- silné povrchové znečištění;
- nátěr bezpečnostních prvků tvaru 4 koleček, zřejmě syntetickou barvou;

Povrchové úpravy:

- prvek bez viditelných povrchových úprav;

Kovové prvky:

- prvek bez viditelných kovových prvků;

**Restaurátorský záměr na
KONZERVACI A RESTAUROVÁNÍ KAMENNÝCH PRVKŮ
interiéru hradu Roštejn**

Návrh na konzervaci a restaurování

Z restaurátorského průzkumu vyplývá a vychází i navrhovaný ***návrh postupu a metodiky konzervačního a restaurátorského zásahu***. Vzhledem ke stavu kamenného prvku je nutné provést restaurátorský zákrok, který vzhledem k výše uvedeným skutečnostem odstraní důsledky degradace kamenného materiálu. Protože je kamenný prvek součástí kulturní památky, která svojí kvalitou bezpochyby patří k současným kulturním statkům, je nutné provést komplexní restaurátorský zásah a nikoli pouhou opravu.

Metodika restaurátorského procesu navíc umožňuje zadavateli využít daných principů, které nabízí zákon 20/87 Sb. O památkové péči, který jednoznačně určuje míru a kvalitu provedených prací. V tomto případě navrhuje restaurátor jejich následující koncepci:

1. Restaurátorský průzkum – dokumentaci stavu před rest. zákrokem:

Prvek bude přesně zaměřen včetně fotodokumentace. Bude proveden detailní popis rozsahu poškození a degradace materiálu.

Jen tak lze určit povahu i charakter jednotlivých poškození, zjistit možnosti historických tmelů nebo barevných úprav.

2. Demontáž:

Spáry budou mechanicky vyčištěny od tmelících materiálů.

3. Etapa čištění:

Nejdříve bude nutné mechanicky odstranit všechny nepůvodní a nevhodné tmely a doplňky. Prvek bude nutné očistit od povrchových nečistot a zbytků tmelících směsí a to možným mechanickým a chemickým čištěním suchou i mokrou cestou.

V případě odstraňování bezpečnostních prvků koleček bude zřejmě nutné použít naměkčování barvy chemickými prostředky, možná opakovanými.

4. Etapa konsolidace kamenného materiálu:

Po důkladném očištění bude kamenná hmota prvku lokálně zpevněna zvoleným konsolidantem. Konsolidační proces je metoda, jejímž cílem je obnovení pevnosti a soudržnosti materiálu. Proto musí proběhnout v teplotně příznivém klimatu tak, aby kapalné látky mohly optimálně vniknout do kamenného materiálu a penetrovaly jej co nejhlouběji. Jen tak je možné restituovat chybějící strukturu pojiva. Úspěšnost konsolidace závisí na vysoké nasákavosti, vztlínivosti a pórovitosti daného materiálu. Kamenná hmota pak bude lokálně zpevněna v různém stupni a rozsahu, a to podle míry degradace kamenného materiálu jednotlivých částí. Ve všech případech bude použit ověřený zpevňující materiál na bázi organokřemičitanů či ethylesteru kyseliny křemičité.

Defekty (trhliny, praskliny) budou injektovány nízkomolekulární pryskyřicí (epoxidovou nebo akrylátovou).

5. Etapa plastické rekonstrukce a doplnění chybějících částí:

Mechanická poškození uražených hran a rohů by měla být doplněna. Takové doplňování bude prováděno v plném rozsahu přímo na kamenný originál barevně i strukturně odpovídajícím tmelem. Rozsah a podoba lokálních doplňků bude provedena na základě ikonografických, fotografických podkladů a analogií v interpretaci s kontextem českého sochařství.

Nově domodelované části by tak měli respektovat původní styl sochařské modelace i charakter povrchového reliéfu. Jako nejvhodnější tmel restaurátor navrhuje pro kamenný

**Restaurátorský záměr na
KONZERVACI A RESTAUROVÁNÍ KAMENNÝCH PRVKŮ
interiéru hradu Roštejn**

materiál probarvenou minerální směs na cementové bázi či bázi umělých pryskyřic, ale vždy plněnou kamennou drtí identickou doplňovanému kameni žuly, tedy tmelem, který respektuje strukturu, složení a barevnost kamenných originálů.

V místech, která nejsou mechanicky namáhána budou tmely nanášeny na materiál přímo, na místa exponovaná budou tmely nanášeny na armatury z materiálu nepodléhajícímu korozi. Po vytvrzení budou tmely povrchově opracovány a dotvarovány do požadovaného tvaru a struktury.

7. Etapa barevného sjednocení a lokální retuše:

Vzhledem k rozdílnosti materiálů a jejich zpracování je možné provést lokální barevnou retuš umožňující estetické spojení doplňků s originálním materiálem umělého kamene. Barevná retuš musí být provedena jiným technologickým postupem tak, aby bylo respektováno obecně platné památkové stanovisko, požadující reverzibilitu této barevnosti.

Nejprve budou tedy barevně sjednocena místa doplněná umělým kamenným materiálem, následně pak místa, jež by rušila estetické vnímání díla.

8. Závěrečná povrchová úpravu – hydrofobizace a biosanace:

Zrestaurovaný prvek musí být vzhledem k povětrnostním podmínkám povrchově ošetřen tak, aby byl chráněn před všemi negativními vlivy. Celý povrch prvku tak bude opatřen ochrannými nátěry prostředky proti biologickému napadení a na závěr nátěry prostředky hydrofobizačními.

Tato opatření zabrání bezprostřednímu působení vody na povrch a jejímu pronikání dovnitř a zaručí dlouhodobé estetické působení.

9. Restaurátorská zpráva:

Bude vyhotovena v počtu a rozsahu odpovídajícímu zákonu č. 20/1987, kde budou zdokumentovány (písemně i fotograficky) všechny jednotlivé etapy restaurátorského procesu, použité metody a materiály.

Ka/I 104a – ostění portálu

Popis prvku

Ostění portálu jednoduchého tvarosloví. Ostění je složeno z prahu, který je částečně zapuštěn do terénu, pohledově levé a pravé stojky, překladu. Stojky jsou cca od 1/3 s okosenými hranami, stejně jako překlad.

Hlavně ze zadní strany prvku viditelné stopy původního historického kamenického opracování, ale spíše z pozdějšího „opravného“ zásahu.

Součástí portálu jsou dřevěné dveře.

Stávající stav – restaurátorský průzkum

Materiálové složení: žula

Statická a tektonická poškození:

- práh přelomený v celé síle článku;

**Restaurátorský záměr na
KONZERVACI A RESTAUROVÁNÍ KAMENNÝCH PRVKŮ
interiéru hradu Roštejn**

Mechanická poškození:

- uražené hrany;
- kaverny v plochách;

Degradace kamenného materiálu:

- povrchová degradace;

Doplňky a tmely:

- viditelné doplňky tvarosloví a profilace v partiích ukončení stojek pod překladem;
- patrný tmel ve spárách mezi stojkami a překladem a stojkami a prahem;
- nevhodné tmely v místech druhotně osazovaných kovových doplňků;

Znečištění:

- silné povrchové znečištění;
- lokální znečištění rozvlečenými omítkami na cementové bázi z bočních zdí;
- lokální znečištění stékanci barev z bočních zdí;

Povrchové úpravy:

- prvek bez viditelných povrchových úprav;

Kovové prvky:

- v pohledově levé stojce je na vnitřní straně kotveno kovové oko;
- v pohledově levé stojce je na zadní straně kotveno kovové oko;
- v pohledově pravé stojce kotveny 2 kovové závěsy;
- kovový materiál napaden povrchovou korozí;

Návrh na konzervaci a restaurování

Z restaurátorského průzkumu vyplývá a vychází i navrhovaný ***návrh postupu a metodiky konzervačního a restaurátorského zásahu***. Vzhledem ke stavu kamenného prvku je nutné provést restaurátorský zákrok, který vzhledem k výše uvedeným skutečnostem odstraní důsledky degradace kamenného materiálu. Protože je kamenný prvek součástí kulturní památky, která svojí kvalitou bezpochyby patří k současným kulturním statkům, je nutné provést komplexní restaurátorský zásah a nikoli pouhou opravu.

Metodika restaurátorského procesu navíc umožňuje zadavateli využít daných principů, které nabízí zákon 20/87 Sb. O památkové péči, který jednoznačně určuje míru a kvalitu provedených prací. V tomto případě navrhuje restaurátor jejich následující koncepci:

1. Restaurátorský průzkum – dokumentaci stavu před rest. zákrokem:

Prvek bude přesně zaměřen včetně fotodokumentace. Bude proveden detailní popis rozsahu poškození a degradace materiálu.

Jen tak lze určit povahu i charakter jednotlivých poškození, zjistit možnosti historických tmelů nebo barevných úprav.

2. Etapa čištění:

Fragmenty kovových ok budou vyjmuty.

Nejdříve bude nutné mechanicky odstranit všechny nepůvodní a nevhodné tmely a doplňky. Všechny části prvku bude nutné očistit od povrchových nečistot a zbytků tmelících směsí a to možným mechanickým a chemickým čištěním suchou i mokrou cestou. Pohledovou plochu nevhodných tmelů v místech druhotně osazovaných 2 kovových doplňků závěsů je nutné snížit a v jedné z dalších fází přetmelit vhodným tmelem.

Bude provedena revize tmelícího materiálu ve spárách.

**Restaurátorský záměr na
KONZERVACI A RESTAUROVÁNÍ KAMENNÝCH PRVKŮ
interiéru hradu Roštejn**

3. Etapa konsolidace kamenného materiálu:

Po důkladném očištění bude kamenná hmota prvku lokálně zpevněna zvoleným konsolidantem. Konsolidační proces je metoda, jejímž cílem je obnovení pevnosti a soudržnosti materiálu. Proto musí proběhnout v teplotně příznivém klimatu tak, aby kapalné látky mohly optimálně vniknout do kamenného materiálu a penetrovaly jej co nehlouběji. Jen tak je možné restituovat chybějící strukturu pojiva. Úspěšnost konsolidace závisí na vysoké nasákavosti, vztlínivosti a pórovitosti daného materiálu. Kamenná hmota pak bude lokálně zpevněna v různém stupni a rozsahu, a to podle míry degradace kamenného materiálu jednotlivých částí. Ve všech případech bude použit ověřený zpevňující materiál na bázi organokřemičitanů či ethylesteru kyseliny křemičité.

Defekty (trhliny, praskliny) budou injektovány nízkomolekulární pryskyřicí (epoxidovou nebo akrylátovou).

4. Etapa statického zajištění:

Přelomený kamenný práh je nutné vyjmout, a provést jeho slepení lepidlem na bázi epoxidových pryskyřic, za pomoci vlepeného čepu z materiálu nepodléhajícímu korozním procesům – nerez, silon.

5. Etapa plastické rekonstrukce a doplnění chybějících částí:

Mechanická poškození uražených hran by měla být doplněna. Takové doplňování bude prováděno v plném rozsahu přímo na kamenný originál barevně i strukturně odpovídajícím tmelem. Rozsah a podoba lokálních doplňků bude provedena na základě ikonografických, fotografických podkladů a analogií v interpretaci s kontextem českého sochařství.

Nově domodelované části by tak měli respektovat původní styl sochařské modelace i charakter povrchového reliéfu. Jako nejvhodnější tmel restaurátor navrhuje pro kamenný materiál probarvenou minerální směs na cementové bázi či bázi umělých pryskyřic, ale vždy plněnou kamennou drtí identickou doplňovanému kameni žuly, tedy tmelem, který respektuje strukturu, složení a barevnost kamenných originálů.

V místech, která nejsou mechanicky namáhána budou tmely nanášeny na materiál přímo, na místa exponovaná budou tmely nanášeny na armatury z materiálu nepodléhajícímu korozi. Po vytvrzení budou tmely povrchově opracovány a dotvarovány do požadovaného tvaru a struktury.

6. Etapa barevného sjednocení a lokální retuše:

Vzhledem k rozdílnosti materiálů a jejich zpracování je nutné provést lokální barevnou retuš umožňující estetické spojení doplňků s originálním materiálem umělého kamene. Barevná retuš musí být provedena jiným technologickým postupem tak, aby bylo respektováno obecně platné památkové stanovisko, požadující reverzibilitu této barevnosti.

Nejprve budou tedy barevně sjednocena místa doplněná umělým kamenným materiálem, následně pak místa, jež by rušila estetické vnímání díla.

7. Znovuosazení:

Statické zajištění restaurovaného prahu bude respektovat původní řešení. Technické řešení znovuosazení, včetně použitých materiálů, musí být ale provedeno tak, aby byla zajištěna statická i tektonická stabilita znovuosazeného prvku. Vzniklé spáry bude nutné vyspárovat vhodným tmelem.

**Restaurátorský záměr na
KONZERVACI A RESTAUROVÁNÍ KAMENNÝCH PRVKŮ
interiéru hradu Roštejn**

8. Závěrečná povrchová úpravu – hydrofobizace a biosanace:

Protože se prvek nachází v interiéru a suchém prostředí, je etapa hydrofobizace a biosanace irelevantní.

9. Restaurátorská zpráva:

Bude vyhotovena v počtu a rozsahu odpovídajícímu zákonu č. 20/1987, kde budou zdokumentovány (písemně i fotograficky) všechny jednotlivé etapy restaurátorského procesu, použité metody a materiály.

Ka/I 104b – skála

Popis prvku

Skála je viditelnou částí rostlého masivu, na kterém je hrad založen. Pohledová část skály je vezděna do přiléhající zdi s povrchovou úpravou omítkami.

Stávající stav – restaurátorský průzkum

Materiálové složení: žula

Statická a tektonická poškození:

- prvek bez viditelných statických i tektonických poškození;
- ve hmotě kamenných bloků viditelné praskliny a trhliny;

Mechanická poškození:

- prvek bez viditelných mechanických poškození;

Degradace kamenného materiálu:

- povrchová degradace;

**Restaurátorský záměr na
KONZERVACI A RESTAUROVÁNÍ KAMENNÝCH PRVKŮ
interiéru hradu Roštejn**

Doplňky a tmely:

- na blocích lokální doplňky a tmely na cementové bázi;
- prostory mezi bloky kamene prohozeny a vyrovnány v líci přiléhajících zdí;

Znečištění:

- povrchové znečištění prvku;

Povrchové úpravy:

- prvek bez viditelných povrchových úprav;

Kovové prvky:

- prvek bez viditelných kovových prvků;

Návrh na konzervaci a restaurování

Z restaurátorského průzkumu vyplývá a vychází i navrhovaný ***návrh postupu a metodiky konzervačního a restaurátorského zásahu***. Vzhledem ke stavu kamenného prvku je nutné provést restaurátorský zákrok, který vzhledem k výše uvedeným skutečnostem odstraní důsledky degradace kamenného materiálu. Protože je kamenný prvek součástí kulturní památky, která svojí kvalitou bezpochyby patří k současným kulturním statkům, je nutné provést komplexní restaurátorský zásah a nikoli pouhou opravu.

Metodika restaurátorského procesu navíc umožňuje zadavateli využít daných principů, které nabízí zákon 20/87 Sb. O památkové péči, který jednoznačně určuje míru a kvalitu provedených prací. V tomto případě navrhuje restaurátor jejich následující koncepci:

1. Restaurátorský průzkum – dokumentaci stavu před rest. zákrokem:

Prvek bude přesně zaměřeny včetně fotodokumentace. Bude proveden detailní popis rozsahu poškození a degradace materiálu.

Jen tak lze určit povahu i charakter jednotlivých poškození, zjistit možnosti historických tmelů nebo barevných úprav.

2. Etapa čištění:

Nejdříve bude nutné mechanicky odstranit všechny nepůvodní a nevhodné doplňky a tmely. Pak bude nutné prvek očistit od povrchových nečistot a to možným mechanickým a chemickým čištěním suchou i mokrou cestou.

3. Etapa konsolidace kamenného materiálu:

Po důkladném očištění bude kamenná hmota prvku lokálně zpevněna zvoleným konsolidantem. Konsolidační proces je metoda, jejímž cílem je obnovení pevnosti a soudržnosti materiálu. Proto musí proběhnout v teplotně příznivém klimatu tak, aby kapalné látky mohly optimálně vniknout do kamenného materiálu a penetrovaly jej co nejhlouběji. Jen tak je možné restituovat chybějící strukturu pojiva. Úspěšnost konsolidace závisí na vysoké nasákavosti, vzlínavosti a pórovitosti daného materiálu. Kamenná hmota pak bude lokálně zpevněna v různém stupni a rozsahu, a to podle míry degradace kamenného materiálu jednotlivých částí. Ve všech případech bude použit ověřený zpevňující materiál na bázi organokřemičitanů či ethylesteru kyseliny křemičité.

4. Etapa plastické rekonstrukce a doplnění chybějících částí:

Po dohodě s investorem a odbornými pracovníky NPÚ bude rozhodnuto o míře a technologii doplnění kamenných bloků.

**Restaurátorský záměr na
KONZERVACI A RESTAUROVÁNÍ KAMENNÝCH PRVKŮ
interiéru hradu Roštejn**

5. Etapa barevného sjednocení a lokální retuše:

V této etapě může dojít k barevné retuši jednotlivých kamenných bloků.

6. Závěrečná povrchová úpravu – hydrofobizace a biosanace:

Protože se prvek nachází v interiéru a suchém prostředí, je etapa hydrofobizace a biosanace irelevantní.

7. Restaurátorská zpráva:

Bude vyhotovena v počtu a rozsahu odpovídajícímu zákonu č. 20/1987, kde budou zdokumentovány (písemně i fotograficky) všechny jednotlivé etapy restaurátorského procesu, použité metody a materiály.

Ka/I 105 – schod

Popis prvku

Schod s oblounovým nosem a jednoduchou plochou podstupnicí. Schod má vějířovitý tvar, který je ale způsoben dozděním v pohledově pravém zadním rohu.

Stávající stav – restaurátorský průzkum

Materiálové složení: žula

Statická a tektonická poškození:

- prvek bez statického a tektonického poškození;

Mechanická poškození:

- uražený pohledově levý roh schodišťového stupně v celé výšce prvku;
- na pohledově pravé straně uražený profil oblounu;
- pohledově levá strana viditelně doplněná, buď z důvodu mechanického poškození uražené profilace, nebo z důvodu nedostatečného rozměru schodu (z důvodu druhotného použití);

Degradace kamenného materiálu:

- povrchová degradace;

Doplňky a tmely:

- patrné dozdění formátu v pohledově pravém zadním rohu materiálem na cementové bázi;
- patrné dozdění formátu n pohledově levé straně materiálem na cementové bázi;

Znečištění:

- silné povrchové znečištění;
- nátěr bezpečnostních prvků tvaru 2 koleček, zřejmě syntetickou barvou;

**Restaurátorský záměr na
KONZERVACI A RESTAUROVÁNÍ KAMENNÝCH PRVKŮ
interiéru hradu Roštejn**

Povrchové úpravy:

- prvek bez viditelných povrchových úprav;

Kovové prvky:

- prvek bez viditelných kovových prvků;

Návrh na konzervaci a restaurování

Z restaurátorského průzkumu vyplývá a vychází i navrhovaný *návrh postupu a metodiky konzervačního a restaurátorského zásahu*. Vzhledem ke stavu kamenného prvku je nutné provést restaurátorský zákrok, který vzhledem k výše uvedeným skutečnostem odstraní důsledky degradace kamenného materiálu. Protože je kamenný prvek součástí kulturní památky, která svojí kvalitou bezpochyby patří k současným kulturním statkům, je nutné provést komplexní restaurátorský zásah a nikoli pouhou opravu.

Metodika restaurátorského procesu navíc umožňuje zadavateli využít daných principů, které nabízí zákon 20/87 Sb. O památkové péči, který jednoznačně určuje míru a kvalitu provedených prací. V tomto případě navrhuje restaurátor jejich následující koncepci:

1. Restaurátorský průzkum – dokumentaci stavu před rest. zákrokem:

Prvek bude přesně zaměřen včetně fotodokumentace. Bude proveden detailní popis rozsahu poškození a degradace materiálu.

Jen tak lze určit povahu i charakter jednotlivých poškození, zjistit možnosti historických tmelů nebo barevných úprav.

2. Demontáž:

Spáry budou mechanicky vyčištěny od tmelících materiálů.

3. Etapa čištění:

Nejdříve bude nutné mechanicky odstranit všechny nepůvodní a nevhodné tmely a doplňky. Prvek bude nutné očistit od povrchových nečistot a zbytků tmelících směsí a to možným mechanickým a chemickým čištěním suchou i mokrou cestou.

V případě odstraňování bezpečnostních prvků koleček bude zřejmě nutné použít naměkčování barvy chemickými prostředky, možná opakovanými.

4. Etapa konsolidace kamenného materiálu:

Po důkladném očištění bude kamenná hmota prvku lokálně zpevněna zvoleným konsolidantem. Konsolidační proces je metoda, jejímž cílem je obnovení pevnosti a soudržnosti materiálu. Proto musí proběhnout v teplotně příznivém klimatu tak, aby kapalné látky mohly optimálně vniknout do kamenného materiálu a penetrovaly jej co nejhlouběji. Jen tak je možné restituovat chybějící strukturu pojiva. Úspěšnost konsolidace závisí na vysoké nasákavosti, vzlínivosti a pórovitosti daného materiálu. Kamenná hmota pak bude lokálně zpevněna v různém stupni a rozsahu, a to podle míry degradace kamenného materiálu jednotlivých částí. Ve všech případech bude použit ověřený zpevňující materiál na bázi organokřemičitanů či ethylesteru kyseliny křemičité.

Defekty (trhliny, praskliny) budou injektovány nízkomolekulární pryskyřicí (epoxidovou nebo akrylátovou).

5. Etapa plastické rekonstrukce a doplnění chybějících částí:

Mechanická poškození uražených hran a rohů by měla být doplněna. Takové doplňování bude prováděno v plném rozsahu přímo na kamenný originál barevně i strukturně

**Restaurátorský záměr na
KONZERVACI A RESTAUROVÁNÍ KAMENNÝCH PRVKŮ
interiéru hradu Roštejn**

odpovídajícím tmelem. Rozsah a podoba lokálních doplňků bude provedena na základě ikonografických, fotografických podkladů a analogií v interpretaci s kontextem českého sochařství.

Nově domodelované části by tak měli respektovat původní styl sochařské modelace i charakter povrchového reliéfu. Jako nejvhodnější tmel restaurátor navrhuje pro kamenný materiál probarvenou minerální směs na cementové bázi či bázi umělých pryskyřic, ale vždy plněnou kamennou drtí identickou doplňovanému kameni žuly, tedy tmelem, který respektuje strukturu, složení a barevnost kamenných originálů.

V místech, která nejsou mechanicky namáhána budou tmely nanášeny na materiál přímo, na místa exponovaná budou tmely nanášeny na armatury z materiálu nepodléhajícímu korozi. Po vytvrzení budou tmely povrchově opracovány a dotvarovány do požadovaného tvaru a struktury.

7. Etapa barevného sjednocení a lokální retuše:

Vzhledem k rozdílnosti materiálů a jejich zpracování je možné provést lokální barevnou retuš umožňující estetické spojení doplňků s originálním materiálem umělého kamene. Barevná retuš musí být provedena jiným technologickým postupem tak, aby bylo respektováno obecně platné památkové stanovisko, požadující reverzibilitu této barevnosti.

Nejprve budou tedy barevně sjednocena místa doplněná umělým kamenným materiálem, následně pak místa, jež by rušila estetické vnímání díla.

8. Závěrečná povrchová úpravu – hydrofobizace a biosanace:

Zrestaurovaný prvek musí být vzhledem k povětrnostním podmínkám povrchově ošetřen tak, aby byl chráněn před všemi negativními vlivy. Celý povrch prvku tak bude opatřen ochrannými nátěry prostředky proti biologickému napadení a na závěr nátěry prostředky hydrofobizačními.

Tato opatření zabrání bezprostřednímu působení vody na povrch a jejímu pronikání dovnitř a zaručí dlouhodobé estetické působení.

9. Restaurátorská zpráva:

Bude vyhotovena v počtu a rozsahu odpovídajícímu zákonu č. 20/1987, kde budou zdokumentovány (písemně i fotograficky) všechny jednotlivé etapy restaurátorského procesu, použité metody a materiály.

Ka/I 114 – schodiště

Popis prvku

Schodiště je tvořeno z 12 kamenných schodišťových stupňů a horního dřevěné podesty? dřevěné obložky? Schod má pravoúhlý nos s kosenými hranami a jednoduchou plochou podstupnicí.

Stávající stav – restaurátorský průzkum

Materiálové složení: žula

Statická a tektonická poškození:

- prvek bez viditelných statických i tektonických poškození;

Mechanická poškození:

- prvek bez viditelných mechanických poškození;
- na podstupnicích viditelné stopy po mechanickém snímání, zřejmě nepůvodních barevných nátěrů;

**Restaurátorský záměr na
KONZERVACI A RESTAUROVÁNÍ KAMENNÝCH PRVKŮ
interiéru hradu Roštejn**

Degradace kamenného materiálu:

- povrchová degradace;

Doplňky a tmely:

- patrný tmel ve spárách a to zřejmě na cementové bázi;
- lokální silná degradace spárovací hmoty;

Znečištění:

- silné povrchové znečištění prvků;
- nátěr bezpečnostních prvků tvaru 2 koleček, zřejmě syntetickou barvou;

Povrchové úpravy:

- na plochách podstupnic patrné fragmenty mechanicky sejmutých, zřejmě nepůvodních barevných nátěrů;
- ostatní části schodiště bez viditelných povrchových úprav;

Kovové prvky:

- prvek bez viditelných kovových prvků;

Návrh na konzervaci a restaurování

Z restaurátorského průzkumu vyplývá a vychází i navrhovaný *návrh postupu a metodiky konzervačního a restaurátorského zásahu*. Vzhledem ke stavu kamenného prvku je nutné provést restaurátorský zákrok, který vzhledem k výše uvedeným skutečnostem odstraní důsledky degradace kamenného materiálu. Protože je kamenný prvek součástí kulturní památky, která svojí kvalitou bezpochyby patří k současným kulturním statkům, je nutné provést komplexní restaurátorský zásah a nikoli pouhou opravu.

Metodika restaurátorského procesu navíc umožňuje zadavateli využít daných principů, které nabízí zákon 20/87 Sb. O památkové péči, který jednoznačně určuje míru a kvalitu provedených prací. V tomto případě navrhuje restaurátor jejich následující koncepci:

1. Restaurátorský průzkum – dokumentaci stavu před rest. zákrokem:

Prvky budou přesně zaměřeny včetně fotodokumentace. Bude proveden detailní popis rozsahu poškození a degradace materiálu.

Součástí restaurátorského průzkumu může být proveden laboratorní průzkum odebraných vzorků, nezbytný pro následující etapy restaurátorského zásahu nebo pro doložení uměleckohistorického vývoje památky, např. statigrafii jednotlivých vrstev historických barevných úprav.

Jen tak lze určit povahu i charakter jednotlivých poškození, zjistit možnosti historických tmelů nebo barevných úprav.

2. Etapa čištění:

Prvek bude nutné očistit od povrchových nečistot a to možným mechanickým a chemickým čištěním suchou i mokrou cestou.

V případě odstraňování bezpečnostních prvků koleček bude zřejmě nutné použít naměkčování barvy chemickými prostředky, možná opakovanými.

Po dohodě s investorem a odbornými pracovníky NPÚ bude rozhodnuto o možnosti zachování či odstranění fragmentů barevných nátěrů na podstupnicích.

Bude provedena revize tmelícího materiálu ve spárách, ale vzhledem k jeho složení jej restaurátor doporučuje odstranit v plném rozsahu.

**Restaurátorský záměr na
KONZERVACI A RESTAUROVÁNÍ KAMENNÝCH PRVKŮ
interiéru hradu Roštejn**

3. Etapa konsolidace kamenného materiálu:

Po důkladném očištění bude kamenná hmota prvku lokálně zpevněna zvoleným konsolidantem. Konsolidační proces je metoda, jejímž cílem je obnovení pevnosti a soudržnosti materiálu. Proto musí proběhnout v teplotně příznivém klimatu tak, aby kapalné látky mohly optimálně vniknout do kamenného materiálu a penetrovaly jej co nejhlouběji. Jen tak je možné restituovat chybějící strukturu pojiva. Úspěšnost konsolidace závisí na vysoké nasákavosti, vzlínavosti a pórovitosti daného materiálu. Kamenná hmota pak bude lokálně zpevněna v různém stupni a rozsahu, a to podle míry degradace kamenného materiálu jednotlivých částí. Ve všech případech bude použit ověřený zpevňující materiál na bázi organokřemičitanů či ethylesteru kyseliny křemičité.

4. Etapa plastické rekonstrukce a doplnění chybějících částí:

Vzhledem ke stávajícímu stavu bez mechanických poškození není nutná žádné doplňování plastického tvarosloví a profilace.

V případě celoplošného odstranění spárovací hmoty bude nutné celoplošné přespárování. V případě revize jen lokální doplnění spár.

V rámci restaurátorského zásahu bude provedeno doplnění chybějícího posledního výstupního stupně. Doplňovaný schodišťový stupeň bude vyroben z demontovaného prvku získaného v rámci objektu, ten bude tvarově a rozměrově upraven dle profilace a povrchové úpravy ostatních stupňů tohoto schodiště. Kamenný stupeň bude uložen do malty pro pokládku kamenné dlažby na betonové lože (dodávka stavby).

5. Etapa barevného sjednocení a lokální retuše:

Vzhledem ke stávajícímu stavu bez plastického doplňování plastického tvarosloví a profilace není nutná žádné barevné sjednocování.

6. Závěrečná povrchová úpravu – hydrofobizace a biosanace:

Protože se prvek nachází v interiéru, je etapa hydrofobizace irelevantní, vzhledem k vlhkému prostředí je však možné provést preventivní ošetření prostředky proti biologickému napadení.

7. Restaurátorská zpráva:

Bude vyhotovena v počtu a rozsahu odpovídajícímu zákonu č. 20/1987, kde budou zdokumentovány (písemně i fotograficky) všechny jednotlivé etapy restaurátorského procesu, použité metody a materiály.

Ka/I 115 – fragment ostění portálu

Popis prvku

Ostění portálu jednoduchého tvarosloví. Ostění je složeno z pohledově levé a pravé stojky, překladu. Překlad je částečně zapuštěn do hmoty stropu. Práh zcela chybí, nebo je zakryt v materiálu podlahy.

Stávající stav – restaurátorský průzkum

Materiálové složení: žula

Statická a tektonická poškození:

- prvek bez viditelných statických i tektonických poškození;

Mechanická poškození:

- uražená profilace hran;

Degradace kamenného materiálu:

- prvek pod povrchovou úpravou, stav degradace nelze stanovit;

**Restaurátorský záměr na
KONZERVACI A RESTAUROVÁNÍ KAMENNÝCH PRVKŮ
interiéru hradu Roštejn**

Doplňky a tmely:

- prvek bez viditelných doplňků a tmelů;

Znečištění:

- povrchové znečištění prvku;

Povrchové úpravy:

- prvek je celoplošně povrchově upraven vápennými nátěry;

Kovové prvky:

- prvek bez viditelných kovových prvků;

Návrh na konzervaci a restaurování

Z restaurátorského průzkumu vyplývá a vychází i navrhovaný ***návrh postupu a metodiky konzervačního a restaurátorského zásahu***. Vzhledem ke stavu kamenného prvku je nutné provést restaurátorský zákrok, který vzhledem k výše uvedeným skutečnostem odstraní důsledky degradace kamenného materiálu. Protože je kamenný prvek součástí kulturní památky, která svojí kvalitou bezpochyby patří k současným kulturním statkům, je nutné provést komplexní restaurátorský zásah a nikoli pouhou opravu.

Metodika restaurátorského procesu navíc umožňuje zadavateli využít daných principů, které nabízí zákon 20/87 Sb. O památkové péči, který jednoznačně určuje míru a kvalitu provedených prací. V tomto případě navrhuje restaurátor jejich následující koncepci:

1. Restaurátorský průzkum – dokumentaci stavu před rest. zákrokem:

Prvky budou přesně zaměřeny včetně fotodokumentace. Bude proveden detailní popis rozsahu poškození a degradace materiálu.

Součástí restaurátorského průzkumu může být proveden laboratorní průzkum odebraných vzorků, nezbytný pro následující etapy restaurátorského zásahu nebo pro doložení uměleckohistorického vývoje památky, např. statigrafii jednotlivých vrstev historických barevných úprav.

Jen tak lze určit povahu i charakter jednotlivých poškození, zjistit možnosti historických tmelů nebo barevných úprav.

2. Etapa čištění:

Prvek bude nutné očistit od povrchových nečistot a to možným mechanickým a chemickým čištěním suchou i mokrou cestou.

Po dohodě s investorem a odbornými pracovníky NPÚ bude rozhodnuto o možnosti zachování či odstranění vápenných nátěrů.

Bude provedena revize tmelícího materiálu ve spárách, ale vzhledem k jeho složení jej restaurátor doporučuje odstranit v plném rozsahu.

3. Etapa konsolidace kamenného materiálu:

Pokud bude stávající povrchová úprava nátěry vápenných líček ponechána, je etapa konsolidace kamenného materiálu irelevantní.

Pokud by došlo k celoplošnému sejmutí nátěrů vápenných líček bude kamenná hmota prvku lokálně zpevněna zvoleným konsolidantem. Konsolidační proces je metoda, jejímž cílem je obnovení pevnosti a soudržnosti materiálu. Proto musí proběhnout v teplotně příznivém klimatu tak, aby kapalné látky mohly optimálně vniknout do kamenného materiálu a penetrovaly jej co nehlouběji. Jen tak je možné restituovat chybějící strukturu pojiva. Úspěšnost konsolidace závisí na vysoké nasákavosti, vztlínivosti a pórovitosti daného materiálu. Kamenná hmota pak bude lokálně zpevněna v různém stupni a rozsahu, a to podle

**Restaurátorský záměr na
KONZERVACI A RESTAUROVÁNÍ KAMENNÝCH PRVKŮ
interiéru hradu Roštejn**

míry degradace kamenného materiálu jednotlivých částí. Ve všech případech bude použit ověřený zpevňující materiál na bázi organokřemičitanů či ethylesteru kyseliny křemičité.

4. Etapa plastické rekonstrukce a doplnění chybějících částí:

Vzhledem ke stávajícímu stavu bez mechanických poškození není nutná žádné doplňování plastického tvarosloví a profilace.

V případě celoplošného odstranění spárovací hmoty bude nutné celoplošné přespárování. V případě revize jen lokální doplnění spár.

5. Etapa barevného sjednocení a lokální retuše:

Vzhledem ke stávajícímu stavu bez plastického doplňování plastického tvarosloví a profilace není nutná žádné barevné sjednocování.

6. Závěrečná povrchová úpravu – hydrofobizace a biosanace:

Protože se prvek nachází v interiéru, je etapa hydrofobizace irelevantní, vzhledem k vlhkému prostředí je však možné provést preventivní ošetření prostředky proti biologickému napadení.

7. Restaurátorská zpráva:

Bude vyhotovena v počtu a rozsahu odpovídajícímu zákonu č. 20/1987, kde budou zdokumentovány (písemně i fotograficky) všechny jednotlivé etapy restaurátorského procesu, použité metody a materiály.

Ka/I 117 – sloupek

Popis prvku

Sloupek válcovitého tvaru s kuželovitým ukončením. Sloupek je osazen do terénu mezi jednotlivé kameny zádlaby.

Po celém povrchu prvku viditelné stopy původního kamenického opracování.

Stávající stav – restaurátorský průzkum

Materiálové složení: žula

Statická a tektonická poškození:

- prvek bez statického a tektonického poškození;

Mechanická poškození:

- prvek bez mechanického poškození;

Degradace kamenného materiálu:

- povrchová degradace;

**Restaurátorský záměr na
KONZERVACI A RESTAUROVÁNÍ KAMENNÝCH PRVKŮ
interiéru hradu Roštejn**

Doplňky a tmely:

- prvek bez viditelných doplňků a tmelů;

Znečištění:

- silné povrchové znečištění;

Povrchové úpravy:

- prvek bez viditelných povrchových úprav;

Kovové prvky:

- prvek bez viditelných kovových prvků;

Návrh na konzervaci a restaurování

Z restaurátorského průzkumu vyplývá a vychází i navrhovaný ***návrh postupu a metodiky konzervačního a restaurátorského zásahu***. Vzhledem ke stavu kamenného prvku je nutné provést restaurátorský zákrok, který vzhledem k výše uvedeným skutečnostem odstraní důsledky degradace kamenného materiálu. Protože je kamenný prvek součástí kulturní památky, která svojí kvalitou bezpochyby patří k současným kulturním statkům, je nutné provést komplexní restaurátorský zásah a nikoli pouhou opravu.

Metodika restaurátorského procesu navíc umožňuje zadavateli využít daných principů, které nabízí zákon 20/87 Sb. O památkové péči, který jednoznačně určuje míru a kvalitu provedených prací. V tomto případě navrhuje restaurátor jejich následující koncepci:

1. Restaurátorský průzkum – dokumentaci stavu před rest. zákrokem:

Prvek bude přesně zaměřeny včetně fotodokumentace. Bude proveden detailní popis rozsahu poškození a degradace materiálu.

Jen tak lze určit povahu i charakter jednotlivých poškození, zjistit možnosti historických tmelů nebo barevných úprav.

2. Etapa čištění:

Prvek bude nutné prvek očistit od povrchových nečistot a to možným mechanickým a chemickým čištěním suchou i mokrou cestou.

3. Etapa konsolidace kamenného materiálu:

Po důkladném očištění bude kamenná hmota prvku lokálně zpevněna zvoleným konsolidantem. Konsolidační proces je metoda, jejímž cílem je obnovení pevnosti a soudržnosti materiálu. Proto musí proběhnout v teplotně příznivém klimatu tak, aby kapalné látky mohly optimálně vniknout do kamenného materiálu a penetrovaly jej co nejhlouběji. Jen tak je možné restituovat chybějící strukturu pojiva. Úspěšnost konsolidace závisí na vysoké nasákavosti, vzlínavosti a pórovitosti daného materiálu. Kamenná hmota pak bude lokálně zpevněna v různém stupni a rozsahu, a to podle míry degradace kamenného materiálu jednotlivých částí. Ve všech případech bude použit ověřený zpevňující materiál na bázi organokřemičitanů či ethylesteru kyseliny křemičité.

4. Etapa plastické rekonstrukce a doplnění chybějících částí:

Vzhledem ke stávajícímu stavu bez mechanických poškození není nutná žádné doplňování plastického tvarosloví a profilace.

5. Etapa barevného sjednocení a lokální retuše:

Vzhledem ke stávajícímu stavu bez plastického doplňování plastického tvarosloví a profilace není nutná žádné barevné sjednocování.

**Restaurátorský záměr na
KONZERVACI A RESTAUROVÁNÍ KAMENNÝCH PRVKŮ
interiéru hradu Roštejn**

6. Závěrečná povrchová úpravu – hydrofobizace a biosanace:

Protože se prvek nachází v interiéru, je etapa hydrofobizace irelevantní, vzhledem k vlhkému prostředí je však možné provést preventivní ošetření prostředky proti biologickému napadení.

7. Restaurátorská zpráva:

Bude vyhotovena v počtu a rozsahu odpovídajícímu zákonu č. 20/1987, kde budou zdokumentovány (písemně i fotograficky) všechny jednotlivé etapy restaurátorského procesu, použité metody a materiály.

Restaurátorský záměr na
KONZERVACI A RESTAUROVÁNÍ KAMENNÝCH PRVKŮ
interiéru hradu Roštejn

Ka/I 120a – hlavice sloupů

**Restaurátorský záměr na
KONZERVACI A RESTAUROVÁNÍ KAMENNÝCH PRVKŮ
interiéru hradu Roštejn**

Popis prvku

Jedná se o 6ks nízkých desek s profilem spodního kosené plochy, plintu, kosené plochy a pravoúhlého nosu. U architektonického prvku vítězného oblouku jsou levá i pravá deska složeny vždy z min. 2 samostatných částí, osazených těsně u sebe a styčnou vytmelenou spárou. Desky jsou částečně zazděny do zděných pilířů.

Na povrchu prvku viditelné stopy historického původního kamenického opracování, nebo z pozdějšího „opravného“ zásahu.

Stávající stav – restaurátorský průzkum

Materiálové složení: žula

Statická a tektonická poškození:

- prvek bez viditelných statických i tektonických poškození;

Mechanická poškození:

- u některých z desek uražená profilace rohů;

Degradace kamenného materiálu:

- povrchová degradace;

Doplňky a tmely:

- patrný tmel ve spárách a to zřejmě na cementové bázi;
- lokální degradace spárovací hmoty;

Znečištění:

- silné povrchové znečištění prvku;

Povrchové úpravy:

- prvek bez viditelných povrchových úprav;

Kovové prvky:

- prvek bez viditelných kovových prvků;

Návrh na konzervaci a restaurování

Z restaurátorského průzkumu vyplývá a vychází i navrhovaný ***návrh postupu a metodiky konzervačního a restaurátorského zásahu***. Vzhledem ke stavu kamenného prvku je nutné provést restaurátorský zákrok, který vzhledem k výše uvedeným skutečnostem odstraní důsledky degradace kamenného materiálu. Protože je kamenný prvek součástí kulturní památky, která svojí kvalitou bezpochyby patří k současným kulturním statkům, je nutné provést komplexní restaurátorský zásah a nikoli pouhou opravu.

Metodika restaurátorského procesu navíc umožňuje zadavateli využít daných principů, které nabízí zákon 20/87 Sb. O památkové péči, který jednoznačně určuje míru a kvalitu provedených prací. V tomto případě navrhuje restaurátor jejich následující koncepci:

1. Restaurátorský průzkum – dokumentaci stavu před rest. zákrokem:

Prvky budou přesně zaměřeny včetně fotodokumentace. Bude proveden detailní popis rozsahu poškození a degradace materiálu.

Jen tak lze určit povahu i charakter jednotlivých poškození, zjistit možnosti historických tmelů nebo barevných úprav.

2. Etapa čištění:

Prvek bude nutné očistit od povrchových nečistot a to možným mechanickým a chemickým čištěním suchou i mokrou cestou.

Bude provedena revize tmelícího materiálu ve spárách, ale vzhledem k jeho složení jej restaurátor doporučuje odstranit v plném rozsahu.

**Restaurátorský záměr na
KONZERVACI A RESTAUROVÁNÍ KAMENNÝCH PRVKŮ
interiéru hradu Roštejn**

3. Etapa konsolidace kamenného materiálu:

Po důkladném očištění bude kamenná hmota prvku lokálně zpevněna zvoleným konsolidantem. Konsolidační proces je metoda, jejímž cílem je obnovení pevnosti a soudržnosti materiálu. Proto musí proběhnout v teplotně příznivém klimatu tak, aby kapalné látky mohly optimálně vniknout do kamenného materiálu a penetrovaly jej co nejhlouběji. Jen tak je možné restituovat chybějící strukturu pojiva. Úspěšnost konsolidace závisí na vysoké nasákavosti, vzlínavosti a pórovitosti daného materiálu. Kamenná hmota pak bude lokálně zpevněna v různém stupni a rozsahu, a to podle míry degradace kamenného materiálu jednotlivých částí. Ve všech případech bude použit ověřený zpevňující materiál na bázi organokřemičitanů či ethylesteru kyseliny křemičité.

4. Etapa plastické rekonstrukce a doplnění chybějících částí:

Mechanická poškození uražených rohů by měla být doplněna. Takové doplňování bude prováděno v plném rozsahu přímo na kamenný originál barevně i strukturně odpovídajícím tmelem. Rozsah a podoba lokálních doplňků bude provedena na základě ikonografických, fotografických podkladů a analogií v interpretaci s kontextem českého sochařství.

Nově domodelované části by tak měli respektovat původní styl sochařské modelace i charakter povrchového reliéfu. Jako nejvhodnější tmel restaurátor navrhuje pro kamenný materiál probarvenou minerální směs na cementové bázi či bázi umělých pryskyřic, ale vždy plněnou kamennou drtí identickou doplňovanému kameni žuly, tedy tmelem, který respektuje strukturu, složení a barevnost kamenných originálů.

V místech, která nejsou mechanicky namáhána budou tmely nanášeny na materiál přímo, na místa exponovaná budou tmely nanášeny na armatury z materiálu nepodléhajícímu korozi. Po vytvrzení budou tmely povrchově opracovány a dotvarovány do požadovaného tvaru a struktury.

5. Etapa barevného sjednocení a lokální retuše:

Vzhledem k rozdílnosti materiálů a jejich zpracování je nutné provést lokální barevnou retuš umožňující estetické spojení doplňků s originálním materiálem umělého kamene. Barevná retuš musí být provedena jiným technologickým postupem tak, aby bylo respektováno obecně platné památkové stanovisko, požadující reverzibilitu této barevnosti.

Nejprve budou tedy barevně sjednocena místa doplněná umělým kamenným materiálem, následně pak místa, jež by rušila estetické vnímání díla.

Po dohodě s investorem a odbornými pracovníky NPÚ může být rozhodnuto i o možnosti barevné úpravy hlavic (barvě a technologii).

6. Závěrečná povrchová úpravu – hydrofobizace a biosanace:

Protože se prvek nachází v interiéru, je etapa hydrofobizace irelevantní, vzhledem k vlhkému prostředí je však možné provést preventivní ošetření prostředky proti biologickému napadení.

7. Restaurátorská zpráva:

Bude vyhotovena v počtu a rozsahu odpovídajícímu zákonu č. 20/1987, kde budou zdokumentovány (písemně i fotograficky) všechny jednotlivé etapy restaurátorského procesu, použité metody a materiály.

Restaurátorský záměr na
KONZERVACI A RESTAUROVÁNÍ KAMENNÝCH PRVKŮ
interiéru hradu Roštejn

Ka/I 120b – patky sloupů

**Restaurátorský záměr na
KONZERVACI A RESTAUROVÁNÍ KAMENNÝCH PRVKŮ
interiéru hradu Roštejn**

Popis prvku

Jedná se o 6ks nízkých desek s profilem spodního plintu, výžlabkového profilu a nízkého krčku. U architektonického prvku vítězného oblouku jsou levá i pravá deska složeny ze 2 samostatných částí, osazených od sebe, kde středová část chybí. Založení patek nebylo předmětem průzkumu.

Na povrchu prvku viditelné stopy historického původního kamenického opracování, nebo z pozdějšího „opravného“ zásahu.

Stávající stav – restaurátorský průzkum

Materiálové složení: žula

Statická a tektonická poškození:

- prvek bez viditelných statických i tektonických poškození;

Mechanická poškození:

- u některých z desek uražená profilace rohů a hran;

Degradace kamenného materiálu:

- povrchová degradace;

Doplňky a tmely:

- lokální doplnění formátu desky z materiálu na cementové bázi;
- prvek bez viditelných doplňků a tmelů;

Znečištění:

- znečištění prvku cementovými pačoky a barvami z nátěrů okolních zdí;
- povrchové znečištění prvku;

Povrchové úpravy:

- prvek bez viditelných povrchových úprav;

Kovové prvky:

- prvek bez viditelných kovových prvků;

Návrh na konzervaci a restaurování

Z restaurátorského průzkumu vyplývá a vychází i navrhovaný ***návrh postupu a metodiky konzervačního a restaurátorského zásahu***. Vzhledem ke stavu kamenného prvku je nutné provést restaurátorský zákrok, který vzhledem k výše uvedeným skutečnostem odstraní důsledky degradace kamenného materiálu. Protože je kamenný prvek součástí kulturní památky, která svojí kvalitou bezpochyby patří k současným kulturním statkům, je nutné provést komplexní restaurátorský zásah a nikoli pouhou opravu.

Metodika restaurátorského procesu navíc umožňuje zadavateli využít daných principů, které nabízí zákon 20/87 Sb. O památkové péči, který jednoznačně určuje míru a kvalitu provedených prací. V tomto případě navrhuje restaurátor jejich následující koncepci:

1. Restaurátorský průzkum – dokumentaci stavu před rest. zákrokem:

Prvky budou přesně zaměřeny včetně fotodokumentace. Bude proveden detailní popis rozsahu poškození a degradace materiálu.

Jen tak lze určit povahu i charakter jednotlivých poškození, zjistit možnosti historických tmelů nebo barevných úprav.

2. Etapa čištění:

Nejdříve bude nutné mechanicky odstranit všechny nepůvodní a nevhodné tmely a doplňky. Všechny části prvku bude nutné očistit od povrchových nečistot a zbytků tmelících směsí a to možným mechanickým a chemickým čištěním suchou i mokrou cestou.

**Restaurátorský záměr na
KONZERVACI A RESTAUROVÁNÍ KAMENNÝCH PRVKŮ
interiéru hradu Roštejn**

3. Etapa konsolidace kamenného materiálu:

Po důkladném očištění bude kamenná hmota prvku lokálně zpevněna zvoleným konsolidantem. Konsolidační proces je metoda, jejímž cílem je obnovení pevnosti a soudržnosti materiálu. Proto musí proběhnout v teplotně příznivém klimatu tak, aby kapalné látky mohly optimálně vniknout do kamenného materiálu a penetrovaly jej co nejhlouběji. Jen tak je možné restituovat chybějící strukturu pojiva. Úspěšnost konsolidace závisí na vysoké nasákavosti, vzlinavosti a pórovitosti daného materiálu. Kamenná hmota pak bude lokálně zpevněna v různém stupni a rozsahu, a to podle míry degradace kamenného materiálu jednotlivých částí. Ve všech případech bude použit ověřený zpevňující materiál na bázi organokřemičitanů či ethylesteru kyseliny křemičité.

4. Etapa plastické rekonstrukce a doplnění chybějících částí:

Mechanická poškození uražených rohů a hran by měla být doplněna. Takové doplňování bude prováděno v plném rozsahu přímo na kamenný originál barevně i strukturně odpovídajícím tmelem, u větších částí je možné použít i kamenné filuňky. Rozsah a podoba lokálních doplňků bude provedena na základě ikonografických, fotografických podkladů a analogií v interpretaci s kontextem českého sochařství.

Nově domodelované části by tak měli respektovat původní styl sochařské modelace i charakter povrchového reliéfu. Jako nejvhodnější tmel restaurátor navrhuje pro kamenný materiál probarvenou minerální směs na cementové bázi či bázi umělých pryskyřic, ale vždy plněnou kamennou drtí identickou doplňovanému kameni žuly, tedy tmelem, který respektuje strukturu, složení a barevnost kamenných originálů.

V místech, která nejsou mechanicky namáhána budou tmely nanášeny na materiál přímo, na místa exponovaná budou tmely nanášeny na armatury z materiálu nepodléhajícímu korozi. Po vytvrzení budou tmely povrchově opracovány a dotvarovány do požadovaného tvaru a struktury.

5. Etapa barevného sjednocení a lokální retuše:

Vzhledem k rozdílnosti materiálů a jejich zpracování je nutné provést lokální barevnou retuš umožňující estetické spojení doplňků s originálním materiálem umělého kamene. Barevná retuš musí být provedena jiným technologickým postupem tak, aby bylo respektováno obecně platné památkové stanovisko, požadující reverzibilitu této barevnosti.

Nejprve budou tedy barevně sjednocena místa doplněná umělým kamenným materiálem, následně pak místa, jež by rušila estetické vnímání díla.

Po dohodě s investorem a odbornými pracovníky NPÚ může být rozhodnuto i o možnosti barevné úpravy hlavic, barvě a technologii.

6. Závěrečná povrchová úpravu – hydrofobizace a biosanace:

Protože se prvek nachází v interiéru, je etapa hydrofobizace irelevantní, vzhledem k vlhkému prostředí je však možné provést preventivní ošetření prostředky proti biologickému napadení.

7. Restaurátorská zpráva:

Bude vyhotovena v počtu a rozsahu odpovídajícímu zákonu č. 20/1987, kde budou zdokumentovány (písemně i fotograficky) všechny jednotlivé etapy restaurátorského procesu, použité metody a materiály.

Ka/I 201 – ostění portálu

Popis prvku

Ostění portálu jednoduchého tvarosloví s obvodovou plastickou lištou. Ostění je složeno z prahu, který je částečně zapuštěn do terénu, pohledově levé a pravé stojky, překladu. Pohledově pravá i levá stojka jsou složeny ze dvou samostatných částí. Horní část pohledově pravé stojky je vykloněna směrem do středu portálu.

Na přední straně pohledově levé stojky patrné 2 zahloubené otvory, jako doklad míst historického kotvení kovových doplňků. Stejně otvory jsou patrné i z vnitřní strany pohledově pravé stojky.

Hlavně ze zadní strany prvku viditelné stopy původního historického kamenického opracování, ale spíše z pozdějšího „opravného“ zásahu.

Součástí portálu jsou dřevěné dveře.

Stávající stav – restaurátorský průzkum

Materiálové složení: žula

Statická a tektonická poškození:

- vyklonění horní části pohledově pravé stojky;
- praskliny v místě kotvení kovového oka na vnitřní i zadní straně pohledově pravé stojky;

Mechanická poškození:

- uražené profily lišty a profilace hran;
- kaverny v plochách;

Degradace kamenného materiálu:

- povrchová degradace;

Doplňky a tmely:

- viditelné doplňky tvarosloví a profilace v partiích ukončení stojek pod překladem;
- patrný tmel ve spárách mezi stojkami a překladem a stojkami a prahem;
- nevhodné tmely v místech druhotně osazovaných kovových doplňků;

Znečištění:

- silné povrchové znečištění;
- lokální znečištění rozvlečenými omítkami na cementové bázi z bočních zdí;
- lokální znečištění stékanci barev z bočních zdí;

Povrchové úpravy:

- prvek bez viditelných povrchových úprav;

Kovové prvky:

- v pohledově pravé stojce je na vnitřní straně kotveno kovové oko;
- v pohledově pravé stojce je na zadní straně kotveno kovové oko;
- v pohledově levé stojce kotveny 2 kovové závěsy;
- kovový materiál napaden povrchovou korozí;

Návrh na konzervaci a restaurování

Z restaurátorského průzkumu vyplývá a vychází i navrhovaný ***návrh postupu a metodiky konzervačního a restaurátorského zásahu***. Vzhledem ke stavu kamenného prvku je nutné provést restaurátorský zákrok, který vzhledem k výše uvedeným skutečnostem odstraní důsledky degradace kamenného materiálu. Protože je kamenný prvek součástí kulturní památky, která svojí kvalitou bezpochyby patří k současným kulturním statkům, je nutné provést komplexní restaurátorský zásah a nikoli pouhou opravu.

Metodika restaurátorského procesu navíc umožňuje zadavateli využít daných principů, které nabízí zákon 20/87 Sb. O památkové péči, který jednoznačně určuje míru a kvalitu provedených prací. V tomto případě navrhuje restaurátor jejich následující koncepci:

1. Restaurátorský průzkum – dokumentaci stavu před rest. zákrokem:

Prvek bude přesně zaměřen včetně fotodokumentace. Bude proveden detailní popis rozsahu poškození a degradace materiálu.

Jen tak lze určit povahu i charakter jednotlivých poškození, zjistit možnosti historických tmelů nebo barevných úprav.

2. Etapa čištění:

Fragmenty kovových ok budou vyjmuty.

Nejdříve bude nutné mechanicky odstranit všechny nepůvodní a nevhodné tmely a doplňky. Všechny části prvku bude nutné očistit od povrchových nečistot a zbytků tmelících

**Restaurátorský záměr na
KONZERVACI A RESTAUROVÁNÍ KAMENNÝCH PRVKŮ
interiéru hradu Roštejn**

směsí a to možným mechanickým a chemickým čištěním suchou i mokrou cestou. Pohledovou plochu nevhodných tmelů v místech druhotně osazovaných 2 kovových doplňků závěsů je nutné snížit a v jedné z dalších fází přetmelit vhodným tmelem.

Bude provedena revize tmelícího materiálu ve spárách.

3. Etapa konsolidace kamenného materiálu:

Po důkladném očištění bude kamenná hmota prvku lokálně zpevněna zvoleným konsolidantem. Konsolidační proces je metoda, jejímž cílem je obnovení pevnosti a soudržnosti materiálu. Proto musí proběhnout v teplotně příznivém klimatu tak, aby kapalné látky mohly optimálně vniknout do kamenného materiálu a penetrovaly jej co nejhlouběji. Jen tak je možné restituovat chybějící strukturu pojiva. Úspěšnost konsolidace závisí na vysoké nasákavosti, vzlínavosti a pórovitosti daného materiálu. Kamenná hmota pak bude lokálně zpevněna v různém stupni a rozsahu, a to podle míry degradace kamenného materiálu jednotlivých částí. Ve všech případech bude použit ověřený zpevňující materiál na bázi organokřemičitanů či ethylesteru kyseliny křemičité.

Defekty (trhliny, praskliny) budou injektovány nízkomolekulární pryskyřicí (epoxidovou nebo akrylátovou).

4. Etapa statického zajištění:

Restaurátor doporučuje srovnání dvou částí pohledově pravé stojky a to uvolněním horní části ze zdiva, její vyrovnaní a ukotvení do zdi zapuštěným vlepeným čepem z materiálů nepodléhajícím korozním procesům – nerez, silon.

Zároveň by bylo žádoucí zařezat u obou stojek jejich dvě části tak, aby se jejich posun či vyklánění nemohly opakovat. Proto je nutné:

- 1/ buď provést fixaci všech částí stojek jejich ukotvením do zdi zapuštěnými vlepenými čepy z materiálů nepodléhajícím korozním procesům – nerez, silon;
- 2/ nebo ze zadní strany obou stojek vlepít zapuštěné vlepené kramle z materiálů nepodléhajícím korozním procesům – nerez.

Fixace či vlepování kramlí by mělo být provedeno lepidlem na bázi epoxidových či polyesterových pryskyřic.

5. Etapa plastické rekonstrukce a doplnění chybějících částí:

Mechanická poškození uražených hran by měla být doplněna. Takové doplňování bude prováděno v plném rozsahu přímo na kamenný originál barevně i strukturně odpovídajícím tmelem. Rozsah a podoba lokálních doplňků bude provedena na základě ikonografických, fotografických podkladů a analogií v interpretaci s kontextem českého sochařství.

Nově domodelované části by tak měli respektovat původní styl sochařské modelace i charakter povrchového reliéfu. Jako nejvhodnější tmel restaurátor navrhuje pro kamenný materiál probarvenou minerální směs na cementové bázi či bázi umělých pryskyřic, ale vždy plněnou kamennou drtí identickou doplňovanému kameni žuly, tedy tmelem, který respektuje strukturu, složení a barevnost kamenných originálů.

V místech, která nejsou mechanicky namáhána budou tmely nanášeny na materiál přímo, na místa exponovaná budou tmely nanášeny na armatury z materiálu nepodléhajícím korozi. Po vytvrzení budou tmely povrchově opracovány a dotvarovány do požadovaného tvaru a struktury.

**Restaurátorský záměr na
KONZERVACI A RESTAUROVÁNÍ KAMENNÝCH PRVKŮ
interiéru hradu Roštejn**

6. Etapa barevného sjednocení a lokální retuše:

Povrch bude opatřen hustým probarveným vápenným nátěrem v odstínu okolních omítek.

7. Závěrečná povrchová úpravu – hydrofobizace a biosanace:

Protože se prvek nachází v interiéru a suchém prostředí, je etapa hydrofobizace a biosanace irelevantní.

8. Restaurátorská zpráva:

Bude vyhotovena v počtu a rozsahu odpovídajícímu zákonu č. 20/1987, kde budou zdokumentovány (písemně i fotograficky) všechny jednotlivé etapy restaurátorského procesu, použité metody a materiály.

Ka/I 210a – ostění portálu

Popis prvku

Ostění portálu jednoduchého tvarosloví s obvodovou plastickou lištou. Ostění je složeno z prahu, který je částečně zapuštěn do terénu, pohledově levé a pravé stojky, překladu. Pohledově levá stojka je složena ze dvou samostatných částí.

Hlavně ze zadní strany prvku viditelné stopy původního historického kamenického opracování, ale spíše z pozdějšího „opravného“ zásahu.

Součástí portálu jsou dřevěné dveře.

Stávající stav – restaurátorský průzkum

Materiálové složení: žula

Statická a tektonická poškození:

- prvek bez viditelných statických a tektonických poškození;

**Restaurátorský záměr na
KONZERVACI A RESTAUROVÁNÍ KAMENNÝCH PRVKŮ
interiéru hradu Roštejn**

Mechanická poškození:

- uražené profily lišty a profilace hran;
- kaverny v plochách;

Degradace kamenného materiálu:

- povrchová degradace;

Doplňky a tmely:

- viditelné doplňky tvarosloví a profilace v partiích ukončení stojek pod překladem;
- patrný tmel ve spárách mezi stojkami a překladem a stojkami a prahem;
- nevhodné tmely v místech druhotně osazovaných kovových doplňků;

Znečištění:

- silné povrchové znečištění;
- lokální znečištění rozvlečenými omítkami na cementové bázi z bočních zdí;
- lokální znečištění stékanci barev z bočních zdí;

Povrchové úpravy:

- ze zadní strany prvku viditelné fragmenty historických povrchových úprav, zřejmě vápennými nátěry;

Kovové prvky:

- v pohledově levé stojce je na zadní straně kotveno kovové oko;
- v pohledově pravé stojce kotveny 2 kovové závěsy;
- kovový materiál napaden povrchovou korozí;

Návrh na konzervaci a restaurování

Z restaurátorského průzkumu vyplývá a vychází i navrhovaný ***návrh postupu a metodiky konzervačního a restaurátorského zásahu***. Vzhledem ke stavu kamenného prvku je nutné provést restaurátorský zákrok, který vzhledem k výše uvedeným skutečnostem odstraní důsledky degradace kamenného materiálu. Protože je kamenný prvek součástí kulturní památky, která svojí kvalitou bezpochyby patří k současným kulturním statkům, je nutné provést komplexní restaurátorský zásah a nikoli pouhou opravu.

Metodika restaurátorského procesu navíc umožňuje zadavateli využít daných principů, které nabízí zákon 20/87 Sb. O památkové péči, který jednoznačně určuje míru a kvalitu provedených prací. V tomto případě navrhuje restaurátor jejich následující koncepci:

1. Restaurátorský průzkum – dokumentaci stavu před rest. zákrokem:

Prvek bude přesně zaměřen včetně fotodokumentace. Bude proveden detailní popis rozsahu poškození a degradace materiálu.

Jen tak lze určit povahu i charakter jednotlivých poškození, zjistit možnosti historických tmelů nebo barevných úprav.

2. Etapa čištění:

Fragmenty kovových ok budou vyjmuty.

Nejdříve bude nutné mechanicky odstranit všechny nepůvodní a nevhodné tmely a doplňky. Všechny části prvku bude nutné očistit od povrchových nečistot a zbytků tmelících směsí a to možným mechanickým a chemickým čištěním suchou i mokrou cestou. Pohledovou plochu nevhodných tmelů v místech druhotně osazovaných 2 kovových doplňků závěsů je nutné snížit a v jedné z dalších fází přetmelit vhodným tmelem.

Bude provedena revize tmelícího materiálu ve spárách.

**Restaurátorský záměr na
KONZERVACI A RESTAUROVÁNÍ KAMENNÝCH PRVKŮ
interiéru hradu Roštejn**

3. Etapa konsolidace kamenného materiálu:

Po důkladném očištění bude kamenná hmota prvku lokálně zpevněna zvoleným konsolidantem. Konsolidační proces je metoda, jejímž cílem je obnovení pevnosti a soudržnosti materiálu. Proto musí proběhnout v teplotně příznivém klimatu tak, aby kapalné látky mohly optimálně vniknout do kamenného materiálu a penetrovaly jej co nejhlouběji. Jen tak je možné restituovat chybějící strukturu pojiva. Úspěšnost konsolidace závisí na vysoké nasákavosti, vzlínavosti a pórovitosti daného materiálu. Kamenná hmota pak bude lokálně zpevněna v různém stupni a rozsahu, a to podle míry degradace kamenného materiálu jednotlivých částí. Ve všech případech bude použit ověřený zpevňující materiál na bázi organokřemičitanů či ethylesteru kyseliny křemičité.

Defekty (trhliny, praskliny) budou injektovány nízkomolekulární pryskyřicí (epoxidovou nebo akrylátovou).

4. Etapa plastické rekonstrukce a doplnění chybějících částí:

Mechanická poškození uražených hran by měla být doplněna. Takové doplňování bude prováděno v plném rozsahu přímo na kamenný originál barevně i strukturně odpovídajícím tmelem. Rozsah a podoba lokálních doplňků bude provedena na základě ikonografických, fotografických podkladů a analogií v interpretaci s kontextem českého sochařství.

Nově domodelované části by tak měli respektovat původní styl sochařské modelace i charakter povrchového reliéfu. Jako nejvhodnější tmel restaurátor navrhuje pro kamenný materiál probarvenou minerální směs na cementové bázi či bázi umělých pryskyřic, ale vždy plněnou kamennou drtí identickou doplňovanému kameni žuly, tedy tmelem, který respektuje strukturu, složení a barevnost kamenných originálů.

V místech, která nejsou mechanicky namáhána budou tmely nanášeny na materiál přímo, na místa exponovaná budou tmely nanášeny na armatury z materiálu nepodléhajícímu korozi. Po vytvrzení budou tmely povrchově opracovány a dotvarovány do požadovaného tvaru a struktury.

5. Etapa barevného sjednocení a lokální retuše:

Povrch bude opatřen hustým probarveným vápenným nátěrem v odstínu okolních omítek.

6. Závěrečná povrchová úpravu – hydrofobizace a biosanace:

Protože se prvek nachází v interiéru a suchém prostředí, je etapa hydrofobizace a biosanace irelevantní.

7. Restaurátorská zpráva:

Bude vyhotovena v počtu a rozsahu odpovídajícímu zákonu č. 20/1987, kde budou zdokumentovány (písemně i fotograficky) všechny jednotlivé etapy restaurátorského procesu, použité metody a materiály.

Ka/I 210b – fragment okenního ostění

Popis prvku

Fragment okenního ostění jednoduchého tvarosloví s obvodovým pravoúhlým výžlabkem na vnitřní straně. Ostění je složeno z prahu, pohledově levé a pravé stojky, překladu. Vnitřní plocha ostění je vyzděna a omítnuta.

Na čelní straně prvku viditelné stopy původního historického kamenického opracování, nebo z pozdějšího „opravného“ zásahu.

Stávající stav – restaurátorský průzkum

Materiálové složení: žula

Statická a tektonická poškození:

- prvek bez viditelných statických a tektonických poškození;

Mechanická poškození:

- uražené profily lišty a profilace hran;

**Restaurátorský záměr na
KONZERVACI A RESTAUROVÁNÍ KAMENNÝCH PRVKŮ
interiéru hradu Roštejn**

- kaverny v plochách;

Degradace kamenného materiálu:

- povrchová degradace;

Doplňky a tmely:

- patrný tmel ve spárách mezi stojkami a překladem a stojkami a prahem;
- tmelené doplnění formátu prahu z materiálu na cementové bázi;

Znečištění:

- silné povrchové znečištění;
- lokální znečištění rozvlečenými omítkami na cementové bázi z bočních zdí;
- lokální znečištění stékanci barev z bočních zdí;

Povrchové úpravy:

- prvek bez viditelných povrchových úprav;

Kovové prvky:

- prvek bez viditelných kovových prvků;

Návrh na konzervaci a restaurování

Z restaurátorského průzkumu vyplývá a vychází i navrhovaný ***návrh postupu a metodiky konzervačního a restaurátorského zásahu***. Vzhledem ke stavu kamenného prvku je nutné provést restaurátorský zákrok, který vzhledem k výše uvedeným skutečnostem odstraní důsledky degradace kamenného materiálu. Protože je kamenný prvek součástí kulturní památky, která svojí kvalitou bezpochyby patří k současným kulturním statkům, je nutné provést komplexní restaurátorský zásah a nikoli pouhou opravu.

Metodika restaurátorského procesu navíc umožňuje zadavateli využít daných principů, které nabízí zákon 20/87 Sb. O památkové péči, který jednoznačně určuje míru a kvalitu provedených prací. V tomto případě navrhuje restaurátor jejich následující koncepci:

1. Restaurátorský průzkum – dokumentaci stavu před rest. zákrokem:

Prvek bude přesně zaměřen včetně fotodokumentace. Bude proveden detailní popis rozsahu poškození a degradace materiálu.

Jen tak lze určit povahu i charakter jednotlivých poškození, zjistit možnosti historických tmelů nebo barevných úprav.

2. Etapa čištění:

Nejdříve bude nutné mechanicky odstranit všechny nepůvodní a nevhodné tmely a doplňky. Všechny části prvku bude nutné očistit od povrchových nečistot a zbytků tmelících směsí a to možným mechanickým a chemickým čištěním suchou i mokrou cestou.

Bude provedena revize tmelícího materiálu ve spárách.

3. Etapa konsolidace kamenného materiálu:

Po důkladném očištění bude kamenná hmota prvku lokálně zpevněna zvoleným konsolidantem. Konsolidační proces je metoda, jejímž cílem je obnovení pevnosti a soudržnosti materiálu. Proto musí proběhnout v teplotně příznivém klimatu tak, aby kapalné látky mohly optimálně vniknout do kamenného materiálu a penetrovaly jej co nejhlouběji. Jen tak je možné restituovat chybějící strukturu pojiva. Úspěšnost konsolidace závisí na vysoké nasákavosti, vzlínavosti a pórovitosti daného materiálu. Kamenná hmota pak bude lokálně zpevněna v různém stupni a rozsahu, a to podle míry degradace kamenného materiálu jednotlivých částí. Ve všech případech bude použit ověřený zpevňující materiál na bázi organokřemičitanů či ethylesteru kyseliny křemičité.

**Restaurátorský záměr na
KONZERVACI A RESTAUROVÁNÍ KAMENNÝCH PRVKŮ
interiéru hradu Roštejn**

4. Etapa plastické rekonstrukce a doplnění chybějících částí:

Mechanická poškození uražených hran a profilace by měla být doplněna. Takové doplňování bude prováděno v plném rozsahu přímo na kamenný originál barevně i strukturně odpovídajícím tmelem. Rozsah a podoba lokálních doplňků bude provedena na základě ikonografických, fotografických podkladů a analogií v interpretaci s kontextem českého sochařství.

Nově domodelované části by tak měli respektovat původní styl sochařské modelace i charakter povrchového reliéfu. Jako nejvhodnější tmel restaurátor navrhuje pro kamenný materiál probarvenou minerální směs na cementové bázi či bázi umělých pryskyřic, ale vždy plněnou kamennou drtí identickou doplňovanému kameni žuly, tedy tmelem, který respektuje strukturu, složení a barevnost kamenných originálů.

V místech, která nejsou mechanicky namáhána budou tmely nanášeny na materiál přímo, na místa exponovaná budou tmely nanášeny na armatury z materiálu nepodléhajícímu korozi. Po vytvrzení budou tmely povrchově opracovány a dotvarovány do požadovaného tvaru a struktury.

5. Etapa barevného sjednocení a lokální retuše:

Vzhledem k rozdílnosti materiálů a jejich zpracování je nutné provést lokální barevnou retuš umožňující estetické spojení doplňků s originálním materiálem umělého kamene. Barevná retuš musí být provedena jiným technologickým postupem tak, aby bylo respektováno obecně platné památkové stanovisko, požadující reverzibilitu této barevnosti.

Nejprve budou tedy barevně sjednocena místa doplněná umělým kamenným materiálem, následně pak místa, jež by rušila estetické vnímání díla.

6. Závěrečná povrchová úpravu – hydrofobizace a biosanace:

Protože se prvek nachází v interiéru a suchém prostředí, je etapa hydrofobizace a biosanace irelevantní.

7. Restaurátorská zpráva:

Bude vyhotovena v počtu a rozsahu odpovídajícímu zákonu č. 20/1987, kde budou zdokumentovány (písemně i fotograficky) všechny jednotlivé etapy restaurátorského procesu, použité metody a materiály.

Ka/I 210c – ostění portálu

Popis prvku

Ostění portálu jednoduchého tvarosloví s obvodovou plastickou lištou. Ostění je složeno z prahu, který je částečně zapuštěn do terénu, pohledově levé a pravé stojky, překladu.

Hlavně ze zadní strany prvku a na prahu viditelné stopy původního historického kamenického opracování, ale spíše z pozdějšího „opravného“ zásahu.

Součástí portálu jsou dřevěné dveře.

Stávající stav – restaurátorský průzkum

Materiálové složení: žula

Statická a tektonická poškození:

- prvek bez viditelných statických a tektonických poškození;

Mechanická poškození:

- uražené profily lišty a profilace hran;

**Restaurátorský záměr na
KONZERVACI A RESTAUROVÁNÍ KAMENNÝCH PRVKŮ
interiéru hradu Roštejn**

- kaverny v plochách;

Degradace kamenného materiálu:

- povrchová degradace;

Doplňky a tmely:

- viditelné doplňky tvarosloví a profilace v partiích ukončení stojek pod překladem;
- patrný tmel ve spárách mezi stojkami a překladem a stojkami a prahem;
- pohledově pravá stojka je ze zadní strany přetažena omítkovým materiálem v celé výšce;
- práh je ze zadní strany nevhodně doplněn materiálem s vysokým podílem cementu;
- nevhodné tmely v místech druhotně osazovaných kovových doplňků;
- nevhodné tmely v místech vyjmutých kovových doplňků;

Znečištění:

- silné povrchové znečištění;
- lokální znečištění rozvlečenými omítkami na cementové bázi z bočních zdí;
- lokální znečištění stékanci barev z bočních zdí;

Povrchové úpravy:

- prvek bez viditelných povrchových úprav;

Kovové prvky:

- v pohledově levé stojce je na zadní straně kotveno kovové oko;
- v pohledově pravé stojce kotveny 2 kovové závěsy;
- kovový materiál napaden povrchovou korozí;

Návrh na konzervaci a restaurování

Z restaurátorského průzkumu vyplývá a vychází i navrhovaný *návrh postupu a metodiky konzervačního a restaurátorského zásahu*. Vzhledem ke stavu kamenného prvku je nutné provést restaurátorský zákrok, který vzhledem k výše uvedeným skutečnostem odstraní důsledky degradace kamenného materiálu. Protože je kamenný prvek součástí kulturní památky, která svojí kvalitou bezpochyby patří k současným kulturním statkům, je nutné provést komplexní restaurátorský zásah a nikoli pouhou opravu.

Metodika restaurátorského procesu navíc umožňuje zadavateli využít daných principů, které nabízí zákon 20/87 Sb. O památkové péči, který jednoznačně určuje míru a kvalitu provedených prací. V tomto případě navrhuje restaurátor jejich následující koncepci:

1. Restaurátorský průzkum – dokumentaci stavu před rest. zákrokem:

Prvek bude přesně zaměřen včetně fotodokumentace. Bude proveden detailní popis rozsahu poškození a degradace materiálu.

Jen tak lze určit povahu i charakter jednotlivých poškození, zjistit možnosti historických tmelů nebo barevných úprav.

2. Etapa čištění:

Kovové oko bude vyjmuto.

Nejdříve bude nutné mechanicky odstranit všechny nepůvodní a nevhodné tmely a doplňky. Všechny části prvku bude nutné očistit od povrchových nečistot a zbytků tmelících směsí a to možným mechanickým a chemickým čištěním suchou i mokrou cestou. Pohledovou plochu nevhodných tmelů v místech druhotně osazovaných 2 kovových doplňků závěsů je nutné snížit a v jedné z dalších fází přetmelit vhodným tmelem.

Bude provedena revize tmelícího materiálu ve spárách.

**Restaurátorský záměr na
KONZERVACI A RESTAUROVÁNÍ KAMENNÝCH PRVKŮ
interiéru hradu Roštejn**

3. Etapa konsolidace kamenného materiálu:

Po důkladném očištění bude kamenná hmota prvku lokálně zpevněna zvoleným konsolidantem. Konsolidační proces je metoda, jejímž cílem je obnovení pevnosti a soudržnosti materiálu. Proto musí proběhnout v teplotně příznivém klimatu tak, aby kapalné látky mohly optimálně vniknout do kamenného materiálu a penetrovaly jej co nejhlouběji. Jen tak je možné restituovat chybějící strukturu pojiva. Úspěšnost konsolidace závisí na vysoké nasákavosti, vzlínavosti a pórovitosti daného materiálu. Kamenná hmota pak bude lokálně zpevněna v různém stupni a rozsahu, a to podle míry degradace kamenného materiálu jednotlivých částí. Ve všech případech bude použit ověřený zpevňující materiál na bázi organokřemičitanů či ethylesteru kyseliny křemičité.

4. Etapa plastické rekonstrukce a doplnění chybějících částí:

Mechanická poškození uražených hran a profilace, stejně jako otvory po již dříve odstraněných kovových doplňcích, by měla být doplněna. Takové doplňování bude prováděno v plném rozsahu přímo na kamenný originál barevně i strukturně odpovídajícím tmelem. Rozsah a podoba lokálních doplňků bude provedena na základě ikonografických, fotografických podkladů a analogií v interpretaci s kontextem českého sochařství.

Nově domodelované části by tak měli respektovat původní styl sochařské modelace i charakter povrchového reliéfu. Jako nejvhodnější tmel restaurátor navrhuje pro kamenný materiál probarvenou minerální směs na cementové bázi či bázi umělých pryskyřic, ale vždy plněnou kamennou drtí identickou doplňovanému kameni žuly, tedy tmelem, který respektuje strukturu, složení a barevnost kamenných originálů.

V místech, která nejsou mechanicky namáhána budou tmely nanášeny na materiál přímo, na místa exponovaná budou tmely nanášeny na armatury z materiálu nepodléhajícímu korozi. Po vytvrzení budou tmely povrchově opracovány a dotvarovány do požadovaného tvaru a struktury.

5. Etapa barevného sjednocení a lokální retuše:

Povrch bude opatřen hustým probarveným vápenným nátěrem v odstínu okolních omítek.

6. Závěrečná povrchová úpravu – hydrofobizace a biosanace:

Protože se prvek nachází v interiéru a suchém prostředí, je etapa hydrofobizace a biosanace irelevantní.

7. Restaurátorská zpráva:

Bude vyhotovena v počtu a rozsahu odpovídajícímu zákonu č. 20/1987, kde budou zdokumentovány (písemně i fotograficky) všechny jednotlivé etapy restaurátorského procesu, použité metody a materiály.

Ka/I 211 – ostění portálu

Popis prvku

Ostění portálu jednoduchého tvarosloví s obvodovou plastickou lištou. Ostění je složeno z prahu, který je částečně zapuštěn do terénu, pohledově levé a pravé stojky, překladu.

Hlavně ze zadní strany prvku a na prahu viditelné stopy původního historického kamenického opracování, ale spíše z pozdějšího „opravného“ zásahu.

Součástí portálu jsou dřevěné dveře.

Stávající stav – restaurátorský průzkum

Materiálové složení: žula

Statická a tektonická poškození:

- viditelné odprasknutí obou stojek od bočních zdí – nutná kontrola;
- prvek bez viditelných statických a tektonických poškození;

**Restaurátorský záměr na
KONZERVACI A RESTAUROVÁNÍ KAMENNÝCH PRVKŮ
interiéru hradu Roštejn**

Mechanická poškození:

- uražené profily lišty a profilace hran;
- kaverny v plochách;

Degradace kamenného materiálu:

- povrchová degradace;

Doplňky a tmely:

- viditelné doplňky tvarosloví a profilace v partiích těla stojek;
- viditelné doplňky tvarosloví a profilace v partiích ukončení stojek pod překladem;
- patrný tmel ve spárách mezi stojkami a překladem a stojkami a prahem;
- pohledově levá stojka je ze zadní strany přetažena omítkovým materiálem v celé výšce;
- nevhodné tmely v místech druhotně osazovaných kovových doplňků;

Znečištění:

- silné povrchové znečištění;
- lokální znečištění rozvlečenými omítkami na cementové bázi z bočních zdí;
- lokální znečištění stékanci barev z bočních zdí;

Povrchové úpravy:

- prvek bez viditelných povrchových úprav;

Kovové prvky:

- v pohledově levé stojce je na zadní straně kotveno kovové oko;
- v pohledově pravé stojce kotveny 2 kovové závěsy;
- kovový materiál napaden povrchovou korozí;

Návrh na konzervaci a restaurování

Z restaurátorského průzkumu vyplývá a vychází i navrhovaný ***návrh postupu a metodiky konzervačního a restaurátorského zásahu***. Vzhledem ke stavu kamenného prvku je nutné provést restaurátorský zákrok, který vzhledem k výše uvedeným skutečnostem odstraní důsledky degradace kamenného materiálu. Protože je kamenný prvek součástí kulturní památky, která svojí kvalitou bezpochyby patří k současným kulturním statkům, je nutné provést komplexní restaurátorský zásah a nikoli pouhou opravu.

Metodika restaurátorského procesu navíc umožňuje zadavateli využít daných principů, které nabízí zákon 20/87 Sb. O památkové péči, který jednoznačně určuje míru a kvalitu provedených prací. V tomto případě navrhuje restaurátor jejich následující koncepci:

1. Restaurátorský průzkum – dokumentaci stavu před rest. zákrokem:

Prvek bude přesně zaměřen včetně fotodokumentace. Bude proveden detailní popis rozsahu poškození a degradace materiálu.

Jen tak lze určit povahu i charakter jednotlivých poškození, zjistit možnosti historických tmelů nebo barevných úprav.

2. Etapa čištění:

Kovové oko bude vyjmuto.

Nejdříve bude nutné mechanicky odstranit všechny nepůvodní a nevhodné tmely a doplňky. Všechny části prvku bude nutné očistit od povrchových nečistot a zbytků tmelících směsí a to možným mechanickým a chemickým čištěním suchou i mokrou cestou. Pohledovou plochu nevhodných tmelů v místech druhotně osazovaných 2 kovových doplňků závěsů je nutné snížit a v jedné z dalších fází přetmelit vhodným tmelem.

Bude provedena revize tmelícího materiálu ve spárách.

**Restaurátorský záměr na
KONZERVACI A RESTAUROVÁNÍ KAMENNÝCH PRVKŮ
interiéru hradu Roštejn**

3. Etapa konsolidace kamenného materiálu:

Po důkladném očištění bude kamenná hmota prvku lokálně zpevněna zvoleným konsolidantem. Konsolidační proces je metoda, jejímž cílem je obnovení pevnosti a soudržnosti materiálu. Proto musí proběhnout v teplotně příznivém klimatu tak, aby kapalné látky mohly optimálně vniknout do kamenného materiálu a penetrovaly jej co nejhlouběji. Jen tak je možné restituovat chybějící strukturu pojiva. Úspěšnost konsolidace závisí na vysoké nasákavosti, vzlínavosti a pórovitosti daného materiálu. Kamenná hmota pak bude lokálně zpevněna v různém stupni a rozsahu, a to podle míry degradace kamenného materiálu jednotlivých částí. Ve všech případech bude použit ověřený zpevňující materiál na bázi organokřemičitanů či ethylesteru kyseliny křemičité.

4. Etapa plastické rekonstrukce a doplnění chybějících částí:

Mechanická poškození uražených hran a profilace by měla být doplněna. Takové doplňování bude prováděno v plném rozsahu přímo na kamenný originál barevně i strukturně odpovídajícím tmelem. Rozsah a podoba lokálních doplňků bude provedena na základě ikonografických, fotografických podkladů a analogií v interpretaci s kontextem českého sochařství.

Nově domodelované části by tak měli respektovat původní styl sochařské modelace i charakter povrchového reliéfu. Jako nejvhodnější tmel restaurátor navrhuje pro kamenný materiál probarvenou minerální směs na cementové bázi či bázi umělých pryskyřic, ale vždy plněnou kamennou drtí identickou doplňovanému kameni žuly, tedy tmelem, který respektuje strukturu, složení a barevnost kamenných originálů.

V místech, která nejsou mechanicky namáhána budou tmely nanášeny na materiál přímo, na místa exponovaná budou tmely nanášeny na armatury z materiálu nepodléhajícímu korozi. Po vytvrzení budou tmely povrchově opracovány a dotvarovány do požadovaného tvaru a struktury.

5. Etapa barevného sjednocení a lokální retuše:

Povrch bude opatřen hustým probarveným vápenným nátěrem v odstínu okolních omítek.

6. Závěrečná povrchová úpravu – hydrofobizace a biosanace:

Protože se prvek nachází v interiéru a suchém prostředí, je etapa hydrofobizace a biosanace irelevantní.

7. Restaurátorská zpráva:

Bude vyhotovena v počtu a rozsahu odpovídajícímu zákonu č. 20/1987, kde budou zdokumentovány (písemně i fotograficky) všechny jednotlivé etapy restaurátorského procesu, použité metody a materiály.

Ka/I 212 – profilované ostění portálu s růžemi

Popis prvku

Ostění portálu, kde z hranolových patek vystupují ústupkovité profilované stojky s reliéfně plastickým prvkem 5 pětistých růžic (místa přechodu patek do profilace, levý a pravý roh překladu, klenák). Ostění je složeno z prahu, který je částečně zapuštěn do terénu a překryt prahem dřevěným, pohledově levé a pravé stojky, překladu. Pohledově levá stojka je složena ze 2 částí. Překlad je na pohledově pravé straně zapuštěn hlouběji do omítky.

Před portálem byla provedena sonda do dřevěného schodiště a dle režného zdiva v šíři portálu je možné usuzovat, že bylo dříve před portálem užší schodiště, nejspíše kamenné.

Součástí portálu jsou dřevěné dveře.

Stávající stav – restaurátorský průzkum

Materiálové složení: žula

**Restaurátorský záměr na
KONZERVACI A RESTAUROVÁNÍ KAMENNÝCH PRVKŮ
interiéru hradu Roštejn**

Statická a tektonická poškození:

- prvek bez viditelných statických a tektonických poškození;
- pohledově levá stojka je složena ze dvou částí;
- překlad je na pohledově pravé straně zapuštěn hlouběji do omítky;

Mechanická poškození:

- uražená profilace a hrany;
- kaverny v plochách;

Degradace kamenného materiálu:

- povrchová degradace;

Doplňky a tmely:

- viditelné doplňky tvarosloví a profilace v místě nasedání 2 částí pohledově levé stojky;
- viditelné doplňky tvarosloví a profilace v partiích ukončení stojek pod překladem;
- všechny části ostění jsou ze zadní strany přetaženy omítkovým materiálem v celé výšce;

Znečištění:

- povrchové znečištění;

Povrchové úpravy:

- prvek je celoplošně povrchově upraven vápennými nátěry;

Kovové prvky:

- v pohledově levé stojce je na vnitřní straně kotveno kovové oko;
- v pohledově pravé stojce kotveny 2 kovové závěsy;
- kovový materiál napaden povrchovou korozí;

Návrh na konzervaci a restaurování

Z restaurátorského průzkumu vyplývá a vychází i navrhovaný ***návrh postupu a metodiky konzervačního a restaurátorského zásahu***. Vzhledem ke stavu kamenného prvku je nutné provést restaurátorský zákrok, který vzhledem k výše uvedeným skutečnostem odstraní důsledky degradace kamenného materiálu. Protože je kamenný prvek součástí kulturní památky, která svojí kvalitou bezpochyby patří k současným kulturním statkům, je nutné provést komplexní restaurátorský zásah a nikoli pouhou opravu.

Metodika restaurátorského procesu navíc umožňuje zadavateli využít daných principů, které nabízí zákon 20/87 Sb. O památkové péči, který jednoznačně určuje míru a kvalitu provedených prací. V tomto případě navrhuje restaurátor jejich následující koncepci:

1. Restaurátorský průzkum – dokumentaci stavu před rest. zákrokem:

Prvek bude přesně zaměřen včetně fotodokumentace. Bude proveden detailní popis rozsahu poškození a degradace materiálu.

Součástí restaurátorského průzkumu může být proveden laboratorní průzkum odebraných vzorků, nezbytný pro následující etapy restaurátorského zásahu nebo pro doložení uměleckohistorického vývoje památky, např. statigrafii jednotlivých vrstev historických barevných úprav.

Jen tak lze určit povahu i charakter jednotlivých poškození, zjistit možnosti historických tmelů nebo barevných úprav.

2. Etapa čištění:

Kovové oko bude vyjmuto.

Na základě možného laboratorního průzkumu bude zřejmá skladba jednotlivých vrstev a po dohodě s investorem a odbornými pracovníky NPÚ bude rozhodnuto o míře případného

**Restaurátorský záměr na
KONZERVACI A RESTAUROVÁNÍ KAMENNÝCH PRVKŮ
interiéru hradu Roštejn**

snímání druhotných vrstev. Po provedení sondy je však zřejmé, že se jedná v případě vápenného nátěru jedná o druhotnou povrchovou úpravu a proto restaurátor navrhuje jeho celoplošné sejmutí.

Bude provedena revize tmelícího materiálu ve spárách.

3. Etapa konsolidace kamenného materiálu:

Po důkladném očištění bude kamenná hmota prvku lokálně zpevněna zvoleným konsolidantem. Konsolidační proces je metoda, jejímž cílem je obnovení pevnosti a soudržnosti materiálu. Proto musí proběhnout v teplotně příznivém klimatu tak, aby kapalné látky mohly optimálně vniknout do kamenného materiálu a penetrovaly jej co nehlouběji. Jen tak je možné restituovat chybějící strukturu pojiva. Úspěšnost konsolidace závisí na vysoké nasákavosti, vzlínavosti a pórovitosti daného materiálu. Kamenná hmota pak bude lokálně zpevněna v různém stupni a rozsahu, a to podle míry degradace kamenného materiálu jednotlivých částí. Ve všech případech bude použit ověřený zpevňující materiál na bázi organokřemičitanů či ethylesteru kyseliny křemičité.

Defekty (trhliny, praskliny) budou injektovány nízkomolekulární pryskyřicí (epoxidovou nebo akrylátovou).

4. Etapa statického zajištění:

Restaurátor doporučuje revizi stojky složené ze dvou částí. V případě, že by bylo žádoucí zafixovat některou ze stojek tak, aby se zamezilo jejich posunu, je nutné:

- 1/ buď provést fixaci obou částí stojek jejich ukotvením do zdi zapuštěnými vlepenými čepy z materiálů nepodléhajícím korozním procesům – nerez, silon;
- 2/ nebo ze zadní strany stojky vlepit zapuštěné vlepené kramle z materiálů nepodléhajícím korozním procesům – nerez.

Fixace či vlepování kramle by mělo být provedeno lepidlem na bázi epoxidových či polyesterových pryskyřic.

5. Etapa plastické rekonstrukce a doplnění chybějících částí:

Mechanická poškození uražených hran a profilace by měla být doplněna. Takové doplňování bude prováděno v plném rozsahu přímo na kamenný originál barevně i strukturně odpovídajícím tmelem. Rozsah a podoba lokálních doplňků bude provedena na základě ikonografických, fotografických podkladů a analogií v interpretaci s kontextem českého sochařství.

Nově domodelované části by tak měli respektovat původní styl sochařské modelace i charakter povrchového reliéfu. Jako nejvhodnější tmel restaurátor navrhuje pro kamenný materiál probarvenou minerální směs na cementové bázi či bázi umělých pryskyřic, ale vždy plněnou kamennou drtí identickou doplňovanému kameni žuly, tedy tmelem, který respektuje strukturu, složení a barevnost kamenných originálů.

V místech, která nejsou mechanicky namáhána budou tmely nanášeny na materiál přímo, na místa exponovaná budou tmely nanášeny na armatury z materiálu nepodléhajícím korozi. Po vytvrzení budou tmely povrchově opracovány a dotvarovány do požadovaného tvaru a struktury.

6. Etapa barevného sjednocení a lokální retuše:

Stávající povrchová úprava vápennými nátěry bude ponechána, bude retušována a zcelena opětovným hustým vápenným nátěrem.

**Restaurátorský záměr na
KONZERVACI A RESTAUROVÁNÍ KAMENNÝCH PRVKŮ
interiéru hradu Roštejn**

7. Závěrečná povrchová úpravu – hydrofobizace a biosanace:

Protože se prvky nacházejí v interiéru, je etapa hydrofobizace irelevantní, vzhledem k vlhkému prostředí je však možné provést preventivní ošetření prostředky proti biologickému napadení.

8. Restaurátorská zpráva:

Bude vyhotovena v počtu a rozsahu odpovídajícímu zákonu č. 20/1987, kde budou zdokumentovány (písemně i fotograficky) všechny jednotlivé etapy restaurátorského procesu, použité metody a materiály.

Ka/I 214a – schod

Popis prvku

Schod s oblounovým nosem a jednoduchou plochou podstupnicí. Schodišťový stupeň viditelně zabíhá do pohledově pravé zdi.

Stávající stav – restaurátorský průzkum

Materiálové složení: žula

Statická a tektonická poškození:

- prvek bez statického a tektonického poškození;

Mechanická poškození:

- uražena téměř ½ oblounového profilu;

Degradace kamenného materiálu:

- povrchová degradace;

Doplňky a tmely:

- patrné doplnění pohledově pravé strany schodu pod zdí z materiálu na cementové bázi;
- patrný tmel ve spárách;
- tmel ve spárách z několika skladebně odlišných druhů tmelícího materiálu;
- lokální silná degradace spárovací hmoty;

Znečištění:

- povrchové znečištění;
- nátěr bezpečnostních prvků tvaru 2 koleček, zřejmě syntetickou barvou;

Povrchové úpravy:

- prvek bez viditelných povrchových úprav;

Kovové prvky:

- prvek bez viditelných kovových prvků;

**Restaurátorský záměr na
KONZERVACI A RESTAUROVÁNÍ KAMENNÝCH PRVKŮ
interiéru hradu Roštejn**

Návrh na konzervaci a restaurování

Z restaurátorského průzkumu vyplývá a vychází i navrhovaný *návrh postupu a metodiky konzervačního a restaurátorského zásahu*. Vzhledem ke stavu kamenného prvku je nutné provést restaurátorský zákrok, který vzhledem k výše uvedeným skutečnostem odstraní důsledky degradace kamenného materiálu. Protože je kamenný prvek součástí kulturní památky, která svojí kvalitou bezpochyby patří k současným kulturním statkům, je nutné provést komplexní restaurátorský zásah a nikoli pouhou opravu.

Metodika restaurátorského procesu navíc umožňuje zadavateli využít daných principů, které nabízí zákon 20/87 Sb. O památkové péči, který jednoznačně určuje míru a kvalitu provedených prací. V tomto případě navrhuje restaurátor jejich následující koncepci:

1. Restaurátorský průzkum – dokumentaci stavu před rest. zákrokem:

Prvek bude přesně zaměřen včetně fotodokumentace. Bude proveden detailní popis rozsahu poškození a degradace materiálu.

Jen tak lze určit povahu i charakter jednotlivých poškození, zjistit možnosti historických tmelů nebo barevných úprav.

2. Demontáž:

Spáry budou mechanicky vyčištěny od tmelících materiálů.

3. Etapa čištění:

Nejdříve bude nutné mechanicky odstranit všechny nepůvodní a nevhodné tmely a doplňky. Prvek bude nutné očistit od povrchových nečistot a zbytků tmelících směsí a to možným mechanickým a chemickým čištěním suchou i mokrou cestou.

V případě odstraňování bezpečnostních prvků koleček bude zřejmě nutné použít naměkčování barvy chemickými prostředky, možná opakovanými.

4. Etapa konsolidace kamenného materiálu:

Po důkladném očištění bude kamenná hmota prvku lokálně zpevněna zvoleným konsolidantem. Konsolidační proces je metoda, jejímž cílem je obnovení pevnosti a soudržnosti materiálu. Proto musí proběhnout v teplotně příznivém klimatu tak, aby kapalné látky mohly optimálně vniknout do kamenného materiálu a penetrovaly jej co nejhlouběji. Jen tak je možné restituovat chybějící strukturu pojiva. Úspěšnost konsolidace závisí na vysoké nasákavosti, vzlínavosti a pórovitosti daného materiálu. Kamenná hmota pak bude lokálně zpevněna v různém stupni a rozsahu, a to podle míry degradace kamenného materiálu jednotlivých částí. Ve všech případech bude použit ověřený zpevňující materiál na bázi organokřemičitanů či ethylesteru kyseliny křemičité.

Defekty (trhliny, praskliny) budou injektovány nízkomolekulární pryskyřicí (epoxidovou nebo akrylátovou).

5. Etapa plastické rekonstrukce a doplnění chybějících částí:

Mechanická poškození uražených hran a rohů by měla být doplněna. Takové doplňování bude prováděno v plném rozsahu přímo na kamenný originál barevně i strukturně odpovídajícím tmelem. Rozsah a podoba lokálních doplňků bude provedena na základě ikonografických, fotografických podkladů a analogií v interpretaci s kontextem českého sochařství.

Nově domodelované části by tak měli respektovat původní styl sochařské modelace i charakter povrchového reliéfu. Jako nejvhodnější tmel restaurátor navrhuje pro kamenný

**Restaurátorský záměr na
KONZERVACI A RESTAUROVÁNÍ KAMENNÝCH PRVKŮ
interiéru hradu Roštejn**

materiál probarvenou minerální směs na cementové bázi či bázi umělých pryskyřic, ale vždy plněnou kamennou drtí identickou doplňovanému kameni žuly, tedy tmelem, který respektuje strukturu, složení a barevnost kamenných originálů.

V místech, která nejsou mechanicky namáhána budou tmely nanášeny na materiál přímo, na místa exponovaná budou tmely nanášeny na armatury z materiálu nepodléhajícímu korozi. Po vytvrzení budou tmely povrchově opracovány a dotvarovány do požadovaného tvaru a struktury.

7. Etapa barevného sjednocení a lokální retuše:

Vzhledem k rozdílnosti materiálů a jejich zpracování je možné provést lokální barevnou retuš umožňující estetické spojení doplňků s originálním materiálem umělého kamene. Barevná retuš musí být provedena jiným technologickým postupem tak, aby bylo respektováno obecně platné památkové stanovisko, požadující reverzibilitu této barevnosti.

Nejprve budou tedy barevně sjednocena místa doplněná umělým kamenným materiálem, následně pak místa, jež by rušila estetické vnímání díla.

8. Závěrečná povrchová úpravu – hydrofobizace a biosanace:

Zrestaurovaný prvek musí být vzhledem k povětrnostním podmínkám povrchově ošetřen tak, aby byl chráněn před všemi negativními vlivy. Celý povrch prvku tak bude opatřen ochrannými nátěry prostředky proti biologickému napadení a na závěr nátěry prostředky hydrofobizačními.

Tato opatření zabrání bezprostřednímu působení vody na povrch a jejímu pronikání dovnitř a zaručí dlouhodobé estetické působení.

9. Restaurátorská zpráva:

Bude vyhotovena v počtu a rozsahu odpovídajícímu zákonu č. 20/1987, kde budou zdokumentovány (písemně i fotograficky) všechny jednotlivé etapy restaurátorského procesu, použité metody a materiály.

Ka/I 214b – ostění portálu

Popis prvku

Ostění portálu jednoduchého tvarosloví s obvodovou plastickou lištou. Ostění je složeno z prahu, který z čelní strany tvoří schod a ze zadní strany je ve stejné výši jako dlažba. Dále z pohledově levé a pravé stojky, překladu. Práh vykazuje charakter novodobého doplňku.

Součástí portálu jsou dřevěné dveře.

Stávající stav – restaurátorský průzkum

Materiálové složení: žula

Statická a tektonická poškození:

- pohledově levá stojka je odprasklá od boční zdi;

Mechanická poškození:

- uražené hrany a profil lišty;
- kaverny v plochách;

**Restaurátorský záměr na
KONZERVACI A RESTAUROVÁNÍ KAMENNÝCH PRVKŮ
interiéru hradu Roštejn**

Degradace kamenného materiálu:

- povrchová degradace;

Doplňky a tmely:

- lokální tmely z materiálů na cementové bázi;
- nevhodné tmely v místech druhotně osazovaných kovových doplňků;

Znečištění:

- z čelní strany jsou kromě prahu všechny části ostění přetaženy omítkovým materiálem v celé výšce a přetřeny vápennými nátěry;
- silné povrchové znečištění;
- na čelní straně jsou na překladu patrné stékance barvy;
- práh znečištěn mastnými skvrnami (nejspíše vosku);

Povrchové úpravy:

- prvek bez viditelných povrchových úprav;
- z čelní strany jsou kromě prahu všechny části ostění přetaženy omítkovým materiálem v celé výšce a přetřeny vápennými nátěry;

Kovové prvky:

- v pohledově pravé stojce je na zadní straně kotveno kovové oko;
- v pohledově levé stojce kotveny 2 kovové závěsy;
- kovový materiál napaden povrchovou korozí;

Návrh na konzervaci a restaurování

Z restaurátorského průzkumu vyplývá a vychází i navrhovaný ***návrh postupu a metodiky konzervačního a restaurátorského zásahu***. Vzhledem ke stavu kamenného prvku je nutné provést restaurátorský zákrok, který vzhledem k výše uvedeným skutečnostem odstraní důsledek degradace kamenného materiálu. Protože je kamenný prvek součástí kulturní památky, která svojí kvalitou bezpochyby patří k současným kulturním statkům, je nutné provést komplexní restaurátorský zásah a nikoli pouhou opravu.

Metodika restaurátorského procesu navíc umožňuje zadavateli využít daných principů, které nabízí zákon 20/87 Sb. O památkové péči, který jednoznačně určuje míru a kvalitu provedených prací. V tomto případě navrhuje restaurátor jejich následující koncepci:

1. Restaurátorský průzkum – dokumentaci stavu před rest. zákrokem:

Prvek bude přesně zaměřen včetně fotodokumentace. Bude proveden detailní popis rozsahu poškození a degradace materiálu.

Jen tak lze určit povahu i charakter jednotlivých poškození, zjistit možnosti historických tmelů nebo barevných úprav.

2. Etapa čištění:

Kovové oko bude vyjmuto.

Nejdříve bude nutné mechanicky odstranit všechny nepůvodní a nevhodné tmely a doplňky. Všechny části prvku bude nutné očistit od povrchových nečistot a zbytků tmelících směsí a to možným mechanickým a chemickým čištěním suchou i mokrou cestou. Pohledovou plochu nevhodných tmelů v místech druhotně osazovaných 2 kovových doplňků závěsů je nutné snížit a v jedné z dalších fází přetmelit vhodným tmelem.

Mastné skvrny z kamenného prahu je nutné odstranit chemickému čištění.

Bude provedena revize tmelícího materiálu ve spárách.

**Restaurátorský záměr na
KONZERVACI A RESTAUROVÁNÍ KAMENNÝCH PRVKŮ
interiéru hradu Roštejn**

3. Etapa konsolidace kamenného materiálu:

Po důkladném očištění bude kamenná hmota prvku lokálně zpevněna zvoleným konsolidantem. Konsolidační proces je metoda, jejímž cílem je obnovení pevnosti a soudržnosti materiálu. Proto musí proběhnout v teplotně příznivém klimatu tak, aby kapalné látky mohly optimálně vniknout do kamenného materiálu a penetrovaly jej co nejhlouběji. Jen tak je možné restituovat chybějící strukturu pojiva. Úspěšnost konsolidace závisí na vysoké nasákavosti, vzlínavosti a pórovitosti daného materiálu. Kamenná hmota pak bude lokálně zpevněna v různém stupni a rozsahu, a to podle míry degradace kamenného materiálu jednotlivých částí. Ve všech případech bude použit ověřený zpevňující materiál na bázi organokřemičitanů či ethylesteru kyseliny křemičité.

4. Etapa plastické rekonstrukce a doplnění chybějících částí:

Mechanická poškození uražených hran a profilace by měla být doplněna. Takové doplňování bude prováděno v plném rozsahu přímo na kamenný originál barevně i strukturně odpovídajícím tmelem. Rozsah a podoba lokálních doplňků bude provedena na základě ikonografických, fotografických podkladů a analogií v interpretaci s kontextem českého sochařství.

Nově domodelované části by tak měli respektovat původní styl sochařské modelace i charakter povrchového reliéfu. Jako nejvhodnější tmel restaurátor navrhuje pro kamenný materiál probarvenou minerální směs na cementové bázi či bázi umělých pryskyřic, ale vždy plněnou kamennou drtí identickou doplňovanému kameni žuly, tedy tmelem, který respektuje strukturu, složení a barevnost kamenných originálů.

V místech, která nejsou mechanicky namáhána budou tmely nanášeny na materiál přímo, na místa exponovaná budou tmely nanášeny na armatury z materiálu nepodléhajícímu korozi. Po vytvrzení budou tmely povrchově opracovány a dotvarovány do požadovaného tvaru a struktury.

5. Etapa barevného sjednocení a lokální retuše:

Vzhledem k rozdílnosti materiálů a jejich zpracování je nutné provést lokální barevnou retuš umožňující estetické spojení doplňků s originálním materiálem umělého kamene. Barevná retuš musí být provedena jiným technologickým postupem tak, aby bylo respektováno obecně platné památkové stanovisko, požadující reverzibilitu této barevnosti.

Nejprve budou tedy barevně sjednocena místa doplněná umělým kamenným materiálem, následně pak místa, jež by rušila estetické vnímání díla.

V rámci etapy je možné barevná úprava prahu nátěrem okrovohnědé barvy s následným rozpatinováním a vytvořit tak efekt „patiny stáří,“ a tak potlačit charakter novodobého prvku.

6. Závěrečná povrchová úpravu – hydrofobizace a biosanace:

Protože se prvek nachází v interiéru a suchém prostředí, je etapa hydrofobizace a biosanace irelevantní.

7. Restaurátorská zpráva:

Bude vyhotovena v počtu a rozsahu odpovídajícímu zákonu č. 20/1987, kde budou zdokumentovány (písemně i fotograficky) všechny jednotlivé etapy restaurátorského procesu, použité metody a materiály.

Ka/I 216a – krb

Popis prvku

Krb je tvořen stojkami a překladem. Vnitřní zadní část krbu a dymník jsou vyzděny a omítnuty. Stojky jsou řešeny jako profilovaná patka, dřík a profilovaná hlavice. Pohledově pravá stojka je z režného kamene, u levé je kámen přemítnut. Pravá stojka je podezděna. Kamenný překlad je bohatě profilován římsami. Dno krbu je nad úrovní podlahy v místnosti a je tvořen zděním z pálených cihel a dlaždic půdovek.

V zadní stěně je obdélníkový otvor, který má ze zadní strany kamenné ostění a ústí do navazující chodby. Sloužil zřejmě jako příkládací otvor. Protože jsou na zadní straně krbu viditelné fragmenty nástěnných freskových maleb s rostlinnými motivy, lze usuzovat, že zeď bývala pohledová a krb zde byl osazen druhotně.

Stávající stav – restaurátorský průzkum

Materiálové složení: žula

Statická a tektonická poškození:

- prvek bez viditelných statických a tektonických poškození;

Mechanická poškození:

- na pohledově pravé stojce odlomený a opětovně fixovaný vnitřní roh hlavice;
- uražená profilace překladu a to téměř po celé délce prvku;
- uražené profilace hran;
- kaverny v plochách;

Degradace kamenného materiálu:

- povrchová degradace;

Doplňky a tmely:

- přemítnutí pohledově levé stojky;

**Restaurátorský záměr na
KONZERVACI A RESTAUROVÁNÍ KAMENNÝCH PRVKŮ
interiéru hradu Roštejn**

- viditelná fixace vnitřního rohu hlavice barevně nevhodným materiálem;
- patrný tmel ve spárách mezi stojkami a překladem a stojkami a prahem;

Znečištění:

- silné povrchové znečištění;

Povrchové úpravy:

- prvek bez viditelných povrchových úprav;

Kovové prvky:

- prvek bez viditelných kovových prvků;

Návrh na konzervaci a restaurování

Z restaurátorského průzkumu vyplývá a vychází i navrhovaný *návrh postupu a metodiky konzervačního a restaurátorského zásahu*. Vzhledem ke stavu kamenného prvku je nutné provést restaurátorský zákrok, který vzhledem k výše uvedeným skutečnostem odstraní důsledky degradace kamenného materiálu. Protože je kamenný prvek součástí kulturní památky, která svojí kvalitou bezpochyby patří k současným kulturním statkům, je nutné provést komplexní restaurátorský zásah a nikoli pouhou opravu.

Metodika restaurátorského procesu navíc umožňuje zadavateli využít daných principů, které nabízí zákon 20/87 Sb. O památkové péči, který jednoznačně určuje míru a kvalitu provedených prací. V tomto případě navrhuje restaurátor jejich následující koncepci:

1. Restaurátorský průzkum – dokumentaci stavu před rest. zákrokem:

Prvek bude přesně zaměřen včetně fotodokumentace. Bude proveden detailní popis rozsahu poškození a degradace materiálu.

Jen tak lze určit povahu i charakter jednotlivých poškození, zjistit možnosti historických tmelů nebo barevných úprav.

2. Demontáž:

Spáry budou mechanicky vyčištěny od tmelících materiálů.

3. Etapa čištění:

Všechny části prvku bude nutné očistit od povrchových nečistot a zbytků tmelících směsí a to možným mechanickým a chemickým čištěním suchou i mokrou cestou.

4. Etapa konsolidace kamenného materiálu:

Po důkladném očištění bude kamenná hmota prvku lokálně zpevněna zvoleným konsolidantem. Konsolidační proces je metoda, jejímž cílem je obnovení pevnosti a soudržnosti materiálu. Proto musí proběhnout v teplotně příznivém klimatu tak, aby kapalné látky mohly optimálně vniknout do kamenného materiálu a penetrovaly jej co nejhlouběji. Jen tak je možné restituovat chybějící strukturu pojiva. Úspěšnost konsolidace závisí na vysoké nasákavosti, vzlínivosti a pórovitosti daného materiálu. Kamenná hmota pak bude lokálně zpevněna v různém stupni a rozsahu, a to podle míry degradace kamenného materiálu jednotlivých částí. Ve všech případech bude použit ověřený zpevňující materiál na bázi organokřemičitanů či ethylesteru kyseliny křemičité.

Defekty (trhliny, praskliny) budou injektovány nízkomolekulární pryskyřicí (epoxidovou nebo akrylátovou).

**Restaurátorský záměr na
KONZERVACI A RESTAUROVÁNÍ KAMENNÝCH PRVKŮ
interiéru hradu Roštejn**

5. Etapa plastické rekonstrukce a doplnění chybějících částí:

Nutno provést revizi praskliny fixace vnitřního rohu hlavice pohledově pravé stojky a v případě jeho sejmutí bude nutná opětovná fixace materiálem na epoxidové bázi. V případě, že bude shledána skutečnost dostatečné pevnosti lepeného spoje, bude vhodné alespoň zaretušovat stávající viditelný spoj a to snížením lepící hmoty a přetmelení vzniklé spáry.

Mechanická poškození uražených hran by měla být doplněna. Takové doplňování bude prováděno v plném rozsahu přímo na kamenný originál barevně i strukturně odpovídajícím tmelem. Rozsah a podoba lokálních doplňků bude provedena na základě ikonografických, fotografických podkladů a analogií v interpretaci s kontextem českého sochařství.

Nově domodelované části by tak měli respektovat původní styl sochařské modelace i charakter povrchového reliéfu. Jako nejvhodnější tmel restaurátor navrhuje pro kamenný materiál probarvenou minerální směs na cementové bázi či bázi umělých pryskyřic, ale vždy plněnou kamennou drtí identickou doplňovanému kameni žuly, tedy tmelem, který respektuje strukturu, složení a barevnost kamenných originálů.

V místech, která nejsou mechanicky namáhána budou tmely nanášeny na materiál přímo, na místa exponovaná budou tmely nanášeny na armatury z materiálu nepodléhajícímu korozi. Po vytvrzení budou tmely povrchově opracovány a dotvarovány do požadovaného tvaru a struktury.

V případě rekonstrukce chybějícího velkého kusu profilace na překladu je možné jej doplnit i kamenným filuňkem.

6. Etapa barevného sjednocení a lokální retuše:

Vzhledem k rozdílnosti materiálů a jejich zpracování je možné provést lokální barevnou retuš umožňující estetické spojení doplňků s originálním materiálem umělého kamene. Barevná retuš musí být provedena jiným technologickým postupem tak, aby bylo respektováno obecně platné památkové stanovisko, požadující reverzibilitu této barevnosti.

Nejprve budou tedy barevně sjednocena místa doplněná umělým kamenným materiálem, následně pak místa, jež by rušila estetické vnímání díla.

7. Závěrečná povrchová úpravu – hydrofobizace a biosanace:

Protože bude prvek osazen v interiéru, tzn. suchém prostředí, je etapa hydrofobizace a biosanace irelevantní.

8. Restaurátorská zpráva:

Bude vyhotovena v počtu a rozsahu odpovídajícímu zákonu č. 20/1987, kde budou zdokumentovány (písemně i fotograficky) všechny jednotlivé etapy restaurátorského procesu, použité metody a materiály.

Ka/I 216b – ostění portálu

Popis prvku

Ostění portálu jednoduchého tvarosloví s obvodovou plastickou lištou. Ostění je složeno z prahu, který je částečně zapuštěn do terénu, pohledově levé a pravé stojky, překladu.

Hlavně ze zadní strany prvku a na prahu viditelné stopy původního historického kamenického opracování, ale spíše z pozdějšího „opravného“ zásahu.

Na zadní straně pohledově levé i pravé stojky patrných několik zahluubených otvorů, jako doklad míst historického kotvení kovových doplňků.

Součástí portálu jsou dřevěné dveře.

Stávající stav – restaurátorský průzkum

Materiálové složení: žula

Statická a tektonická poškození:

- přelomený práh v celé hmotě článku a vyosení jedné z částí;

**Restaurátorský záměr na
KONZERVACI A RESTAUROVÁNÍ KAMENNÝCH PRVKŮ
interiéru hradu Roštejn**

- viditelné odprasknutí pohledově levé stojky od boční zdi – nutná kontrola;

Mechanická poškození:

- uražené profily lišty a profilace hran;
- kaverny v plochách;

Degradace kamenného materiálu:

- povrchová degradace;

Doplňky a tmely:

- viditelné doplňky tvarosloví a profilace v partiích ukončení stojek pod překladem;
- patrný tmel ve spárách mezi stojkami a překladem a stojkami a prahem;
- všechny články prvku jsou ze zadní strany částečně přetaženy omítkovým materiálem v celé výšce;
- nevhodné tmely v místech druhotně osazovaných kovových doplňků;

Znečištění:

- silné povrchové znečištění;
- lokální znečištění rozvlečenými omítkami na cementové bázi z bočních zdí;

Povrchové úpravy:

- ze zadní strany viditelné fragmenty vápenných nátěrů;

Kovové prvky:

- v pohledově levé stojce je na zadní straně kotveno kovové oko;
- v pohledově pravé stojce kotveny 2 kovové závěsy;
- kovový materiál napaden povrchovou korozí;

Návrh na konzervaci a restaurování

Z restaurátorského průzkumu vyplývá a vychází i navrhovaný *návrh postupu a metodiky konzervačního a restaurátorského zásahu*. Vzhledem ke stavu kamenného prvku je nutné provést restaurátorský zákrok, který vzhledem k výše uvedeným skutečnostem odstraní důsledky degradace kamenného materiálu. Protože je kamenný prvek součástí kulturní památky, která svojí kvalitou bezpochyby patří k současným kulturním statkům, je nutné provést komplexní restaurátorský zásah a nikoli pouhou opravu.

Metodika restaurátorského procesu navíc umožňuje zadavateli využít daných principů, které nabízí zákon 20/87 Sb. O památkové péči, který jednoznačně určuje míru a kvalitu provedených prací. V tomto případě navrhuje restaurátor jejich následující koncepci:

1. Restaurátorský průzkum – dokumentaci stavu před rest. zákrokem:

Prvek bude přesně zaměřen včetně fotodokumentace. Bude proveden detailní popis rozsahu poškození a degradace materiálu.

Jen tak lze určit povahu i charakter jednotlivých poškození, zjistit možnosti historických tmelů nebo barevných úprav.

2. Etapa čištění:

Kovové oko bude vyjmuto.

Nejdříve bude nutné mechanicky odstranit všechny nepůvodní a nevhodné tmely a doplňky. Všechny části prvku bude nutné očistit od povrchových nečistot a zbytků tmelících směsí a to možným mechanickým a chemickým čištěním suchou i mokrou cestou. Pohledovou plochu nevhodných tmelů v místech druhotně osazovaných 2 kovových doplňků závěsů je nutné snížit a v jedné z dalších fází přetmelit vhodným tmelem.

Bude provedena revize tmelícího materiálu ve spárách.

**Restaurátorský záměr na
KONZERVACI A RESTAUROVÁNÍ KAMENNÝCH PRVKŮ
interiéru hradu Roštejn**

3. Etapa konsolidace kamenného materiálu:

Po důkladném očištění bude kamenná hmota prvku lokálně zpevněna zvoleným konsolidantem. Konsolidační proces je metoda, jejímž cílem je obnovení pevnosti a soudržnosti materiálu. Proto musí proběhnout v teplotně příznivém klimatu tak, aby kapalné látky mohly optimálně vniknout do kamenného materiálu a penetrovaly jej co nejhlouběji. Jen tak je možné restituovat chybějící strukturu pojiva. Úspěšnost konsolidace závisí na vysoké nasákavosti, vzlínavosti a pórovitosti daného materiálu. Kamenná hmota pak bude lokálně zpevněna v různém stupni a rozsahu, a to podle míry degradace kamenného materiálu jednotlivých částí. Ve všech případech bude použit ověřený zpevňující materiál na bázi organokřemičitanů či ethylesteru kyseliny křemičité.

4. Etapa plastické rekonstrukce a doplnění chybějících částí:

Mechanická poškození uražených hran a profilace by měla být doplněna. Takové doplňování bude prováděno v plném rozsahu přímo na kamenný originál barevně i strukturně odpovídajícím tmelem. Rozsah a podoba lokálních doplňků bude provedena na základě ikonografických, fotografických podkladů a analogií v interpretaci s kontextem českého sochařství.

Nově domodelované části by tak měli respektovat původní styl sochařské modelace i charakter povrchového reliéfu. Jako nejvhodnější tmel restaurátor navrhuje pro kamenný materiál probarvenou minerální směs na cementové bázi či bázi umělých pryskyřic, ale vždy plněnou kamennou drtí identickou doplňovanému kameni žuly, tedy tmelem, který respektuje strukturu, složení a barevnost kamenných originálů.

V místech, která nejsou mechanicky namáhána budou tmely nanášeny na materiál přímo, na místa exponovaná budou tmely nanášeny na armatury z materiálu nepodléhajícímu korozi. Po vytvrzení budou tmely povrchově opracovány a dotvarovány do požadovaného tvaru a struktury.

5. Etapa barevného sjednocení a lokální retuše:

Povrch bude opatřen hustým probarveným vápenným nátěrem v odstínu okolních omítek.

6. Závěrečná povrchová úpravu – hydrofobizace a biosanace:

Protože se prvek nachází v interiéru a suchém prostředí, je etapa hydrofobizace a biosanace irelevantní.

7. Restaurátorská zpráva:

Bude vyhotovena v počtu a rozsahu odpovídajícímu zákonu č. 20/1987, kde budou zdokumentovány (písemně i fotograficky) všechny jednotlivé etapy restaurátorského procesu, použité metody a materiály.

Ka/I 217a – schodiště

Popis prvku

Schodiště je tvořeno ze 3 kamenných schodišťových stupňů, jednoduchého hranolového profilu, pouze s kosenou horní hranou, tzv. splávkem. Dolní schodišťový stupeň je nejdelší a na pravé straně je jeho hloubka nastavena dozdívkou. Střední schod má nastavenou šířku přizdřením několika půdovek.

Z pohledově levé strany je mezi schodištěm a zdí vyzděna nízká zídka s omítkovým pláštěm.

Prvek silně vykazuje charakter novodobého doplňku.

Stávající stav – restaurátorský průzkum

Materiálové složení: žula

Statická a tektonická poškození:

- prvek bez viditelných statických i tektonických poškození;

Mechanická poškození:

- prvek bez viditelných mechanických poškození;

Degradace kamenného materiálu:

- prvek bez viditelné degradace;

Doplňky a tmely:

- dozdění dolního schodišťového stupně;
- dozdění středního schodišťového stupně;
- patrný tmel ve spárách a to zřejmě na cementové bázi;
- lokální silná degradace spárovací hmoty;

Znečištění:

- povrchové znečištění prvku;

**Restaurátorský záměr na
KONZERVACI A RESTAUROVÁNÍ KAMENNÝCH PRVKŮ
interiéru hradu Roštejn**

Povrchové úpravy:

- prvek bez viditelných povrchových úprav;

Kovové prvky:

- prvek bez viditelných kovových prvků;

Návrh na konzervaci a restaurování

Z restaurátorského průzkumu vyplývá a vychází i navrhovaný ***návrh postupu a metodiky konzervačního a restaurátorského zásahu***. Vzhledem ke stavu kamenného prvku je nutné provést restaurátorský zákrok, který vzhledem k výše uvedeným skutečnostem odstraní důsledky degradace kamenného materiálu. Protože je kamenný prvek součástí kulturní památky, která svojí kvalitou bezpochyby patří k současným kulturním statkům, je nutné provést komplexní restaurátorský zásah a nikoli pouhou opravu.

Metodika restaurátorského procesu navíc umožňuje zadavateli využít daných principů, které nabízí zákon 20/87 Sb. O památkové péči, který jednoznačně určuje míru a kvalitu provedených prací. V tomto případě navrhuje restaurátor jejich následující koncepci:

1. Restaurátorský průzkum – dokumentaci stavu před rest. zákrokem:

Prvky budou přesně zaměřeny včetně fotodokumentace. Bude proveden detailní popis rozsahu poškození a degradace materiálu.

Jen tak lze určit povahu i charakter jednotlivých poškození, zjistit možnosti historických tmelů nebo barevných úprav.

2. Demontáž:

Spáry budou mechanicky vyčištěny od tmelících materiálů. Všechny části prvku budou demontovány a deponovány pro případné druhotné užití..

6. Restaurátorská zpráva:

Bude vyhotovena v počtu a rozsahu odpovídajícímu zákonu č. 20/1987, kde budou zdokumentovány (písemně i fotograficky) všechny jednotlivé etapy restaurátorského procesu, použité metody a materiály.

Ka/I 217b – ostění portálu

Popis prvku

Ostění portálu jednoduchého tvarosloví s obvodovou plastickou lištou, která je patrná pouze na pohledově pravé stojce (horní část překladu překryta dřevěným trámem). Ostění je složeno z prahu, který je částečně zapuštěn do terénu, pohledově levé a pravé stojky, překladu.

Hlavně ze zadní strany prvku viditelné stopy původního historického kamenického opracování, nebo z pozdějšího „opravného“ zásahu.

Na vnitřní straně pohledově pravé stojky patrný zahloubený otvor, jako doklad míst historického kotvení kovových doplňků.

Součástí portálu jsou dřevěné dveře.

Stávající stav – restaurátorský průzkum

Materiálové složení: žula

**Restaurátorský záměr na
KONZERVACI A RESTAUROVÁNÍ KAMENNÝCH PRVKŮ
interiéru hradu Roštejn**

Statická a tektonická poškození:

- prvek bez viditelných statických a tektonických poškození;

Mechanická poškození:

- uražená část pohledově levé stojky, která je viditelně opětovně fixována;
- kaverny v plochách;

Degradace kamenného materiálu:

- povrchová degradace;

Doplňky a tmely:

- patrný tmel ve spárách mezi stojkami a překladem a stojkami a prahem;
- všechny články prvku jsou ze zadní strany částečně přetaženy štukovým materiálem v celé výšce a přebíleny;

Znečištění:

- povrchové znečištění;
- všechny články prvku jsou ze zadní strany částečně přetaženy štukovým materiálem v celé výšce a přebíleny;

Povrchové úpravy:

- všechny články prvku jsou ze zadní strany částečně přetaženy štukovým materiálem v celé výšce a přebíleny;

Kovové prvky:

- v pohledově pravé stojce je na zadní straně kotveno kovové oko;
- v pohledově levé stojce kotveny 2 kovové závěsy;
- kovový materiál napaden povrchovou korozí;

Návrh na konzervaci a restaurování

Z restaurátorského průzkumu vyplývá a vychází i navrhovaný ***návrh postupu a metodiky konzervačního a restaurátorského zásahu***. Vzhledem ke stavu kamenného prvku je nutné provést restaurátorský zákrok, který vzhledem k výše uvedeným skutečnostem odstraní důsledky degradace kamenného materiálu. Protože je kamenný prvek součástí kulturní památky, která svojí kvalitou bezpochyby patří k současným kulturním statkům, je nutné provést komplexní restaurátorský zásah a nikoli pouhou opravu.

Metodika restaurátorského procesu navíc umožňuje zadavateli využít daných principů, které nabízí zákon 20/87 Sb. O památkové péči, který jednoznačně určuje míru a kvalitu provedených prací. V tomto případě navrhuje restaurátor jejich následující koncepci:

1. Restaurátorský průzkum – dokumentaci stavu před rest. zákrokem:

Prvek bude přesně zaměřen včetně fotodokumentace. Bude proveden detailní popis rozsahu poškození a degradace materiálu.

Jen tak lze určit povahu i charakter jednotlivých poškození, zjistit možnosti historických tmelů nebo barevných úprav.

2. Etapa čištění:

Kovové oko bude vyjmuto.

Nejdříve bude nutné mechanicky odstranit všechny nepůvodní a nevhodné tmely a doplňky. Všechny části prvku bude nutné očistit od povrchových nečistot a zbytků tmelících směsí a to možným mechanickým a chemickým čištěním suchou i mokrou cestou. Pohledovou plochu nevhodných tmelů v místech druhotně osazovaných 2 kovových doplňků závěsů je nutné snížit a v jedné z dalších fází přetmelit vhodným tmelem.

Bude provedena revize tmelícího materiálu ve spárách.

**Restaurátorský záměr na
KONZERVACI A RESTAUROVÁNÍ KAMENNÝCH PRVKŮ
interiéru hradu Roštejn**

3. Etapa konsolidace kamenného materiálu:

Po důkladném očištění bude kamenná hmota prvku lokálně zpevněna zvoleným konsolidantem. Konsolidační proces je metoda, jejímž cílem je obnovení pevnosti a soudržnosti materiálu. Proto musí proběhnout v teplotně příznivém klimatu tak, aby kapalné látky mohly optimálně vniknout do kamenného materiálu a penetrovaly jej co nejhlouběji. Jen tak je možné restituovat chybějící strukturu pojiva. Úspěšnost konsolidace závisí na vysoké nasákavosti, vzlínavosti a pórovitosti daného materiálu. Kamenná hmota pak bude lokálně zpevněna v různém stupni a rozsahu, a to podle míry degradace kamenného materiálu jednotlivých částí. Ve všech případech bude použit ověřený zpevňující materiál na bázi organokřemičitanů či ethylesteru kyseliny křemičité.

4. Etapa plastické rekonstrukce a doplnění chybějících částí:

Nutno provést revizi fixace uražené části pohledově levé stojky a v případě jejího sejmutí bude nutná opětovná fixace materiálem na epoxidové bázi. V případě, že bude shledána skutečnost dostatečné pevnosti lepeného spoje, bude vhodné alespoň zaretušovat stávající viditelný spoj a to snížením lepící hmoty a přetmelení vzniklé spáry.

Mechanická poškození uražených hran a profilace by měla být doplněna. Takové doplňování bude prováděno v plném rozsahu přímo na kamenný originál barevně i strukturně odpovídajícím tmelem. Rozsah a podoba lokálních doplňků bude provedena na základě ikonografických, fotografických podkladů a analogií v interpretaci s kontextem českého sochařství.

Nově domodelované části by tak měli respektovat původní styl sochařské modelace i charakter povrchového reliéfu. Jako nejvhodnější tmel restaurátor navrhuje pro kamenný materiál probarvenou minerální směs na cementové bázi či bázi umělých pryskyřic, ale vždy plněnou kamennou drtí identickou doplňovanému kameni žuly, tedy tmelem, který respektuje strukturu, složení a barevnost kamenných originálů.

V místech, která nejsou mechanicky namáhána budou tmely nanášeny na materiál přímo, na místa exponovaná budou tmely nanášeny na armatury z materiálu nepodléhajícímu korozi. Po vytvrzení budou tmely povrchově opracovány a dotvarovány do požadovaného tvaru a struktury.

5. Etapa barevného sjednocení a lokální retuše:

Povrch bude opatřen hustým probarveným vápenným nátěrem v odstínu okolních omítek.

kamenným materiálem, následně pak místa, jež by rušila estetické vnímání díla.

6. Závěrečná povrchová úpravu – hydrofobizace a biosanace:

Protože se prvek nachází v interiéru a suchém prostředí, je etapa hydrofobizace a biosanace irelevantní.

7. Restaurátorská zpráva:

Bude vyhotovena v počtu a rozsahu odpovídajícímu zákonu č. 20/1987, kde budou zdokumentovány (písemně i fotograficky) všechny jednotlivé etapy restaurátorského procesu, použité metody a materiály.

Ka/I 217c –ostění topeniště

Popis prvku

Ostění topeniště jednoduchého tvarosloví s obvodovou plastickou lištou a s obvodovým pravoúhlým výžlabkem na vnitřní straně. Ostění je složeno z prahu, který je složen ze dvou samostatných částí, pohledově levé a pravé stojky, překladu. Překlad je v pohledově pravém rohu nastaven kratším kusem.

Topeniště zřejmě sloužilo jako příkladací otvor do kamen ve vedlejší místnosti.

Stávající stav – restaurátorský průzkum

Materiálové složení: žula

Statická a tektonická poškození:

- práh je složen ze dvou samostatných částí;
- překlad je v pohledově pravém rohu nastaven kratším kusem;

**Restaurátorský záměr na
KONZERVACI A RESTAUROVÁNÍ KAMENNÝCH PRVKŮ
interiéru hradu Roštejn**

Mechanická poškození:

- uražená části plastické lišty;
- kaverny v plochách;

Degradace kamenného materiálu:

- povrchová degradace;

Doplňky a tmely:

- viditelné doplňky tvarosloví a profilace v partiích ukončení stojek pod překladem;
- patrný tmel ve spárách, který je silně degradovaný a lokálně již chybí;
- všechny články prvku jsou ze zadní strany částečně přetaženy štukovým materiálem v celé výšce a přebíleny;

Znečištění:

- povrchové znečištění;
- všechny články prvku jsou ze zadní strany částečně přetaženy štukovým materiálem a přebíleny;

Povrchové úpravy:

- všechny články prvku jsou ze zadní strany částečně přetaženy štukovým materiálem a přebíleny;

Kovové prvky:

- prvek bez viditelných kovových prvků;

Návrh na konzervaci a restaurování

Z restaurátorského průzkumu vyplývá a vychází i navrhovaný *návrh postupu a metodiky konzervačního a restaurátorského zásahu*. Vzhledem ke stavu kamenného prvku je nutné provést restaurátorský zákrok, který vzhledem k výše uvedeným skutečnostem odstraní důsledky degradace kamenného materiálu. Protože je kamenný prvek součástí kulturní památky, která svojí kvalitou bezpochyby patří k současným kulturním statkům, je nutné provést komplexní restaurátorský zásah a nikoli pouhou opravu.

Metodika restaurátorského procesu navíc umožňuje zadavateli využít daných principů, které nabízí zákon 20/87 Sb. O památkové péči, který jednoznačně určuje míru a kvalitu provedených prací. V tomto případě navrhuje restaurátor jejich následující koncepci:

1. Restaurátorský průzkum – dokumentaci stavu před rest. zákrokem:

Prvek bude přesně zaměřen včetně fotodokumentace. Bude proveden detailní popis rozsahu poškození a degradace materiálu.

Jen tak lze určit povahu i charakter jednotlivých poškození, zjistit možnosti historických tmelů nebo barevných úprav.

2. Etapa čištění:

Nejdříve bude nutné mechanicky odstranit všechny nepůvodní a nevhodné tmely a doplňky. Všechny části prvku bude nutné očistit od povrchových nečistot a zbytků tmelících směsí a to možným mechanickým a chemickým čištěním suchou i mokrou cestou. Pohledovou plochu nevhodných tmelů v místech druhotně osazovaných 2 kovových doplňků závěsů je nutné snížit a v jedné z dalších fází přetmelit vhodným tmelem.

Bude provedena revize tmelícího materiálu ve spárách.

3. Etapa konsolidace kamenného materiálu:

Po důkladném očištění bude kamenná hmota prvku lokálně zpevněna zvoleným konsolidantem. Konsolidační proces je metoda, jejímž cílem je obnovení pevnosti a

**Restaurátorský záměr na
KONZERVACI A RESTAUROVÁNÍ KAMENNÝCH PRVKŮ
interiéru hradu Roštejn**

soudržnosti materiálu. Proto musí proběhnout v teplotně příznivém klimatu tak, aby kapalné látky mohly optimálně vniknout do kamenného materiálu a penetrovaly jej co nehlouběji. Jen tak je možné restituovat chybějící strukturu pojiva. Úspěšnost konsolidace závisí na vysoké nasákavosti, vzlínavosti a pórovitosti daného materiálu. Kamenná hmota pak bude lokálně zpevněna v různém stupni a rozsahu, a to podle míry degradace kamenného materiálu jednotlivých částí. Ve všech případech bude použit ověřený zpevňující materiál na bázi organokřemičitanů či ethylesteru kyseliny křemičité.

4. Etapa plastické rekonstrukce a doplnění chybějících částí:

Nutno provést revizi nastavovaného překladu. V případě, že bude shledána skutečnost dostatečné pevnosti lepeného spoje, bude vhodné alespoň zaretušovat stávající viditelný spoj a to snížením lepicí hmoty a přetmelení vzniklé spáry.

Mechanická poškození uražených hran a profilace by měla být doplněna. Takové doplňování bude prováděno v plném rozsahu přímo na kamenný originál barevně i strukturně odpovídajícím tmelem. Rozsah a podoba lokálních doplňků bude provedena na základě ikonografických, fotografických podkladů a analogií v interpretaci s kontextem českého sochařství.

Nově domodelované části by tak měli respektovat původní styl sochařské modelace i charakter povrchového reliéfu. Jako nejvhodnější tmel restaurátor navrhuje pro kamenný materiál probarvenou minerální směs na cementové bázi či bázi umělých pryskyřic, ale vždy plněnou kamennou drtí identickou doplňovanému kameni žuly, tedy tmelem, který respektuje strukturu, složení a barevnost kamenných originálů.

V místech, která nejsou mechanicky namáhána budou tmely nanášeny na materiál přímo, na místa exponovaná budou tmely nanášeny na armatury z materiálu nepodléhajícímu korozi. Po vytvrzení budou tmely povrchově opracovány a dotvarovány do požadovaného tvaru a struktury.

5. Etapa barevného sjednocení a lokální retuše:

Vzhledem k rozdílnosti materiálů a jejich zpracování je nutné provést lokální barevnou retuš umožňující estetické spojení doplňků s originálním materiálem umělého kamene. Barevná retuš musí být provedena jiným technologickým postupem tak, aby bylo respektováno obecně platné památkové stanovisko, požadující reverzibilitu této barevnosti.

Nejprve budou tedy barevně sjednocena místa doplněná umělým kamenným materiálem, následně pak místa, jež by rušila estetické vnímání díla.

6. Závěrečná povrchová úpravu – hydrofobizace a biosanace:

Protože se prvek nachází v interiéru a suchém prostředí, je etapa hydrofobizace a biosanace irelevantní.

7. Restaurátorská zpráva:

Bude vyhotovena v počtu a rozsahu odpovídajícímu zákonu č. 20/1987, kde budou zdokumentovány (písemně i fotograficky) všechny jednotlivé etapy restaurátorského procesu, použité metody a materiály.

Ka/I 219a – ostění portálu

Popis prvku

Ostění portálu jednoduchého tvarosloví s obvodovou plastickou lištou, která je patrná ze zadní strany. Ostění je složeno z prahu, který je z čelní strany v úrovni chodby, pohledově levé a pravé stojky, překladu. Pohledově levá i pravá stojka jsou složeny ze dvou částí, cca v 1/2 své výšky.

Hlavně z čelní strany prvku viditelné stopy původního historického kamenického opracování, nebo z pozdějšího „opravného“ zásahu.

Součástí portálu jsou dřevěné dveře.

Stávající stav – restaurátorský průzkum

Materiálové složení: žula

Statická a tektonická poškození:

- prvek bez statického a tektonického poškození;

**Restaurátorský záměr na
KONZERVACI A RESTAUROVÁNÍ KAMENNÝCH PRVKŮ
interiéru hradu Roštejn**

Mechanická poškození:

- na pohledově levé stojce odlomený a opětovně fixovaný vnitřní profil hrany (v místě kotvení kovového oka);
- uražené profily lišty a profilace hran;
- kaverny v plochách;

Degradace kamenného materiálu:

- povrchová degradace;

Doplňky a tmely:

- viditelná fixace vnitřního rohu hlavice barevně nevhodným materiálem;
- viditelné doplňky tvarosloví a profilace v partiích nasedání článků obou stojek;
- patrný tmel ve spárách mezi stojkami a překladem a stojkami a prahem;
- nevhodné tmely v místech druhotně osazovaných kovových doplňků;

Znečištění:

- povrchové znečištění;
- lokální znečištění rozvlečenými omítkami na cementové bázi z bočních zdí;

Povrchové úpravy:

- prvek bez viditelné povrchové úpravy;

Kovové prvky:

- v pohledově levé stojce je na zadní straně kotveno kovové oko;
- v pohledově pravé stojce kotveny 2 kovové závěsy;
- kovový materiál napaden povrchovou korozí;

Návrh na konzervaci a restaurování

Z restaurátorského průzkumu vyplývá a vychází i navrhovaný *návrh postupu a metodiky konzervačního a restaurátorského zásahu*. Vzhledem ke stavu kamenného prvku je nutné provést restaurátorský zákrok, který vzhledem k výše uvedeným skutečnostem odstraní důsledky degradace kamenného materiálu. Protože je kamenný prvek součástí kulturní památky, která svojí kvalitou bezpochyby patří k současným kulturním statkům, je nutné provést komplexní restaurátorský zásah a nikoli pouhou opravu.

Metodika restaurátorského procesu navíc umožňuje zadavateli využít daných principů, které nabízí zákon 20/87 Sb. O památkové péči, který jednoznačně určuje míru a kvalitu provedených prací. V tomto případě navrhuje restaurátor jejich následující koncepci:

1. Restaurátorský průzkum – dokumentaci stavu před rest. zákrokem:

Prvek bude přesně zaměřen včetně fotodokumentace. Bude proveden detailní popis rozsahu poškození a degradace materiálu.

Jen tak lze určit povahu i charakter jednotlivých poškození, zjistit možnosti historických tmelů nebo barevných úprav.

2. Etapa čištění:

Kovové oko bude vyjmuto.

Nejdříve bude nutné mechanicky odstranit všechny nepůvodní a nevhodné tmely a doplňky. Všechny části prvku bude nutné očistit od povrchových nečistot a zbytků tmelících směsí a to možným mechanickým a chemickým čištěním suchou i mokrou cestou. Pohledovou plochu nevhodných tmelů v místech druhotně osazovaných 2 kovových doplňků závěsů je nutné snížit a v jedné z dalších fází přetmelit vhodným tmelem.

Bude provedena revize tmelícího materiálu ve spárách.

**Restaurátorský záměr na
KONZERVACI A RESTAUROVÁNÍ KAMENNÝCH PRVKŮ
interiéru hradu Roštejn**

3. Etapa konsolidace kamenného materiálu:

Po důkladném očištění bude kamenná hmota prvku lokálně zpevněna zvoleným konsolidantem. Konsolidační proces je metoda, jejímž cílem je obnovení pevnosti a soudržnosti materiálu. Proto musí proběhnout v teplotně příznivém klimatu tak, aby kapalné látky mohly optimálně vniknout do kamenného materiálu a penetrovaly jej co nejhlouběji. Jen tak je možné restituovat chybějící strukturu pojiva. Úspěšnost konsolidace závisí na vysoké nasákavosti, vzlínavosti a pórovitosti daného materiálu. Kamenná hmota pak bude lokálně zpevněna v různém stupni a rozsahu, a to podle míry degradace kamenného materiálu jednotlivých částí. Ve všech případech bude použit ověřený zpevňující materiál na bázi organokřemičitanů či ethylesteru kyseliny křemičité.

Defekty (trhliny, praskliny) budou injektovány nízkomolekulární pryskyřicí (epoxidovou nebo akrylátovou).

4. Etapa statického zajištění:

Nutné provést revizi kotvení všech částí stojek. Pokud by jejich statika ani tektonika neodpovídaly, bylo by nutné:

- 1/ buď provést fixaci všech částí stojek jejich ukotvením do zdi zapuštěnými vlepenými čepy z materiálů nepodléhajícím korozním procesům – nerez, silon;
- 2/ nebo ze zadní strany obou stojek vlepít zapuštěné vlepené kramle z materiálů nepodléhajícím korozním procesům – nerez.

Fixace či vlepování kramlí by mělo být provedeno lepidlem na bázi epoxidových či polyesterových pryskyřic.

5. Etapa plastické rekonstrukce a doplnění chybějících částí:

Nutné provést revizi praskliny odlomeného a opětovně fixovaného vnitřního profilu hrany (v místě kotvení kovového oka) na pohledově levé stojce a v případě jeho sejmutí bude nutná opětovná fixace materiálem na epoxidové bázi. V případě, že bude shledána skutečnost dostatečné pevnosti lepeného spoje, bude vhodné alespoň zaretušovat stávající viditelný spoj a to snížením lepicí hmoty a přetmelení vzniklé spáry.

Mechanická poškození uražených hran by měla být doplněna. Takové doplňování bude prováděno v plném rozsahu přímo na kamenný originál barevně i strukturně odpovídajícím tmelem. Rozsah a podoba lokálních doplňků bude provedena na základě ikonografických, fotografických podkladů a analogií v interpretaci s kontextem českého sochařství.

Nově domodelované části by tak měli respektovat původní styl sochařské modelace i charakter povrchového reliéfu. Jako nejvhodnější tmel restaurátor navrhuje pro kamenný materiál probarvenou minerální směs na cementové bázi či bázi umělých pryskyřic, ale vždy plněnou kamennou drtí identickou doplňovanému kameni žuly, tedy tmelem, který respektuje strukturu, složení a barevnost kamenných originálů.

V místech, která nejsou mechanicky namáhána budou tmely nanášeny na materiál přímo, na místa exponovaná budou tmely nanášeny na armatury z materiálu nepodléhajícím korozi. Po vytvrzení budou tmely povrchově opracovány a dotvarovány do požadovaného tvaru a struktury.

6. Etapa barevného sjednocení a lokální retuše:

Povrch bude opatřen hustým probarveným vápenným nátěrem v odstínu okolních omítek.

7. Závěrečná povrchová úpravu – hydrofobizace a biosanace:

**Restaurátorský záměr na
KONZERVACI A RESTAUROVÁNÍ KAMENNÝCH PRVKŮ
interiéru hradu Roštejn**

Protože se prvek nachází v interiéru a suchém prostředí, je etapa hydrofobizace a biosanace irelevantní.

8. Restaurátorská zpráva:

Bude vyhotovena v počtu a rozsahu odpovídajícímu zákonu č. 20/1987, kde budou zdokumentovány (písemně i fotograficky) všechny jednotlivé etapy restaurátorského procesu, použité metody a materiály.

Ka/I 219b – fragment okenního ostění lomeného oblouku

Popis prvku (v době průzkumu jen částečné odhalení)

Okenní ostění má tvar lomeného gotického oblouku z pohledově levé a pravé stojky (jsou složena z několika samostatných částí) s jednoduchým profilem výžlabku, bez vnitřního žebroví, přítomnost kamenného parapetu nebyla zatím potvrzena.

V profilu výžlabku pohledově levé stojky je patrný zatmelený otvor, jako doklad místa historického kotvení kovových doplňků (mříží?).

Vnitřní prostor okna vyzděn cihlovou výplní.

Stávající stav – restaurátorský průzkum

Materiálové složení: žula

Statická a tektonická poškození:

- prvek bez statických a tektonických poškození;

**Restaurátorský záměr na
KONZERVACI A RESTAUROVÁNÍ KAMENNÝCH PRVKŮ
interiéru hradu Roštejn**

Mechanická poškození:

- uražené hrany a profilace;

Degradace kamenného materiálu:

- povrchová degradace;

Doplňky a tmely:

- patrný tmel v historickém otvoru;
- materiál spár je lokálně degradovaný, odprasklý, nebo již zcela chybí;

Znečištění:

- silné povrchové znečištění;
- lokální znečištění omítkami zazdívkou a přehozy;

Povrchové úpravy:

- celoplošná povrch. úprava vápennými nátěry;

Kovové prvky:

- prvek bez viditelných kovových prvků;

Návrh na konzervaci a restaurování

Z restaurátorského průzkumu vyplývá a vychází i navrhovaný ***návrh postupu a metodiky konzervačního a restaurátorského zásahu***. Vzhledem ke stavu kamenného prvku je nutné provést restaurátorský zákrok, který vzhledem k výše uvedeným skutečnostem odstraní důsledky degradace kamenného materiálu. Protože je kamenný prvek součástí kulturní památky, která svojí kvalitou bezpochyby patří k současným kulturním statkům, je nutné provést komplexní restaurátorský zásah a nikoli pouhou opravu.

Metodika restaurátorského procesu navíc umožňuje zadavateli využít daných principů, které nabízí zákon 20/87 Sb. O památkové péči, který jednoznačně určuje míru a kvalitu provedených prací. V tomto případě navrhuje restaurátor jejich následující koncepci:

1. Restaurátorský průzkum – dokumentaci stavu před rest. zákrokem:

Prvek bude přesně zaměřen včetně fotodokumentace. Bude proveden detailní popis rozsahu poškození a degradace materiálu.

Součástí restaurátorského průzkumu může být proveden laboratorní průzkum odebraných vzorků, nezbytný pro následující etapy restaurátorského zásahu nebo pro doložení umělecko-historického vývoje památky, např. statigrafii jednotlivých vrstev historických barevných úprav.

Jen tak lze určit povahu i charakter jednotlivých poškození, zjistit možnosti historických tmelů nebo barevných úprav.

2. Etapa čištění:

Všechny části prvku bude nutné očistit od zbytků přehozů, tmelících směsí, povrchových nečistot a to možným mechanickým a chemickým čištěním suchou i mokrou cestou.

Bude provedena revize tmelícího materiálu ve spárách.

3. Etapa konsolidace kamenného materiálu:

Po důkladném očištění bude kamenná hmota prvku lokálně zpevněna zvoleným konsolidantem. Konsolidační proces je metoda, jejímž cílem je obnovení pevnosti a soudržnosti materiálu. Proto musí proběhnout v teplotně příznivém klimatu tak, aby kapalné látky mohly optimálně vniknout do kamenného materiálu a penetrovaly jej co nejhlouběji. Jen tak je možné restituovat chybějící strukturu pojiva. Úspěšnost konsolidace závisí na vysoké

**Restaurátorský záměr na
KONZERVACI A RESTAUROVÁNÍ KAMENNÝCH PRVKŮ
interiéru hradu Roštejn**

nasákavosti, vzlínivosti a pórovitosti daného materiálu. Kamenná hmota pak bude lokálně zpevněna v různém stupni a rozsahu, a to podle míry degradace kamenného materiálu jednotlivých částí. Ve všech případech bude použit ověřený zpevňující materiál na bázi organokřemičitanů či ethylesteru kyseliny křemičité.

4. Etapa plastické rekonstrukce a doplnění chybějících částí:

Restaurátor doporučuje prezentování prvku v nálezovém stavu.

5. Etapa barevného sjednocení a lokální retuše:

Vzhledem k prezentaci prvku v nálezovém stavu je etapa barevného sjednocení a lokální retuše irelevantní.

6. Závěrečná povrchová úpravu – hydrofobizace a biosanace:

Protože se prvek nachází v interiéru, je etapa hydrofobizace irelevantní, vzhledem k vlhkému prostředí je však možné provést preventivní ošetření prostředky proti biologickému napadení.

7. Restaurátorská zpráva:

Bude vyhotovena v počtu a rozsahu odpovídajícímu zákonu č. 20/1987, kde budou zdokumentovány (písemně i fotograficky) všechny jednotlivé etapy restaurátorského procesu, použité metody a materiály.

Ka/I 219c – fragment okenního ostění lomeného oblouku

zástupné foto

Popis prvku (v době průzkumu nebyl prvek odhalen)

Okenní ostění má tvar lomeného gotického oblouku z pohledově levé a pravé stojky (jsou složena z několika samostatných částí) s jednoduchým profilem výžlabku, bez vnitřního žebroví, přítomnost kamenného parapetu nebyla zatím potvrzena.

Vnitřní prostor okna vyzděn cihlovou výplní.

Stávající stav – restaurátorský průzkum

Materiálové složení: žula

Statická a tektonická poškození:

- prvek bez statických a tektonických poškození;

Mechanická poškození:

- uražené hrany a profilace;

**Restaurátorský záměr na
KONZERVACI A RESTAUROVÁNÍ KAMENNÝCH PRVKŮ
interiéru hradu Roštejn**

Degradace kamenného materiálu:

- povrchová degradace;

Doplňky a tmely:

- patrný tmel v historickém otvoru;
- materiál spár je lokálně degradovaný, odprasklý, nebo již zcela chybí;

Znečištění:

- silné povrchové znečištění;
- lokální znečištění omítkami zazdívký a přehozu;

Povrchové úpravy:

- celoplošná povrch. úprava vápennými nátěry;

Kovové prvky:

- prvek bez viditelných kovových prvků;

Návrh na konzervaci a restaurování

Z restaurátorského průzkumu vyplývá a vychází i navrhovaný ***návrh postupu a metodiky konzervačního a restaurátorského zásahu***. Vzhledem ke stavu kamenného prvku je nutné provést restaurátorský zákrok, který vzhledem k výše uvedeným skutečnostem odstraní důsledky degradace kamenného materiálu. Protože je kamenný prvek součástí kulturní památky, která svojí kvalitou bezpochyby patří k současným kulturním statkům, je nutné provést komplexní restaurátorský zásah a nikoli pouhou opravu.

Metodika restaurátorského procesu navíc umožňuje zadavateli využít daných principů, které nabízí zákon 20/87 Sb. O památkové péči, který jednoznačně určuje míru a kvalitu provedených prací. V tomto případě navrhuje restaurátor jejich následující koncepci:

1. Restaurátorský průzkum – dokumentaci stavu před rest. zákrokem:

Prvek bude přesně zaměřen včetně fotodokumentace. Bude proveden detailní popis rozsahu poškození a degradace materiálu.

Součástí restaurátorského průzkumu může být proveden laboratorní průzkum odebraných vzorků, nezbytný pro následující etapy restaurátorského zásahu nebo pro doložení uměleckohistorického vývoje památky, např. statigrafii jednotlivých vrstev historických barevných úprav.

Jen tak lze určit povahu i charakter jednotlivých poškození, zjistit možnosti historických tmelů nebo barevných úprav.

2. Etapa čištění:

Všechny části prvku bude nutné očistit od zbytků přehozů, tmelících směsí, povrchových nečistot a to možným mechanickým a chemickým čištěním suchou i mokrou cestou.

Bude provedena revize tmelícího materiálu ve spárách.

3. Etapa konsolidace kamenného materiálu:

Po důkladném očištění bude kamenná hmota prvku lokálně zpevněna zvoleným konsolidantem. Konsolidační proces je metoda, jejímž cílem je obnovení pevnosti a soudržnosti materiálu. Proto musí proběhnout v teplotně příznivém klimatu tak, aby kapalné látky mohly optimálně vniknout do kamenného materiálu a penetrovaly jej co nejhlouběji. Jen tak je možné restituovat chybějící strukturu pojiva. Úspěšnost konsolidace závisí na vysoké nasákavosti, vzlínavosti a pórovitosti daného materiálu. Kamenná hmota pak bude lokálně zpevněna v různém stupni a rozsahu, a to podle míry degradace kamenného materiálu

**Restaurátorský záměr na
KONZERVACI A RESTAUROVÁNÍ KAMENNÝCH PRVKŮ
interiéru hradu Roštejn**

jednotlivých částí. Ve všech případech bude použit ověřený zpevňující materiál na bázi organokřemičitanů či ethylesteru kyseliny křemičité.

4. Etapa plastické rekonstrukce a doplnění chybějících částí:

Restaurátor doporučuje prezentování prvku v nálezovém stavu.

5. Etapa barevného sjednocení a lokální retuše:

Vzhledem k prezentaci prvku v nálezovém stavu je etapa barevného sjednocení a lokální retuše irelevantní.

6. Závěrečná povrchová úpravu – hydrofobizace a biosanace:

Protože se prvek nachází v interiéru, je etapa hydrofobizace irelevantní, vzhledem k vlhkému prostředí je však možné provést preventivní ošetření prostředky proti biologickému napadení.

7. Restaurátorská zpráva:

Bude vyhotovena v počtu a rozsahu odpovídajícímu zákonu č. 20/1987, kde budou zdokumentovány (písemně i fotograficky) všechny jednotlivé etapy restaurátorského procesu, použité metody a materiály.

Ka/I 219d – ostění portálu

Popis prvku

Ostění portálu jednoduchého tvarosloví bez plastické profilace. Ostění je složeno z prahu, který je částečně zapuštěn do terénu, pohledově levé a pravé stojky, překladu. Z čelní strany je práh pod úrovní podlahy.

Prvek silně vykazuje charakter novodobého doplňku.

Součástí portálu jsou dřevěné dveře.

Stávající stav – restaurátorský průzkum

Materiálové složení: žula

Statická a tektonická poškození:

- prvek bez viditelných statických a tektonických poškození;

Mechanická poškození:

- prvek bez viditelných mechanických poškození;

**Restaurátorský záměr na
KONZERVACI A RESTAUROVÁNÍ KAMENNÝCH PRVKŮ
interiéru hradu Roštejn**

Degradace kamenného materiálu:

- prvek bez viditelné degradace;

Doplňky a tmely:

- nevhodné tmely v místech druhotně osazovaných kovových doplňků;

Znečištění:

- povrchové znečištění;

Povrchové úpravy:

- prvek bez viditelných povrchových úprav;

Kovové prvky:

- v pohledově levé stojce je na vnitřní straně kotveno kovové oko;
- v pohledově pravé stojce kotveny 2 kovové závěsy;
- kovový materiál napaden povrchovou korozí;

Návrh na konzervaci a restaurování

Z restaurátorského průzkumu vyplývá a vychází i navrhovaný ***návrh postupu a metodiky konzervačního a restaurátorského zásahu***. Vzhledem ke stavu kamenného prvku je nutné provést restaurátorský zákrok, který vzhledem k výše uvedeným skutečnostem odstraní důsledky degradace kamenného materiálu. Protože je kamenný prvek součástí kulturní památky, která svojí kvalitou bezpochyby patří k současným kulturním statkům, je nutné provést komplexní restaurátorský zásah a nikoli pouhou opravu.

Metodika restaurátorského procesu navíc umožňuje zadavateli využít daných principů, které nabízí zákon 20/87 Sb. O památkové péči, který jednoznačně určuje míru a kvalitu provedených prací. V tomto případě navrhuje restaurátor jejich následující koncepci:

1. Restaurátorský průzkum – dokumentaci stavu před rest. zákrokem:

Prvek bude přesně zaměřen včetně fotodokumentace. Bude proveden detailní popis rozsahu poškození a degradace materiálu.

Jen tak lze určit povahu i charakter jednotlivých poškození, zjistit možnosti historických tmelů nebo barevných úprav.

2. Etapa čištění:

Kovové oko bude vyjmuto.

Všechny části prvku bude nutné očistit od povrchových nečistot a zbytků tmelících směsí a to možným mechanickým a chemickým čištěním suchou i mokrou cestou. Pohledovou plochu nevhodných tmelů v místech 2 kovových doplňků závěsů je nutné snížit a v jedné z dalších fází přetmelit vhodným tmelem.

Bude provedena revize tmelícího materiálu ve spárách.

3. Etapa konsolidace kamenného materiálu:

Protože prvek nevykazuje žádný stupeň degradace kamenné hmoty, je etapa konsolidace irelevantní.

4. Etapa plastické rekonstrukce a doplnění chybějících částí:

Protože prvek nevykazuje žádné z mechanických poškození, je etapa plastické rekonstrukce a doplnění irelevantní.

Přetmelena budou pouze místa kotvení kovových prvků s následným přetmelováním spár.

**Restaurátorský záměr na
KONZERVACI A RESTAUROVÁNÍ KAMENNÝCH PRVKŮ
interiéru hradu Roštejn**

5. Etapa barevného sjednocení a lokální retuše:

Protože prvek nebude doplňován a tmelen, je etapa barevného sjednocení irelevantní.

V rámci etapy je možné celoplošná barevná úprava nátěrem okrovohnědé barvy s následným rozpatinováním a vytvořit tak efekt „patiny stáří,“ a tak potlačit charakter novodobého prvku.

6. Závěrečná povrchová úpravu – hydrofobizace a biosanace:

Protože se prvek nachází v interiéru a suchém prostředí, je etapa hydrofobizace a biosanace irelevantní.

7. Restaurátorská zpráva:

Bude vyhotovena v počtu a rozsahu odpovídajícímu zákonu č. 20/1987, kde budou zdokumentovány (písemně i fotograficky) všechny jednotlivé etapy restaurátorského procesu, použité metody a materiály.

Dle projektu bude snížena úroveň podlahy tak, aby kamenný práh výškově korespondoval s výškou podlahy.

Ka/I 219e – ostění portálu

Popis prvku

Ostění portálu jednoduchého tvarosloví bez plastické profilace. Ostění je složeno z prahu, který je částečně zapuštěn do terénu, pohledově levé a pravé stojky, překladu. Z čelní strany je práh pod úrovní podlahy. Na zadní straně pohledově pravé stojky je vrtáním vyhloubený otvor, který je u novodobého prvku bez funkce.

Prvek silně vykazuje charakter novodobého doplňku.

Součástí portálu jsou dřevěné dveře.

Stávající stav – restaurátorský průzkum

Materiálové složení: žula

Statická a tektonická poškození:

- prvek bez viditelných statických a tektonických poškození;

**Restaurátorský záměr na
KONZERVACI A RESTAUROVÁNÍ KAMENNÝCH PRVKŮ
interiéru hradu Roštejn**

Mechanická poškození:

- prvek bez viditelných mechanických poškození;

Degradace kamenného materiálu:

- prvek bez viditelné degradace;

Doplňky a tmely:

- nevhodné tmely v místech druhotně osazovaných kovových doplňků;
- na pohledově pravé stojce je viditelný zatmelený otvor a to materiálem na cementové bázi;

Znečištění:

- povrchové znečištění;
- znečištění stékanci barev z čelní i zadní strany;

Povrchové úpravy:

- prvek bez viditelných povrchových úprav;

Kovové prvky:

- v pohledově pravé stojce je na vnitřní straně kotveno kovové oko;
- v pohledově levé stojce kotveny 2 kovové závěsy;
- kovový materiál napaden povrchovou korozí;

Návrh na konzervaci a restaurování

Z restaurátorského průzkumu vyplývá a vychází i navrhovaný *návrh postupu a metodiky konzervačního a restaurátorského zásahu*. Vzhledem ke stavu kamenného prvku je nutné provést restaurátorský zákrok, který vzhledem k výše uvedeným skutečnostem odstraní důsledky degradace kamenného materiálu. Protože je kamenný prvek součástí kulturní památky, která svojí kvalitou bezpochyby patří k současným kulturním statkům, je nutné provést komplexní restaurátorský zásah a nikoli pouhou opravu.

Metodika restaurátorského procesu navíc umožňuje zadavateli využít daných principů, které nabízí zákon 20/87 Sb. O památkové péči, který jednoznačně určuje míru a kvalitu provedených prací. V tomto případě navrhuje restaurátor jejich následující koncepci:

1. Restaurátorský průzkum – dokumentaci stavu před rest. zákrokem:

Prvek bude přesně zaměřen včetně fotodokumentace. Bude proveden detailní popis rozsahu poškození a degradace materiálu.

Jen tak lze určit povahu i charakter jednotlivých poškození, zjistit možnosti historických tmelů nebo barevných úprav.

2. Etapa čištění:

Kovové oko bude vyjmuto.

Nejdříve bude nutné mechanicky odstranit všechny nepůvodní a nevhodné tmely a doplňky. Všechny části prvku bude nutné očistit od povrchových nečistot a zbytků tmelících směsí a to možným mechanickým a chemickým čištěním suchou i mokrou cestou. Pohledovou plochu nevhodných tmelů v místech 2 kovových doplňků závěsů je nutné snížit a v jedné z dalších fází přetmelit vhodným tmelem.

Bude provedena revize tmelícího materiálu ve spárách.

3. Etapa konsolidace kamenného materiálu:

Protože prvek nevykazuje žádný stupeň degradace kamenné hmoty, je etapa konsolidace irelevantní.

**Restaurátorský záměr na
KONZERVACI A RESTAUROVÁNÍ KAMENNÝCH PRVKŮ
interiéru hradu Roštejn**

4. Etapa plastické rekonstrukce a doplnění chybějících částí:

Přetmelena budou pouze místa kotvení kovových prvků s následným přetmelováním spár.

5. Etapa barevného sjednocení a lokální retuše:

Vzhledem k rozdílnosti materiálů a jejich zpracování je nutné provést lokální barevnou retuš umožňující estetické spojení doplňků s originálním materiálem umělého kamene. Barevná retuš musí být provedena jiným technologickým postupem tak, aby bylo respektováno obecně platné památkové stanovisko, požadující reverzibilitu této barevnosti.

Nejprve budou tedy barevně sjednocena místa doplněná umělým kamenným materiálem, následně pak místa, jež by rušila estetické vnímání díla.

V rámci etapy je možné celoplošná barevná úprava nátěrem okrovohnědé barvy s následným rozpatinováním a vytvořit tak efekt „patiny stárí,“ a tak potlačit charakter novodobého prvku.

6. Závěrečná povrchová úpravu – hydrofobizace a biosanace:

Protože se prvek nachází v interiéru a suchém prostředí, je etapa hydrofobizace a biosanace irelevantní.

7. Restaurátorská zpráva:

Bude vyhotovena v počtu a rozsahu odpovídajícímu zákonu č. 20/1987, kde budou zdokumentovány (písemně i fotograficky) všechny jednotlivé etapy restaurátorského procesu, použité metody a materiály.

Dle projektu bude snížena úroveň podlahy tak, aby kamenný práh výškově korespondoval s výškou podlahy.

Ka/I 301 – schod

Popis prvku

Schod s oblounovým nosem a jednoduchou plochou podstupnicí. Schodišťový stupeň viditelně podezděn – cca ½ výšky podstupnice je tvořena viditelně odlišným materiálem.

Stávající stav – restaurátorský průzkum

Materiálové složení: žula

Statická a tektonická poškození:

- prvek bez statického a tektonického poškození;

Mechanická poškození:

- uražený pohledově levý roh podstupnice;

Degradace kamenného materiálu:

- povrchová degradace;

Doplňky a tmely:

- pohledově levá strana viditelně doplněná, buď z důvodu mechanického poškození uražené profilace, nebo z důvodu nedostatečného rozměru schodu (z důvodu druhotného použití);

Znečištění:

- silné povrchové znečištění;
- nátěr bezpečnostních prvků tvaru 4 koleček, zřejmě syntetickou barvou;

Povrchové úpravy:

- prvek bez viditelných povrchových úprav;

Kovové prvky:

- prvek bez viditelných kovových prvků;

Návrh na konzervaci a restaurování

Z restaurátorského průzkumu vyplývá a vychází i navrhovaný ***návrh postupu a metodiky konzervačního a restaurátorského zásahu***. Vzhledem ke stavu kamenného prvku je nutné provést restaurátorský zákrok, který vzhledem k výše uvedeným skutečnostem odstraní důsledky degradace kamenného materiálu. Protože je kamenný prvek součástí kulturní památky, která svojí kvalitou bezpochyby patří k současným kulturním statkům, je nutné provést komplexní restaurátorský zásah a nikoli pouhou opravu.

Metodika restaurátorského procesu navíc umožňuje zadavateli využít daných principů, které nabízí zákon 20/87 Sb. O památkové péči, který jednoznačně určuje míru a kvalitu provedených prací. V tomto případě navrhuje restaurátor jejich následující koncepci:

1. Restaurátorský průzkum – dokumentaci stavu před rest. zákrokem:

Prvek bude přesně zaměřen včetně fotodokumentace. Bude proveden detailní popis rozsahu poškození a degradace materiálu.

Jen tak lze určit povahu i charakter jednotlivých poškození, zjistit možnosti historických tmelů nebo barevných úprav.

2. Demontáž:

Spáry budou mechanicky vyčištěny od tmelících materiálů.

3. Etapa čištění:

Nejdříve bude nutné mechanicky odstranit všechny nepůvodní a nevhodné tmely a doplňky. Prvek bude nutné očistit od povrchových nečistot a zbytků tmelících směsí a to možným mechanickým a chemickým čištěním suchou i mokrou cestou.

V případě odstraňování bezpečnostních prvků koleček bude zřejmě nutné použít naměkčování barvy chemickými prostředky, možná opakovanými.

4. Etapa konsolidace kamenného materiálu:

Po důkladném očištění bude kamenná hmota prvku lokálně zpevněna zvoleným konsolidantem. Konsolidační proces je metoda, jejímž cílem je obnovení pevnosti a soudržnosti materiálu. Proto musí proběhnout v teplotně příznivém klimatu tak, aby kapalné látky mohly optimálně vniknout do kamenného materiálu a penetrovaly jej co nejhlouběji. Jen tak je možné restituovat chybějící strukturu pojiva. Úspěšnost konsolidace závisí na vysoké nasákavosti, vztlínivosti a pórovitosti daného materiálu. Kamenná hmota pak bude lokálně zpevněna v různém stupni a rozsahu, a to podle míry degradace kamenného materiálu jednotlivých částí. Ve všech případech bude použit ověřený zpevňující materiál na bázi organokřemičitanů či ethylesteru kyseliny křemičité.

Defekty (trhliny, praskliny) budou injektovány nízkomolekulární pryskyřicí (epoxidovou nebo akrylátovou).

5. Etapa plastické rekonstrukce a doplnění chybějících částí:

Mechanická poškození uražených hran a rohů by měla být doplněna. Takové doplňování bude prováděno v plném rozsahu přímo na kamenný originál barevně i strukturně odpovídajícím tmelem. Rozsah a podoba lokálních doplňků bude provedena na základě ikonografických, fotografických podkladů a analogií v interpretaci s kontextem českého sochařství.

Nově domodelované části by tak měli respektovat původní styl sochařské modelace i charakter povrchového reliéfu. Jako nejvhodnější tmel restaurátor navrhuje pro kamenný

**Restaurátorský záměr na
KONZERVACI A RESTAUROVÁNÍ KAMENNÝCH PRVKŮ
interiéru hradu Roštejn**

materiál probarvenou minerální směs na cementové bázi či bázi umělých pryskyřic, ale vždy plněnou kamennou drtí identickou doplňovanému kameni žuly, tedy tmelem, který respektuje strukturu, složení a barevnost kamenných originálů.

V místech, která nejsou mechanicky namáhána budou tmely nanášeny na materiál přímo, na místa exponovaná budou tmely nanášeny na armatury z materiálu nepodléhajícímu korozi. Po vytvrzení budou tmely povrchově opracovány a dotvarovány do požadovaného tvaru a struktury.

7. Etapa barevného sjednocení a lokální retuše:

Vzhledem k rozdílnosti materiálů a jejich zpracování je možné provést lokální barevnou retuš umožňující estetické spojení doplňků s originálním materiálem umělého kamene. Barevná retuš musí být provedena jiným technologickým postupem tak, aby bylo respektováno obecně platné památkové stanovisko, požadující reverzibilitu této barevnosti.

Nejprve budou tedy barevně sjednocena místa doplněná umělým kamenným materiálem, následně pak místa, jež by rušila estetické vnímání díla.

8. Závěrečná povrchová úpravu – hydrofobizace a biosanace:

Zrestaurovaný prvek musí být vzhledem k povětrnostním podmínkám povrchově ošetřen tak, aby byl chráněn před všemi negativními vlivy. Celý povrch prvku tak bude opatřen ochrannými nátěry prostředky proti biologickému napadení a na závěr nátěry prostředky hydrofobizačními.

Tato opatření zabrání bezprostřednímu působení vody na povrch a jejímu pronikání dovnitř a zaručí dlouhodobé estetické působení.

9. Restaurátorská zpráva:

Bude vyhotovena v počtu a rozsahu odpovídajícímu zákonu č. 20/1987, kde budou zdokumentovány (písemně i fotograficky) všechny jednotlivé etapy restaurátorského procesu, použité metody a materiály.

Ka/I 304a – ostění portálu

Popis prvku

Ostění portálu jednoduchého tvarosloví bez plastické profilace. Ostění je složeno z prahu, který je zhotoven z betonového materiálu. V tomto případě se jedná o samostatný kus odlitý z materiálu na cementové bázi, nebo jde o přetažení kamenného článku z důvodu jeho navýšení. Dále pohledově levé a pravé stojky, překladu. Na zadní straně pohledově levé stojky je vrtáním vyhloubený otvor, kde bylo dříve zřejmě kotveno kovové oko.

Prvek silně vykazuje charakter novodobého doplňku.

Součástí portálu jsou dřevěné dveře.

Stávající stav – restaurátorský průzkum

Materiálové složení: žula

Statická a tektonická poškození:

- prvek bez viditelných statických a tektonických poškození;

**Restaurátorský záměr na
KONZERVACI A RESTAUROVÁNÍ KAMENNÝCH PRVKŮ
interiéru hradu Roštejn**

Mechanická poškození:

- kaverny v plochách;

Degradace kamenného materiálu:

- prvek bez viditelné degradace;

Doplňky a tmely:

- práh zhotoven z betonového materiálu;
- nevhodné tmely v místech druhotně osazovaných kovových doplňků;

Znečištění:

- povrchové znečištění;
- znečištění rozvleklými a rozmytými stékanci vápenných? barev z čelní i zadní strany;

Povrchové úpravy:

- prvek bez viditelných povrchových úprav;

Kovové prvky:

- chybí kovové oko;
- v pohledově pravé stojce kotveny 2 kovové závěsy;
- kovový materiál napaden povrchovou korozí;

Návrh na konzervaci a restaurování

Z restaurátorského průzkumu vyplývá a vychází i navrhovaný ***návrh postupu a metodiky konzervačního a restaurátorského zásahu***. Vzhledem ke stavu kamenného prvku je nutné provést restaurátorský zákrok, který vzhledem k výše uvedeným skutečnostem odstraní důsledky degradace kamenného materiálu. Protože je kamenný prvek součástí kulturní památky, která svojí kvalitou bezpochyby patří k současným kulturním statkům, je nutné provést komplexní restaurátorský zásah a nikoli pouhou opravu.

Metodika restaurátorského procesu navíc umožňuje zadavateli využít daných principů, které nabízí zákon 20/87 Sb. O památkové péči, který jednoznačně určuje míru a kvalitu provedených prací. V tomto případě navrhuje restaurátor jejich následující koncepci:

1. Restaurátorský průzkum – dokumentaci stavu před rest. zákrokem:

Prvek bude přesně zaměřen včetně fotodokumentace. Bude proveden detailní popis rozsahu poškození a degradace materiálu.

Jen tak lze určit povahu i charakter jednotlivých poškození, zjistit možnosti historických tmelů nebo barevných úprav.

2. Etapa čištění:

Práh z betonového materiálu bude odstraněn.

Nejdříve bude nutné mechanicky odstranit všechny nepůvodní a nevhodné tmely a doplňky. Všechny části prvku bude nutné očistit od povrchových nečistot a zbytků tmelících směsí a to možným mechanickým a chemickým čištěním suchou i mokrou cestou. Pohledovou plochu nevhodných tmelů v místech 2 kovových doplňků závěsů je nutné snížit a v jedné z dalších fází přetmelit vhodným tmelem.

Bude provedena revize tmelícího materiálu ve spárách.

3. Etapa konsolidace kamenného materiálu:

Protože prvek nevykazuje žádný stupeň degradace kamenné hmoty, je etapa konsolidace irelevantní.

4. Etapa plastické rekonstrukce a doplnění chybějících částí:

**Restaurátorský záměr na
KONZERVACI A RESTAUROVÁNÍ KAMENNÝCH PRVKŮ
interiéru hradu Roštejn**

Bude zhotoven nový kamenný práh, který bude odpovídat jak rozměrově, tak tvaroslovně.

V této etapě by bylo vhodné napodobit charakter stáří vytvořením plastičtějšího povrchového reliéfu jeho přesekáním či opískováním.

Přetmelena budou pouze místa kotvení kovových prvků s následným přetmelněním spár.

5. Etapa barevného sjednocení a lokální retuše:

Vzhledem k rozdílnosti materiálů a jejich zpracování je nutné provést lokální barevnou retuš umožňující estetické spojení doplňků s originálním materiálem umělého kamene. Barevná retuš musí být provedena jiným technologickým postupem tak, aby bylo respektováno obecně platné památkové stanovisko, požadující reverzibilitu této barevnosti.

Nejprve budou tedy barevně sjednocena místa doplněná umělým kamenným materiálem, následně pak místa, jež by rušila estetické vnímání díla.

V rámci etapy je možné celoplošná barevná úprava nátěrem okrovohnědé barvy s následným rozpatinováním a vytvořit tak efekt „patiny stáří,“ a tak potlačit charakter novodobého prvku.

6. Závěrečná povrchová úpravu – hydrofobizace a biosanace:

Protože se prvek nachází v interiéru a suchém prostředí, je etapa hydrofobizace a biosanace irelevantní.

V rámci etapy je možné celoplošná barevná úprava nátěrem okrovohnědé barvy s následným rozpatinováním a vytvořit tak efekt „patiny stáří,“ a tak potlačit charakter novodobého prvku.

7. Restaurátorská zpráva:

Bude vyhotovena v počtu a rozsahu odpovídajícímu zákonu č. 20/1987, kde budou zdokumentovány (písemně i fotograficky) všechny jednotlivé etapy restaurátorského procesu, použité metody a materiály.

Ka/I 304b – ostění portálu

Popis prvku

Ostění portálu jednoduchého tvarosloví s obvodovou plastickou lištou. Ostění je složeno z prahu, který je částečně zapuštěn do terénu, pohledově levé a pravé stojky, překladu.

Součástí portálu jsou dřevěné dveře.

Stávající stav – restaurátorský průzkum

Materiálové složení: žula

Statická a tektonická poškození:

- prvek bez viditelných statických a tektonických poškození;

Mechanická poškození:

- uražené profily lišty a profilace hran;
- kaverny v plochách;

**Restaurátorský záměr na
KONZERVACI A RESTAUROVÁNÍ KAMENNÝCH PRVKŮ
interiéru hradu Roštejn**

Degradace kamenného materiálu:

- povrchová degradace;

Doplňky a tmely:

- viditelné doplňky tvarosloví a profilace v partiích ukončení stojek pod překladem ze zadní strany;
- patrný tmel ve spárách mezi stojkami a překladem a stojkami a prahem;
- na všech člancích prvku jsou ze zadní strany patrný rozvlečený omítkovým materiálem z bočních zdí;
- nevhodné tmely v místech druhotně osazovaných kovových doplňků;

Znečištění:

- silné povrchové znečištění;
- lokální znečištění rozvlečenými omítkami na cementové bázi z bočních zdí;
- znečištění rozvleklými a rozmytými stékanci vápenných? barev z čelní strany;

Povrchové úpravy:

- ze zadní strany viditelné fragmenty vápenných nátěrů;

Kovové prvky:

- v pohledově levé stojce je na zadní straně kotveno kovové oko (další kovové oko zazděno do boční zdi);
- v pohledově pravé stojce kotveny 2 kovové závěsy;
- kovový materiál napaden povrchovou korozí;

Návrh na konzervaci a restaurování

Z restaurátorského průzkumu vyplývá a vychází i navrhovaný ***návrh postupu a metodiky konzervačního a restaurátorského zásahu***. Vzhledem ke stavu kamenného prvku je nutné provést restaurátorský zákrok, který vzhledem k výše uvedeným skutečnostem odstraní důsledky degradace kamenného materiálu. Protože je kamenný prvek součástí kulturní památky, která svojí kvalitou bezpochyby patří k současným kulturním statkům, je nutné provést komplexní restaurátorský zásah a nikoli pouhou opravu.

Metodika restaurátorského procesu navíc umožňuje zadavateli využít daných principů, které nabízí zákon 20/87 Sb. O památkové péči, který jednoznačně určuje míru a kvalitu provedených prací. V tomto případě navrhuje restaurátor jejich následující koncepci:

1. Restaurátorský průzkum – dokumentaci stavu před rest. zákrokem:

Prvek bude přesně zaměřen včetně fotodokumentace. Bude proveden detailní popis rozsahu poškození a degradace materiálu.

Jen tak lze určit povahu i charakter jednotlivých poškození, zjistit možnosti historických tmelů nebo barevných úprav.

2. Etapa čištění:

Kovové oko bude vyjmuto.

Nejdříve bude nutné mechanicky odstranit všechny nepůvodní a nevhodné tmely a doplňky. Všechny části prvku bude nutné očistit od povrchových nečistot a zbytků tmelících směsí a to možným mechanickým a chemickým čištěním suchou i mokrou cestou. Pohledovou plochu nevhodných tmelů v místech druhotně osazovaných 2 kovových doplňků závěsů je nutné snížit a v jedné z dalších fází přetmelit vhodným tmelem.

Bude provedena revize tmelícího materiálu ve spárách.

**Restaurátorský záměr na
KONZERVACI A RESTAUROVÁNÍ KAMENNÝCH PRVKŮ
interiéru hradu Roštejn**

3. Etapa konsolidace kamenného materiálu:

Po důkladném očištění bude kamenná hmota prvku lokálně zpevněna zvoleným konsolidantem. Konsolidační proces je metoda, jejímž cílem je obnovení pevnosti a soudržnosti materiálu. Proto musí proběhnout v teplotně příznivém klimatu tak, aby kapalné látky mohly optimálně vniknout do kamenného materiálu a penetrovaly jej co nejhlouběji. Jen tak je možné restituovat chybějící strukturu pojiva. Úspěšnost konsolidace závisí na vysoké nasákavosti, vzlínavosti a pórovitosti daného materiálu. Kamenná hmota pak bude lokálně zpevněna v různém stupni a rozsahu, a to podle míry degradace kamenného materiálu jednotlivých částí. Ve všech případech bude použit ověřený zpevňující materiál na bázi organokřemičitanů či ethylesteru kyseliny křemičité.

4. Etapa plastické rekonstrukce a doplnění chybějících částí:

Mechanická poškození uražených hran a profilace by měla být doplněna. Takové doplňování bude prováděno v plném rozsahu přímo na kamenný originál barevně i strukturně odpovídajícím tmelem. Rozsah a podoba lokálních doplňků bude provedena na základě ikonografických, fotografických podkladů a analogií v interpretaci s kontextem českého sochařství.

Nově domodelované části by tak měli respektovat původní styl sochařské modelace i charakter povrchového reliéfu. Jako nejvhodnější tmel restaurátor navrhuje pro kamenný materiál probarvenou minerální směs na cementové bázi či bázi umělých pryskyřic, ale vždy plněnou kamennou drtí identickou doplňovanému kameni žuly, tedy tmelem, který respektuje strukturu, složení a barevnost kamenných originálů.

V místech, která nejsou mechanicky namáhána budou tmely nanášeny na materiál přímo, na místa exponovaná budou tmely nanášeny na armatury z materiálu nepodléhajícímu korozi. Po vytvrzení budou tmely povrchově opracovány a dotvarovány do požadovaného tvaru a struktury.

5. Etapa barevného sjednocení a lokální retuše:

Vzhledem k rozdílnosti materiálů a jejich zpracování je nutné provést lokální barevnou retuš umožňující estetické spojení doplňků s originálním materiálem umělého kamene. Barevná retuš musí být provedena jiným technologickým postupem tak, aby bylo respektováno obecně platné památkové stanovisko, požadující reverzibilitu této barevnosti.

Nejprve budou tedy barevně sjednocena místa doplněná umělým kamenným materiálem, následně pak místa, jež by rušila estetické vnímání díla.

6. Závěrečná povrchová úpravu – hydrofobizace a biosanace:

Protože se prvek nachází v interiéru a suchém prostředí, je etapa hydrofobizace a biosanace irelevantní.

7. Restaurátorská zpráva:

Bude vyhotovena v počtu a rozsahu odpovídajícímu zákonu č. 20/1987, kde budou zdokumentovány (písemně i fotograficky) všechny jednotlivé etapy restaurátorského procesu, použité metody a materiály.

Ka/I 304c – ostění portálu

Popis prvku

Ostění portálu jednoduchého tvarosloví bez plastické profilace. Ostění je složeno z prahu, pohledově levé a pravé stojky, překladu. V pohledově levém horním rohu viditelné přesazení stojky a překladu.

Prvek silně vykazuje charakter novodobého doplňku.

Součástí portálu jsou dřevěné dveře.

Stávající stav – restaurátorský průzkum

Materiálové složení: žula

Statická a tektonická poškození:

- prvek bez viditelných statických a tektonických poškození;

**Restaurátorský záměr na
KONZERVACI A RESTAUROVÁNÍ KAMENNÝCH PRVKŮ
interiéru hradu Roštejn**

Mechanická poškození:

- prvek bez viditelných mechanických poškození;

Degradace kamenného materiálu:

- prvek bez viditelné degradace;

Doplňky a tmely:

- nevhodné tmely v místech druhotně osazovaných kovových doplňků;

Znečištění:

- povrchové znečištění;
- znečištění rozvleklými a rozmytými stékanci vápenných? barev z čelní i zadní strany;

Povrchové úpravy:

- prvek bez viditelných povrchových úprav;

Kovové prvky:

- v pohledově levé stojce kotvena 2 kovová oka;
- v pohledově pravé stojce kotveny 2 kovové závěsy;
- kovový materiál napaden povrchovou korozí;

Návrh na konzervaci a restaurování

Z restaurátorského průzkumu vyplývá a vychází i navrhovaný ***návrh postupu a metodiky konzervačního a restaurátorského zásahu***. Vzhledem ke stavu kamenného prvku je nutné provést restaurátorský zákrok, který vzhledem k výše uvedeným skutečnostem odstraní důsledky degradace kamenného materiálu. Protože je kamenný prvek součástí kulturní památky, která svojí kvalitou bezpochyby patří k současným kulturním statkům, je nutné provést komplexní restaurátorský zásah a nikoli pouhou opravu.

Metodika restaurátorského procesu navíc umožňuje zadavateli využít daných principů, které nabízí zákon 20/87 Sb. O památkové péči, který jednoznačně určuje míru a kvalitu provedených prací. V tomto případě navrhuje restaurátor jejich následující koncepci:

1. Restaurátorský průzkum – dokumentaci stavu před rest. zákrokem:

Prvek bude přesně zaměřen včetně fotodokumentace. Bude proveden detailní popis rozsahu poškození a degradace materiálu.

Jen tak lze určit povahu i charakter jednotlivých poškození, zjistit možnosti historických tmelů nebo barevných úprav.

2. Etapa čištění:

Nejdříve bude nutné mechanicky odstranit všechny nepůvodní a nevhodné tmely a doplňky. Všechny části prvku bude nutné očistit od povrchových nečistot a zbytků tmelících směsí a to možným mechanickým a chemickým čištěním suchou i mokrou cestou. Pohledovou plochu nevhodných tmelů v místech 2 kovových doplňků závěsů je nutné snížit a v jedné z dalších fází přetmelit vhodným tmelem.

Bude provedena revize tmelícího materiálu ve spárách.

3. Etapa konsolidace kamenného materiálu:

Protože prvek nevykazuje žádný stupeň degradace kamenné hmoty, je etapa konsolidace irelevantní.

4. Etapa plastické rekonstrukce a doplnění chybějících částí:

Přetmelena budou pouze místa kotvení kovových prvků s následným přetmelováním spár.

**Restaurátorský záměr na
KONZERVACI A RESTAUROVÁNÍ KAMENNÝCH PRVKŮ
interiéru hradu Roštejn**

5. Etapa barevného sjednocení a lokální retuše:

Vzhledem k rozdílnosti materiálů a jejich zpracování je nutné provést lokální barevnou retuš umožňující estetické spojení doplňků s originálním materiálem umělého kamene. Barevná retuš musí být provedena jiným technologickým postupem tak, aby bylo respektováno obecně platné památkové stanovisko, požadující reverzibilitu této barevnosti.

Nejprve budou tedy barevně sjednocena místa doplněná umělým kamenným materiálem, následně pak místa, jež by rušila estetické vnímání díla.

6. Závěrečná povrchová úpravu – hydrofobizace a biosanace:

Protože se prvek nachází v interiéru a suchém prostředí, je etapa hydrofobizace a biosanace irelevantní.

V rámci etapy je možné celoplošná barevná úprava nátěrem okrovohnědé barvy s následným rozpatinováním a vytvořit tak efekt „patiny stáří,“ a tak potlačit charakter novodobého prvku.

7. Restaurátorská zpráva:

Bude vyhotovena v počtu a rozsahu odpovídajícímu zákonu č. 20/1987, kde budou zdokumentovány (písemně i fotograficky) všechny jednotlivé etapy restaurátorského procesu, použité metody a materiály.

Ka/I 305 – krb

Popis prvku

Krb je tvořen stojkami a překladem. Vnitřní zadní část krbu a dymník jsou vyzděny a omítnuty. Kamenný materiál stojek jsou z vnitřní strany zabíleny. Na čelní straně pohledově pravé stojky je plasticky vysekaný dekor obvodové linky a středového kruhu. Kamenný překladek se skládá ze dvou samostatných vertikálních částí a je bohatě profilován římsami. Dno krbu je mírně nad úrovní podlahy v místnosti a je tvořen předním novodobým kamenným prahem odlišné barevnosti a zadní plochou z dlaždic půdovek.

Je patrné, že byla původní hloubka krbu větší.

Stávající stav – restaurátorský průzkum

Materiálové složení: žula

Statická a tektonická poškození:

- prasklá horní část překladek;

Mechanická poškození:

- uražené profilace hran;
- kaverny v plochách;

Degradace kamenného materiálu:

- povrchová degradace;

Doplňky a tmely:

- viditelné doplňky tvarosloví a profilace z materiálu na cementové bázi;
- patrný tmel ve spárách mezi stojkami a překladem a stojkami a prahem;

Znečištění:

- silné povrchové znečištění;
- práh znečištěn mastnými skvrnami (nejspíše vosku);

Povrchové úpravy:

- patrné fragmenty povrchových úprav, hlavně na pohledově pravé stojce;

Návrh na konzervaci a restaurování

Z restaurátorského průzkumu vyplývá a vychází i navrhovaný *návrh postupu a metodiky konzervačního a restaurátorského zásahu*. Vzhledem ke stavu kamenného prvku je nutné provést restaurátorský zákrok, který vzhledem k výše uvedeným skutečnostem odstraní důsledky degradace kamenného materiálu. Protože je kamenný prvek součástí kulturní památky, která svojí kvalitou bezpochyby patří k současným kulturním statkům, je nutné provést komplexní restaurátorský zásah a nikoli pouhou opravu.

Metodika restaurátorského procesu navíc umožňuje zadavateli využít daných principů, které nabízí zákon 20/87 Sb. O památkové péči, který jednoznačně určuje míru a kvalitu provedených prací. V tomto případě navrhuje restaurátor jejich následující koncepci:

1. Restaurátorský průzkum – dokumentaci stavu před rest. zákrokem:

Prvek bude přesně zaměřen včetně fotodokumentace. Bude proveden detailní popis rozsahu poškození a degradace materiálu.

Součástí restaurátorského průzkumu může být proveden laboratorní průzkum odebraných vzorků, nezbytný pro následující etapy restaurátorského zásahu nebo pro doložení uměleckohistorického vývoje památky, např. statigrafii jednotlivých vrstev historických barevných úprav.

Jen tak lze určit povahu i charakter jednotlivých poškození, zjistit možnosti historických tmelů nebo barevných úprav.

Nutné stanovit hloubku topeniště krbu.

2. Etapa čištění:

Nejdříve bude nutné mechanicky odstranit všechny nepůvodní a nevhodné tmely a doplňky. Všechny části prvku bude nutné očistit od povrchových nečistot a zbytků tmelících směsí a to možným mechanickým a chemickým čištěním suchou i mokrou cestou.

Bude demontován novodobý kamenný práh a vybourána cihelná dlažba topeniště.

3. Etapa statického zajištění:

Po odstranění doplňků a tmelů z okolí prasklé horní části profilovaného překladu restaurátor doporučuje jeho revizi. V případě, že by bylo žádoucí jeho zafixování, aby se zamezilo jeho dalšímu praskání a snížil se tlak na dolní část překladu, je nutné z horní plochy vlepít zapuštěnou vlepenou kramli z materiálů nepodléhajících korozním procesům – nerez.

Vlepování kramle by mělo být provedeno lepidlem na bázi epoxidových či polyesterových pryskyřic.

4. Etapa konsolidace kamenného materiálu:

Po důkladném očištění bude kamenná hmota prvku lokálně zpevněna zvoleným konsolidantem. Konsolidační proces je metoda, jejímž cílem je obnovení pevnosti a soudržnosti materiálu. Proto musí proběhnout v teplotně příznivém klimatu tak, aby kapalné látky mohly optimálně vniknout do kamenného materiálu a penetrovaly jej co nejhlouběji. Jen tak je možné restituovat chybějící strukturu pojiva. Úspěšnost konsolidace závisí na vysoké nasákavosti, vzlínavosti a pórovitosti daného materiálu. Kamenná hmota pak bude lokálně zpevněna v různém stupni a rozsahu, a to podle míry degradace kamenného materiálu jednotlivých částí. Ve všech případech bude použit ověřený zpevňující materiál na bázi organokřemičitanů či ethylesteru kyseliny křemičité.

**Restaurátorský záměr na
KONZERVACI A RESTAUROVÁNÍ KAMENNÝCH PRVKŮ
interiéru hradu Roštejn**

Defekty (trhliny, praskliny) budou injektovány nízkomolekulární pryskyřicí (epoxidovou nebo akrylátovou).

5. Etapa plastické rekonstrukce a doplnění chybějících částí:

Mechanická poškození uražených hran a profilace by měla být doplněna. Takové doplňování bude prováděno v plném rozsahu přímo na kamenný originál barevně i strukturně odpovídajícím tmelem. Rozsah a podoba lokálních doplňků bude provedena na základě ikonografických, fotografických podkladů a analogií v interpretaci s kontextem českého sochařství.

Nově domodelované části by tak měli respektovat původní styl sochařské modelace i charakter povrchového reliéfu. Jako nejvhodnější tmel restaurátor navrhuje pro kamenný materiál probarvenou minerální směs na cementové bázi či bázi umělých pryskyřic, ale vždy plněnou kamennou drtí identickou doplňovanému kameni žuly, tedy tmelem, který respektuje strukturu, složení a barevnost kamenných originálů.

V místech, která nejsou mechanicky namáhána budou tmely nanášeny na materiál přímo, na místa exponovaná budou tmely nanášeny na armatury z materiálu nepodléhajícímu korozi. Po vytvrzení budou tmely povrchově opracovány a dotvarovány do požadovaného tvaru a struktury.

V rámci restaurátorského zásahu bude nově osazen kamenný práh topeniště. Tento bude proveden z žuly materiálově odpovídající stávajícím kamenným prvkům.

Práh bude v čelní straně opatřen historickou profilací – nosem v. 50mm s podžlábkem. Práh rozměru 2300/320mm v. 140mm bude vyroben ze dvou kusů a bude osazen do malty pro pokládku kamene. Práh bude mít vyříznuta osazení na stojky, jeho povrchové opracování musí odpovídat stávajícím prvkům.

Zbývající plocha topeniště bude zadlážděna dvěma žulovými kamennými deskami 900/360mm v. 40mm, uloženými do maltového lože.

6. Etapa barevného sjednocení a lokální retuše:

Po etapě rest. průzkumu bude jasný rozsah a původnost zachovaných a ponechaných barevných povrchových úprav. Po dohodě s investorem a odbornými pracovníky NPÚ bude rozhodnuto o míře jejich doplnění či rekonstrukce.

V každém případě by měly být dochované historické barevné vrstvy budou zajištěny fixováním vhodným prostředkem. V tomto případě např. roztokem Paraloidu B 72.

Vzhledem k rozdílnosti materiálů a jejich zpracování je možné provést lokální barevnou retuš umožňující estetické spojení doplňků s originálním materiálem umělého kamene. Barevná retuš musí být provedena jiným technologickým postupem tak, aby bylo respektováno obecně platné památkové stanovisko, požadující reverzibilitu této barevnosti.

Nejprve budou tedy barevně sjednocena místa doplněná umělým kamenným materiálem, následně pak místa, jež by rušila estetické vnímání díla.

7. Závěrečná povrchová úpravu – hydrofobizace a biosanace:

Protože se prvek nachází v interiéru, tzn. suchém prostředí, je etapa hydrofobizace a biosanace irelevantní.

8. Restaurátorská zpráva:

Bude vyhotovena v počtu a rozsahu odpovídajícímu zákonu č. 20/1987, kde budou zdokumentovány (písemně i fotograficky) všechny jednotlivé etapy restaurátorského procesu, použité metody a materiály.

Ka/I 306 – ostění portálu

Popis prvku

Ostění portálu jednoduchého tvarosloví s obvodovou plastickou lištou. Ostění je složeno z prahu, který je částečně zapuštěn do terénu, pohledově levé a pravé stojky, překladu.

Prvek vykazuje charakter novodobého doplňku.

Součástí portálu jsou dřevěné dveře.

Stávající stav – restaurátorský průzkum

Materiálové složení: žula

Statická a tektonická poškození:

- prvek bez viditelných statických a tektonických poškození;

**Restaurátorský záměr na
KONZERVACI A RESTAUROVÁNÍ KAMENNÝCH PRVKŮ
interiéru hradu Roštejn**

Mechanická poškození:

- prvek bez viditelných mechanických poškození;

Degradace kamenného materiálu:

- prvek bez degradace;

Doplňky a tmely:

- viditelné doplňky tvarosloví a profilace v partiích ukončení stojek pod překladem ze zadní strany;

- patrný tmel ve spárách mezi stojkami a překladem a stojkami a prahem;
- nevhodné tmely v místech druhotně osazovaných kovových doplňků;

Znečištění:

- silné povrchové znečištění;
- práh znečištěn mastnými skvrnami (nejspíše vosku);
- znečištění stojek zbytky papírových lepicích pásek;

Povrchové úpravy:

- prvek bez viditelných povrchových úprav;

Kovové prvky:

- v pohledově levé stojce je na zadní straně kotveno kovové oko;
- v pohledově pravé stojce kotveny 2 kovové závěsy;
- kovový materiál napaden povrchovou korozí;

Návrh na konzervaci a restaurování

Z restaurátorského průzkumu vyplývá a vychází i navrhovaný ***návrh postupu a metodiky konzervačního a restaurátorského zásahu***. Vzhledem ke stavu kamenného prvku je nutné provést restaurátorský zákrok, který vzhledem k výše uvedeným skutečnostem odstraní důsledky degradace kamenného materiálu. Protože je kamenný prvek součástí kulturní památky, která svojí kvalitou bezpochyby patří k současným kulturním statkům, je nutné provést komplexní restaurátorský zásah a nikoli pouhou opravu.

Metodika restaurátorského procesu navíc umožňuje zadavateli využít daných principů, které nabízí zákon 20/87 Sb. O památkové péči, který jednoznačně určuje míru a kvalitu provedených prací. V tomto případě navrhuje restaurátor jejich následující koncepci:

1. Restaurátorský průzkum – dokumentaci stavu před rest. zákrokem:

Prvek bude přesně zaměřen včetně fotodokumentace. Bude proveden detailní popis rozsahu poškození a degradace materiálu.

Jen tak lze určit povahu i charakter jednotlivých poškození, zjistit možnosti historických tmelů nebo barevných úprav.

2. Etapa čištění:

Kovové oko bude vyjmuto.

Nejdříve bude nutné mechanicky odstranit všechny nepůvodní a nevhodné tmely a doplňky. Všechny části prvku bude nutné očistit od povrchových nečistot a zbytků tmelících směsí a to možným mechanickým a chemickým čištěním suchou i mokrou cestou. Pohledovou plochu nevhodných tmelů v místech druhotně osazovaných 2 kovových doplňků závěsů je nutné snížit a v jedné z dalších fází přetmelit vhodným tmelem.

Mastné skvrny z kamenného prahu je nutné odstranit chemickému čištění.

Bude provedena revize tmelícího materiálu ve spárách.

**Restaurátorský záměr na
KONZERVACI A RESTAUROVÁNÍ KAMENNÝCH PRVKŮ
interiéru hradu Roštejn**

3. Etapa konsolidace kamenného materiálu:

Po důkladném očištění bude kamenná hmota prvku lokálně zpevněna zvoleným konsolidantem. Konsolidační proces je metoda, jejímž cílem je obnovení pevnosti a soudržnosti materiálu. Proto musí proběhnout v teplotně příznivém klimatu tak, aby kapalné látky mohly optimálně vniknout do kamenného materiálu a penetrovaly jej co nejhlouběji. Jen tak je možné restituovat chybějící strukturu pojiva. Úspěšnost konsolidace závisí na vysoké nasákavosti, vzlínavosti a pórovitosti daného materiálu. Kamenná hmota pak bude lokálně zpevněna v různém stupni a rozsahu, a to podle míry degradace kamenného materiálu jednotlivých částí. Ve všech případech bude použit ověřený zpevňující materiál na bázi organokřemičitanů či ethylesteru kyseliny křemičité.

4. Etapa plastické rekonstrukce a doplnění chybějících částí:

Mechanická poškození uražených hran a profilace by měla být doplněna. Takové doplňování bude prováděno v plném rozsahu přímo na kamenný originál barevně i strukturně odpovídajícím tmelem. Rozsah a podoba lokálních doplňků bude provedena na základě ikonografických, fotografických podkladů a analogií v interpretaci s kontextem českého sochařství.

Nově domodelované části by tak měli respektovat původní styl sochařské modelace i charakter povrchového reliéfu. Jako nejvhodnější tmel restaurátor navrhuje pro kamenný materiál probarvenou minerální směs na cementové bázi či bázi umělých pryskyřic, ale vždy plněnou kamennou drtí identickou doplňovanému kameni žuly, tedy tmelem, který respektuje strukturu, složení a barevnost kamenných originálů.

V místech, která nejsou mechanicky namáhána budou tmely nanášeny na materiál přímo, na místa exponovaná budou tmely nanášeny na armatury z materiálu nepodléhajícímu korozi. Po vytvrzení budou tmely povrchově opracovány a dotvarovány do požadovaného tvaru a struktury.

5. Etapa barevného sjednocení a lokální retuše:

Vzhledem k rozdílnosti materiálů a jejich zpracování je nutné provést lokální barevnou retuš umožňující estetické spojení doplňků s originálním materiálem umělého kamene. Barevná retuš musí být provedena jiným technologickým postupem tak, aby bylo respektováno obecně platné památkové stanovisko, požadující reverzibilitu této barevnosti.

Nejprve budou tedy barevně sjednocena místa doplněná umělým kamenným materiálem, následně pak místa, jež by rušila estetické vnímání díla.

V rámci etapy je možné celoplošná barevná úprava nátěrem okrovohnědé barvy s následným rozpatinováním a vytvořit tak efekt „patiny stárí,“ a tak potlačit charakter novodobého prvku.

6. Závěrečná povrchová úprava – hydrofobizace a biosanace:

Protože se prvek nachází v interiéru, tzn. suchém prostředí, je etapa hydrofobizace a biosanace irelevantní.

7. Restaurátorská zpráva:

Bude vyhotovena v počtu a rozsahu odpovídajícímu zákonu č. 20/1987, kde budou zdokumentovány (písemně i fotograficky) všechny jednotlivé etapy restaurátorského procesu, použité metody a materiály.

Ka/I 307a – ostění portálu

Popis prvku

Ostění portálu jednoduchého tvarosloví s obvodovou plastickou lištou. Ostění je složeno z prahu, který je částečně zapuštěn do terénu, pohledově levé a pravé stojky, překladu.

Prvek vykazuje charakter novodobého doplňku.

Součástí portálu jsou dřevěné dveře.

Stávající stav – restaurátorský průzkum

Materiálové složení: žula

Statická a tektonická poškození:

- prvek bez viditelných statických a tektonických poškození;

Mechanická poškození:

- uražené profily stojky na zadní straně pohledově pravé stojky;

**Restaurátorský záměr na
KONZERVACI A RESTAUROVÁNÍ KAMENNÝCH PRVKŮ
interiéru hradu Roštejn**

- kaverny v plochách;

Degradace kamenného materiálu:

- prvek bez degradace;

Doplňky a tmely:

- viditelné doplňky tvarosloví a profilace v partiích ukončení stojek pod překladem ze zadní strany;
- patrný tmel ve spárách mezi stojkami a překladem a stojkami a prahem;
- nevhodné tmely v místech druhotně osazovaných kovových doplňků;

Znečištění:

- silné povrchové znečištění;
- práh znečištěn barevnými a mastnými skvrnami (nejspíše vosku);

Povrchové úpravy:

- prvek bez viditelných povrchových úprav;

Kovové prvky:

- v pohledově levé stojce je na zadní straně kotveno kovové oko;
- v pohledově pravé stojce kotveny 2 kovové závěsy;
- kovový materiál napaden povrchovou korozí;

Návrh na konzervaci a restaurování

Z restaurátorského průzkumu vyplývá a vychází i navrhovaný *návrh postupu a metodiky konzervačního a restaurátorského zásahu*. Vzhledem ke stavu kamenného prvku je nutné provést restaurátorský zákrok, který vzhledem k výše uvedeným skutečnostem odstraní důsledky degradace kamenného materiálu. Protože je kamenný prvek součástí kulturní památky, která svojí kvalitou bezpochyby patří k současným kulturním statkům, je nutné provést komplexní restaurátorský zásah a nikoli pouhou opravu.

Metodika restaurátorského procesu navíc umožňuje zadavateli využít daných principů, které nabízí zákon 20/87 Sb. O památkové péči, který jednoznačně určuje míru a kvalitu provedených prací. V tomto případě navrhuje restaurátor jejich následující koncepci:

1. Restaurátorský průzkum – dokumentaci stavu před rest. zákrokem:

Prvek bude přesně zaměřen včetně fotodokumentace. Bude proveden detailní popis rozsahu poškození a degradace materiálu.

Jen tak lze určit povahu i charakter jednotlivých poškození, zjistit možnosti historických tmelů nebo barevných úprav.

2. Etapa čištění:

Kovové oko bude vyjmuto.

Nejdříve bude nutné mechanicky odstranit všechny nepůvodní a nevhodné tmely a doplňky. Všechny části prvku bude nutné očistit od povrchových nečistot a zbytků tmelících směsí a to možným mechanickým a chemickým čištěním suchou i mokrou cestou. Pohledovou plochu nevhodných tmelů v místech druhotně osazovaných 2 kovových doplňků závěsů je nutné snížit a v jedné z dalších fází přetmelit vhodným tmelem.

Mastné skvrny z kamenného prahu je nutné odstranit chemickému čištění.

Bude provedena revize tmelícího materiálu ve spárách.

3. Etapa konsolidace kamenného materiálu:

Po důkladném očištění bude kamenná hmota prvku lokálně zpevněna zvoleným konsolidantem. Konsolidační proces je metoda, jejímž cílem je obnovení pevnosti a

**Restaurátorský záměr na
KONZERVACI A RESTAUROVÁNÍ KAMENNÝCH PRVKŮ
interiéru hradu Roštejn**

soudržnosti materiálu. Proto musí proběhnout v teplotně příznivém klimatu tak, aby kapalné látky mohly optimálně vniknout do kamenného materiálu a penetrovaly jej co nehlouběji. Jen tak je možné restituovat chybějící strukturu pojiva. Úspěšnost konsolidace závisí na vysoké nasákavosti, vzlínavosti a pórovitosti daného materiálu. Kamenná hmota pak bude lokálně zpevněna v různém stupni a rozsahu, a to podle míry degradace kamenného materiálu jednotlivých částí. Ve všech případech bude použit ověřený zpevňující materiál na bázi organokřemičitanů či ethylesteru kyseliny křemičité.

4. Etapa plastické rekonstrukce a doplnění chybějících částí:

Mechanická poškození uražených hran a profilace by měla být doplněna. Takové doplňování bude prováděno v plném rozsahu přímo na kamenný originál barevně i strukturně odpovídajícím tmelem. Rozsah a podoba lokálních doplňků bude provedena na základě ikonografických, fotografických podkladů a analogií v interpretaci s kontextem českého sochařství.

Nově domodelované části by tak měli respektovat původní styl sochařské modelace i charakter povrchového reliéfu. Jako nejvhodnější tmel restaurátor navrhuje pro kamenný materiál probarvenou minerální směs na cementové bázi či bázi umělých pryskyřic, ale vždy plněnou kamennou drtí identickou doplňovanému kameni žuly, tedy tmelem, který respektuje strukturu, složení a barevnost kamenných originálů.

V místech, která nejsou mechanicky namáhána budou tmely nanášeny na materiál přímo, na místa exponovaná budou tmely nanášeny na armatury z materiálu nepodléhajícímu korozi. Po vytvrzení budou tmely povrchově opracovány a dotvarovány do požadovaného tvaru a struktury.

5. Etapa barevného sjednocení a lokální retuše:

Vzhledem k rozdílnosti materiálů a jejich zpracování je nutné provést lokální barevnou retuš umožňující estetické spojení doplňků s originálním materiálem umělého kamene. Barevná retuš musí být provedena jiným technologickým postupem tak, aby bylo respektováno obecně platné památkové stanovisko, požadující reverzibilitu této barevnosti.

Nejprve budou tedy barevně sjednocena místa doplněná umělým kamenným materiálem, následně pak místa, jež by rušila estetické vnímání díla.

V rámci etapy je možné celoplošná barevná úprava nátěrem okrovohnědé barvy s následným rozpatinováním a vytvořit tak efekt „patiny stárí,“ a tak potlačit charakter novodobého prvku.

6. Závěrečná povrchová úprava – hydrofobizace a biosanace:

Protože se prvek nachází v interiéru, tzn. suchém prostředí, je etapa hydrofobizace a biosanace irelevantní.

7. Restaurátorská zpráva:

Bude vyhotovena v počtu a rozsahu odpovídajícímu zákonu č. 20/1987, kde budou zdokumentovány (písemně i fotograficky) všechny jednotlivé etapy restaurátorského procesu, použité metody a materiály.

Ka/I 307b – krb

Popis prvku

Krb je tvořen stojkami a překladem. Vnitřní zadní část krbu a dymník jsou vyzděny a omítnuty. Kamenný materiál stojek jsou z vnitřní strany zabíleny. Kamenný překlad se skládá ze dvou samostatných vertikálních částí a je bohatě profilován římsami. Dno krbu je mírně nad úrovní podlahy v místnosti a je tvořen předním novodobým kamenným prahem odlišné barevnosti a zadní plochou z dlaždic půdovek.

Je zřejmé, že byla původní hloubka krbu větší.

Stávající stav – restaurátorský průzkum

Materiálové složení: žula

Statická a tektonická poškození:

- prvek bez statických a tektonických poškození;

Mechanická poškození:

- na pohledově pravé stojce odlomený a opětovně fixovaná část hrany;
- uražené profilace hran;
- kaverny v plochách;

Degradace kamenného materiálu:

- povrchová degradace;

Doplňky a tmely:

- viditelné doplňky tvarosloví a profilace z materiálu na cementové bázi;
- patrný tmel ve spárách mezi stojkami a překladem a stojkami a prahem;

Znečištění:

- silné povrchové znečištění;

**Restaurátorský záměr na
KONZERVACI A RESTAUROVÁNÍ KAMENNÝCH PRVKŮ
interiéru hradu Roštejn**

- práh znečištěn mastnými skvrnami (nejspíše vosku);

Povrchové úpravy:

- prvek bez viditelných povrchových úprav;

Kovové prvky:

- prvek bez viditelných kovových prvků;

Návrh na konzervaci a restaurování

Z restaurátorského průzkumu vyplývá a vychází i navrhovaný ***návrh postupu a metodiky konzervačního a restaurátorského zásahu***. Vzhledem ke stavu kamenného prvku je nutné provést restaurátorský zákrok, který vzhledem k výše uvedeným skutečnostem odstraní důsledky degradace kamenného materiálu. Protože je kamenný prvek součástí kulturní památky, která svojí kvalitou bezpochyby patří k současným kulturním statkům, je nutné provést komplexní restaurátorský zásah a nikoli pouhou opravu.

Metodika restaurátorského procesu navíc umožňuje zadavateli využít daných principů, které nabízí zákon 20/87 Sb. O památkové péči, který jednoznačně určuje míru a kvalitu provedených prací. V tomto případě navrhuje restaurátor jejich následující koncepci:

1. Restaurátorský průzkum – dokumentaci stavu před rest. zákrokem:

Prvek bude přesně zaměřen včetně fotodokumentace. Bude proveden detailní popis rozsahu poškození a degradace materiálu.

Jen tak lze určit povahu i charakter jednotlivých poškození, zjistit možnosti historických tmelů nebo barevných úprav.

Nutné stanovit hloubku topeniště krbu.

2. Etapa čištění:

Nejdříve bude nutné mechanicky odstranit všechny nepůvodní a nevhodné tmely a doplňky. Všechny části prvku bude nutné očistit od povrchových nečistot a zbytků tmelících směsí a to možným mechanickým a chemickým čištěním suchou i mokrou cestou.

Bude demontován novodobý kamenný práh a vybourána cihelná dlažba topeniště.

3. Etapa konsolidace kamenného materiálu:

Po důkladném očištění bude kamenná hmota prvku lokálně zpevněna zvoleným konsolidantem. Konsolidační proces je metoda, jejímž cílem je obnovení pevnosti a soudržnosti materiálu. Proto musí proběhnout v teplotně příznivém klimatu tak, aby kapalné látky mohly optimálně vniknout do kamenného materiálu a penetrovaly jej co nejhlouběji. Jen tak je možné restituovat chybějící strukturu pojiva. Úspěšnost konsolidace závisí na vysoké nasákavosti, vzlinavosti a pórovitosti daného materiálu. Kamenná hmota pak bude lokálně zpevněna v různém stupni a rozsahu, a to podle míry degradace kamenného materiálu jednotlivých částí. Ve všech případech bude použit ověřený zpevňující materiál na bázi organokřemičitanů či ethylesteru kyseliny křemičité.

Defekty (trhliny, praskliny) budou injektovány nízkomolekulární pryskyřicí (epoxidovou nebo akrylátovou).

4. Etapa plastické rekonstrukce a doplnění chybějících částí:

Bude provedena revize fixovaného kusu hrany pohledově pravé stojky a v případě jeho uvolnění bude nutná opětovná fixace lepidlem na bázi umělých pryskyřic.

**Restaurátorský záměr na
KONZERVACI A RESTAUROVÁNÍ KAMENNÝCH PRVKŮ
interiéru hradu Roštejn**

Mechanická poškození uražených hran a profilace by měla být doplněna. Takové doplňování bude prováděno v plném rozsahu přímo na kamenný originál barevně i strukturně odpovídajícím tmelem. Rozsah a podoba lokálních doplňků bude provedena na základě ikonografických, fotografických podkladů a analogií v interpretaci s kontextem českého sochařství.

Nově domodelované části by tak měli respektovat původní styl sochařské modelace i charakter povrchového reliéfu. Jako nejvhodnější tmel restaurátor navrhuje pro kamenný materiál probarvenou minerální směs na cementové bázi či bázi umělých pryskyřic, ale vždy plněnou kamennou drtí identickou doplňovanému kameni žuly, tedy tmelem, který respektuje strukturu, složení a barevnost kamenných originálů.

V místech, která nejsou mechanicky namáhána budou tmely nanášeny na materiál přímo, na místa exponovaná budou tmely nanášeny na armatury z materiálu nepodléhajícímu korozi. Po vytvrzení budou tmely povrchově opracovány a dotvarovány do požadovaného tvaru a struktury.

V rámci restaurátorského zásahu bude nově osazen kamenný práh topeniště. Tento bude proveden z žuly materiálově odpovídající stávajícím kamenným prvkům.

Práh bude v čelní straně opatřen historickou profilací – nosem v. 50mm s podžlábkem. Práh rozměru 2300/280mm v. 140mm bude vyroben ze dvou kusů a bude osazen do malty pro pokládku kamene. Práh bude mít vyříznuta osazení na stojky, jeho povrchové opracování musí odpovídat stávajícím prvkům.

Zbývající plocha topeniště bude zadlážděna cihelnou dlažbou (dodávka stavby).

5. Etapa barevného sjednocení a lokální retuše:

Vzhledem k rozdílnosti materiálů a jejich zpracování je možné provést lokální barevnou retuš umožňující estetické spojení doplňků s originálním materiálem umělého kamene. Barevná retuš musí být provedena jiným technologickým postupem tak, aby bylo respektováno obecně platné památkové stanovisko, požadující reverzibilitu této barevnosti.

Nejprve budou tedy barevně sjednocena místa doplněná umělým kamenným materiálem, následně pak místa, jež by rušila estetické vnímání díla.

6. Závěrečná povrchová úpravu – hydrofobizace a biosanace:

Protože se prvek nachází osazen v interiéru, tzn. suchém prostředí, je etapa hydrofobizace a biosanace irelevantní.

7. Restaurátorská zpráva:

Bude vyhotovena v počtu a rozsahu odpovídajícímu zákonu č. 20/1987, kde budou zdokumentovány (písemně i fotograficky) všechny jednotlivé etapy restaurátorského procesu, použité metody a materiály.

Ka/I 308a – ostění portálu

Popis prvku

Ostění portálu jednoduchého tvarosloví s obvodovou plastickou lištou. Ostění je složeno z prahu, který je částečně zapuštěn do terénu, pohledově levé a pravé stojky, překladu. Kamenný práh překryt prahem dřevěným.

Součástí portálu jsou dřevěné dveře.

Stávající stav – restaurátorský průzkum

Materiálové složení: žula

Statická a tektonická poškození:

- prvek bez viditelných statických a tektonických poškození;

Mechanická poškození:

- uražená profilace a hrany;
- kaverny v plochách;

**Restaurátorský záměr na
KONZERVACI A RESTAUROVÁNÍ KAMENNÝCH PRVKŮ
interiéru hradu Roštejn**

Degradace kamenného materiálu:

- prvek bez degradace;

Doplňky a tmely:

- doplňky a tmely profilace materiálem na cementové bázi
- patrný tmel ve spárách mezi stojkami a překladem a stojkami a prahem;
- nevhodné tmely v místech druhotně osazovaných kovových doplňků;

Znečištění:

- silné povrchové znečištění;
- lokální znečištění rozvlečenými omítkami z bočních zdí;

Povrchové úpravy:

- patrné fragmenty povrchových úprav vápennými nátěry? na zadní straně ostění;

Kovové prvky:

- v pohledově levé stojce kotveny 2 kovové závěsy;
- kovový materiál napaden povrchovou korozí;

Návrh na konzervaci a restaurování

Z restaurátorského průzkumu vyplývá a vychází i navrhovaný ***návrh postupu a metodiky konzervačního a restaurátorského zásahu***. Vzhledem ke stavu kamenného prvku je nutné provést restaurátorský zákrok, který vzhledem k výše uvedeným skutečnostem odstraní důsledky degradace kamenného materiálu. Protože je kamenný prvek součástí kulturní památky, která svojí kvalitou bezpochyby patří k současným kulturním statkům, je nutné provést komplexní restaurátorský zásah a nikoli pouhou opravu.

Metodika restaurátorského procesu navíc umožňuje zadavateli využít daných principů, které nabízí zákon 20/87 Sb. O památkové péči, který jednoznačně určuje míru a kvalitu provedených prací. V tomto případě navrhuje restaurátor jejich následující koncepci:

1. Restaurátorský průzkum – dokumentaci stavu před rest. zákrokem:

Prvek bude přesně zaměřen včetně fotodokumentace. Bude proveden detailní popis rozsahu poškození a degradace materiálu.

Součástí restaurátorského průzkumu může být proveden laboratorní průzkum odebraných vzorků, nezbytný pro následující etapy restaurátorského zásahu nebo pro doložení uměleckohistorického vývoje památky, např. statigrafii jednotlivých vrstev historických barevných úprav.

Jen tak lze určit povahu i charakter jednotlivých poškození, zjistit možnosti historických tmelů nebo barevných úprav.

2. Etapa čištění:

Dřevěný práh bude sejmuto.

Na základě možného laboratorního průzkumu bude zřejmá skladba jednotlivých vrstev a po dohodě s investorem a odbornými pracovníky NPÚ bude rozhodnuto o míře případného snímání druhotných vrstev.

Nejdříve bude nutné mechanicky odstranit všechny nepůvodní a nevhodné tmely a doplňky. Všechny části prvku bude nutné očistit od povrchových nečistot a zbytků tmelících směsí a to možným mechanickým a chemickým čištěním suchou i mokrou cestou. Pohledovou plochu nevhodných tmelů v místech druhotně osazovaných 2 kovových doplňků závěsů je nutné snížit a v jedné z dalších fází přetmelit vhodným tmelem.

Bude provedena revize tmelícího materiálu ve spárách.

Součástí etapy bude i odstranění dřevěného prahu a následnou prezentaci původního prahu kamenného.

**Restaurátorský záměr na
KONZERVACI A RESTAUROVÁNÍ KAMENNÝCH PRVKŮ
interiéru hradu Roštejn**

3. Etapa konsolidace kamenného materiálu:

Po důkladném očištění bude kamenná hmota prvku lokálně zpevněna zvoleným konsolidantem. Konsolidační proces je metoda, jejímž cílem je obnovení pevnosti a soudržnosti materiálu. Proto musí proběhnout v teplotně příznivém klimatu tak, aby kapalné látky mohly optimálně vniknout do kamenného materiálu a penetrovaly jej co nejhlouběji. Jen tak je možné restituovat chybějící strukturu pojiva. Úspěšnost konsolidace závisí na vysoké nasákavosti, vzlínavosti a pórovitosti daného materiálu. Kamenná hmota pak bude lokálně zpevněna v různém stupni a rozsahu, a to podle míry degradace kamenného materiálu jednotlivých částí. Ve všech případech bude použit ověřený zpevňující materiál na bázi organokřemičitanů či ethylesteru kyseliny křemičité.

4. Etapa plastické rekonstrukce a doplnění chybějících částí:

Mechanická poškození uražených hran a profilace by měla být doplněna. Takové doplňování bude prováděno v plném rozsahu přímo na kamenný originál barevně i strukturně odpovídajícím tmelem. Rozsah a podoba lokálních doplňků bude provedena na základě ikonografických, fotografických podkladů a analogií v interpretaci s kontextem českého sochařství.

Nově domodelované části by tak měli respektovat původní styl sochařské modelace i charakter povrchového reliéfu. Jako nejvhodnější tmel restaurátor navrhuje pro kamenný materiál probarvenou minerální směs na cementové bázi či bázi umělých pryskyřic, ale vždy plněnou kamennou drtí identickou doplňovanému kameni žuly, tedy tmelem, který respektuje strukturu, složení a barevnost kamenných originálů.

V místech, která nejsou mechanicky namáhána budou tmely nanášeny na materiál přímo, na místa exponovaná budou tmely nanášeny na armatury z materiálu nepodléhajícímu korozi. Po vytvrzení budou tmely povrchově opracovány a dotvarovány do požadovaného tvaru a struktury.

5. Etapa barevného sjednocení a lokální retuše:

Po etapě rest. průzkumu bude jasný rozsah a původnost zachovaných a ponechaných barevných povrchových úprav. Po dohodě s investorem a odbornými pracovníky NPÚ bude rozhodnuto o míře jejich doplnění či rekonstrukce.

V každém případě by měly být dochované historické barevné vrstvy budou zajištěny fixováním vhodným prostředkem. V tomto případě např. roztokem Paraloidu B 72.

Vzhledem k rozdílnosti materiálů a jejich zpracování je nutné provést lokální barevnou retuš umožňující estetické spojení doplňků s originálním materiálem umělého kamene. Barevná retuš musí být provedena jiným technologickým postupem tak, aby bylo respektováno obecně platné památkové stanovisko, požadující reverzibilitu této barevnosti.

Nejprve budou tedy barevně sjednocena místa doplněná umělým kamenným materiálem, následně pak místa, jež by rušila estetické vnímání díla.

6. Závěrečná povrchová úprava – hyrofovizace:

Protože se prvek nachází v interiéru, tzn. suchém prostředí, je etapa hydrofobizace a biosanace irelevantní.

7. Restaurátorská zpráva:

Bude vyhotovena v počtu a rozsahu odpovídajícímu zákonu č. 20/1987, kde budou zdokumentovány (písemně i fotograficky) všechny jednotlivé etapy restaurátorského procesu, použité metody a materiály.

Ka/I 308b – krb

Popis prvku

Krb je tvořen stojkami a překladem. Stojky jsou řešeny jako profilovaná patka, dřík a profilovaná hlavice. Vnitřní zadní část krbu a dymník jsou vyzděny a omítnuty. Kamenný překlad je z jediného kusu a je bohatě profilován římsami. Levý a pravý bok překladu jsou zhotoveny ze dvou samostatných kusů s profilem navazujícím na profil překladu. Dno krbu je mírně nad úrovní podlahy v místnosti a je tvořen předním novodobým kamenným prahem (zřejmě použitý schodišťový stupeň) odlišné barevnosti a zadní plochou z dlaždic půdovek.

Stávající stav – restaurátorský průzkum

Materiálové složení: žula

Statická a tektonická poškození:

- prasklý překlad v celé hmotě článku;
- prasklina z čelní strany a boku pohledově pravé stojky;
- prasklina z čelní strany pohledově levé stojky;

Mechanická poškození:

- rozsáhlá poškození uražených částí profilace překladu, hlavic a patek stojek;
- drobné uražené profilace hran;
- kaverny v plochách;

Degradace kamenného materiálu:

- povrchová degradace;

Doplňky a tmely:

- viditelné opravné zásahy prasklin a spár z materiálu na cementové bázi;

Znečištění:

- silné povrchové znečištění;

**Restaurátorský záměr na
KONZERVACI A RESTAUROVÁNÍ KAMENNÝCH PRVKŮ
interiéru hradu Roštejn**

- práh znečištěn mastnými skvrnami (nejspíše vosku);

Povrchové úpravy:

- patrné fragmenty povrchových úprav, hlavně na pohledově pravé stojce;

Kovové prvky:

- prvek bez viditelných kovových prvků;

Návrh na konzervaci a restaurování

Z restaurátorského průzkumu vyplývá a vychází i navrhovaný ***návrh postupu a metodiky konzervačního a restaurátorského zásahu***. Vzhledem ke stavu kamenného prvku je nutné provést restaurátorský zákrok, který vzhledem k výše uvedeným skutečnostem odstraní důsledky degradace kamenného materiálu. Protože je kamenný prvek součástí kulturní památky, která svojí kvalitou bezpochyby patří k současným kulturním statkům, je nutné provést komplexní restaurátorský zásah a nikoli pouhou opravu.

Metodika restaurátorského procesu navíc umožňuje zadavateli využít daných principů, které nabízí zákon 20/87 Sb. O památkové péči, který jednoznačně určuje míru a kvalitu provedených prací. V tomto případě navrhuje restaurátor jejich následující koncepci:

1. Restaurátorský průzkum – dokumentaci stavu před rest. zákrokem:

Prvek bude přesně zaměřen včetně fotodokumentace. Bude proveden detailní popis rozsahu poškození a degradace materiálu.

Součástí restaurátorského průzkumu může být proveden laboratorní průzkum odebraných vzorků, nezbytný pro následující etapy restaurátorského zásahu nebo pro doložení uměleckohistorického vývoje památky, např. statigrafii jednotlivých vrstev historických barevných úprav.

Jen tak lze určit povahu i charakter jednotlivých poškození, zjistit možnosti historických tmelů nebo barevných úprav.

2. Etapa čištění:

Nejdříve bude nutné mechanicky odstranit všechny nepůvodní a nevhodné tmely a doplňky. Všechny části prvku bude nutné očistit od povrchových nečistot a zbytků tmelících směsí a to možným mechanickým a chemickým čištěním suchou i mokrou cestou.

Pokud nebude v některé z následujících etap plasticky měněn charakter povrchu kamenného prahu, musí dojít k chemickému čištění mastných skvrn.

3. Etapa statického zajištění:

Po odstranění doplňků a tmelů z okolí prasklé horní části profilovaného překladu restaurátor doporučuje jeho revizi. V případě, že by bylo žádoucí jeho zafixování, aby se zamezilo jeho dalšímu praskání a snížil se tlak na dolní část překladu, je nutné z horní plochy či zadní strany vlepít zapuštěnou vlepenou kramli z materiálů nepodléhajícím korozním procesům – nerez.

Současně by mělo dojít k zajištění prasklin u obou stojek a to vlepením zapuštěných čepů vždy skrz prasklinu.

Vlepování kramle i čepů by mělo být provedeno lepidlem na bázi epoxidových či polyesterových pryskyřic.

4. Etapa konsolidace kamenného materiálu:

Po důkladném očištění bude kamenná hmota prvku lokálně zpevněna zvoleným konsolidantem. Konsolidační proces je metoda, jejímž cílem je obnovení pevnosti a

**Restaurátorský záměr na
KONZERVACI A RESTAUROVÁNÍ KAMENNÝCH PRVKŮ
interiéru hradu Roštejn**

soudržnosti materiálu. Proto musí proběhnout v teplotně příznivém klimatu tak, aby kapalné látky mohly optimálně vniknout do kamenného materiálu a penetrovaly jej co nehlouběji. Jen tak je možné restituovat chybějící strukturu pojiva. Úspěšnost konsolidace závisí na vysoké nasákavosti, vzlínivosti a pórovitosti daného materiálu. Kamenná hmota pak bude lokálně zpevněna v různém stupni a rozsahu, a to podle míry degradace kamenného materiálu jednotlivých částí. Ve všech případech bude použit ověřený zpevňující materiál na bázi organokřemičitanů či ethylesteru kyseliny křemičité.

Defekty (trhliny, praskliny) budou injektovány nízkomolekulární pryskyřicí (epoxidovou nebo akrylátovou).

5. Etapa plastické rekonstrukce a doplnění chybějících částí:

Podle stanovené míry doplňování budou doplněna všechna mechanická poškození uražené profilace. Takové doplňování bude prováděno v plném rozsahu přímo na kamenný originál barevně i strukturně odpovídajícím tmelem. Rozsah a podoba lokálních doplňků bude provedena na základě ikonografických, fotografických podkladů a analogií v interpretaci s kontextem českého sochařství.

Nově domodelované části by tak měli respektovat původní styl sochařské modelace i charakter povrchového reliéfu. Jako nejvhodnější tmel restaurátor navrhuje pro kamenný materiál probarvenou minerální směs na cementové bázi či bázi umělých pryskyřic, ale vždy plněnou kamennou drtí identickou doplňovanému kameni žuly, tedy tmelem, který respektuje strukturu, složení a barevnost kamenných originálů.

V místech, která nejsou mechanicky namáhána budou tmely nanášeny na materiál přímo, na místa exponovaná budou tmely nanášeny na armatury z materiálu nepodléhajícímu korozi. Po vytvrzení budou tmely povrchově opracovány a dotvarovány do požadovaného tvaru a struktury.

6. Etapa barevného sjednocení a lokální retuše:

Po etapě rest. průzkumu bude jasný rozsah a původnost zachovaných a ponechaných barevných povrchových úprav. Po dohodě s investorem a odbornými pracovníky NPÚ bude rozhodnuto o míře jejich doplnění či rekonstrukce.

V každém případě by měly být dochované historické barevné vrstvy budou zajištěny fixováním vhodným prostředkem. V tomto případě např. roztokem Paraloidu B 72.

Vzhledem k rozdílnosti materiálů a jejich zpracování je možné provést lokální barevnou retuš umožňující estetické spojení doplňků s originálním materiálem umělého kamene (kompletně musí být barevně retušován novodobý kamenný práh). Barevná retuš musí být provedena jiným technologickým postupem tak, aby bylo respektováno obecně platné památkové stanovisko, požadující reverzibilitu této barevnosti.

Nejprve budou tedy barevně sjednocena místa doplněná umělým kamenným materiálem, následně pak místa, jež by rušila estetické vnímání díla.

7. Závěrečná povrchová úpravu – hydrofobizace a biosanace:

Protože se prvek nachází v interiéru, tzn. suchém prostředí, je etapa hydrofobizace a biosanace irelevantní.

8. Restaurátorská zpráva:

Bude vyhotovena v počtu a rozsahu odpovídajícímu zákonu č. 20/1987, kde budou zdokumentovány (písemně i fotograficky) všechny jednotlivé etapy restaurátorského procesu, použité metody a materiály.

Ka/I 308c – ostění portálu

Popis prvku

Ostění portálu jednoduchého tvarosloví s obvodovou plastickou lištou. Ostění je složeno z prahu, který je částečně zapuštěn do terénu, pohledově levé a pravé stojky, překladu.

Prvek vykazuje charakter novodobého doplňku.

Součástí portálu jsou dřevěné dveře.

Stávající stav – restaurátorský průzkum

Materiálové složení: žula

Statická a tektonická poškození:

- prvek bez viditelných statických a tektonických poškození;

Mechanická poškození:

- bez viditelných mechanických poškození;

**Restaurátorský záměr na
KONZERVACI A RESTAUROVÁNÍ KAMENNÝCH PRVKŮ
interiéru hradu Roštejn**

Degradace kamenného materiálu:

- prvek bez degradace;

Doplňky a tmely:

- viditelné doplňky tvarosloví a profilace v partiích ukončení stojek pod překladem
- patrný tmel ve spárách mezi stojkami a překladem a stojkami a prahem;
- nevhodné tmely v místech druhotně osazovaných kovových doplňků;

Znečištění:

- povrchové znečištění;

Povrchové úpravy:

- prvek bez viditelných povrchových úprav;

Kovové prvky:

- v pohledově levé stojce je na zadní straně kotveno kovové oko;
- v pohledově pravé stojce kotveny 2 kovové závěsy;
- kovový materiál napaden povrchovou korozí;

Návrh na konzervaci a restaurování

Z restaurátorského průzkumu vyplývá a vychází i navrhovaný *návrh postupu a metodiky konzervačního a restaurátorského zásahu*. Vzhledem ke stavu kamenného prvku je nutné provést restaurátorský zákrok, který vzhledem k výše uvedeným skutečnostem odstraní důsledky degradace kamenného materiálu. Protože je kamenný prvek součástí kulturní památky, která svojí kvalitou bezpochyby patří k současným kulturním statkům, je nutné provést komplexní restaurátorský zásah a nikoli pouhou opravu.

Metodika restaurátorského procesu navíc umožňuje zadavateli využít daných principů, které nabízí zákon 20/87 Sb. O památkové péči, který jednoznačně určuje míru a kvalitu provedených prací. V tomto případě navrhuje restaurátor jejich následující koncepci:

1. Restaurátorský průzkum – dokumentaci stavu před rest. zákrokem:

Prvek bude přesně zaměřen včetně fotodokumentace. Bude proveden detailní popis rozsahu poškození a degradace materiálu.

Jen tak lze určit povahu i charakter jednotlivých poškození, zjistit možnosti historických tmelů nebo barevných úprav.

2. Etapa čištění:

Kovové oko bude vyjmuto.

Nejdříve bude nutné mechanicky odstranit všechny nepůvodní a nevhodné tmely a doplňky. Všechny části prvku bude nutné očistit od povrchových nečistot a zbytků tmelících směsí a to možným mechanickým a chemickým čištěním suchou i mokrou cestou. Pohledovou plochu nevhodných tmelů v místech druhotně osazovaných 2 kovových doplňků závěsů je nutné snížit a v jedné z dalších fází přetmelit vhodným tmelem.

Mastné skvrny z kamenného prahu je nutné odstranit chemickému čištění.

Bude provedena revize tmelícího materiálu ve spárách.

3. Etapa konsolidace kamenného materiálu:

Po důkladném očištění bude kamenná hmota prvku lokálně zpevněna zvoleným konsolidantem. Konsolidační proces je metoda, jejímž cílem je obnovení pevnosti a soudržnosti materiálu. Proto musí proběhnout v teplotně příznivém klimatu tak, aby kapalné látky mohly optimálně vniknout do kamenného materiálu a penetrovaly jej co nejhlouběji. Jen tak je možné restituovat chybějící strukturu pojiva. Úspěšnost konsolidace závisí na vysoké

**Restaurátorský záměr na
KONZERVACI A RESTAUROVÁNÍ KAMENNÝCH PRVKŮ
interiéru hradu Roštejn**

nasákavosti, vzlínivosti a pórovitosti daného materiálu. Kamenná hmota pak bude lokálně zpevněna v různém stupni a rozsahu, a to podle míry degradace kamenného materiálu jednotlivých částí. Ve všech případech bude použit ověřený zpevňující materiál na bázi organokřemičitanů či ethylesteru kyseliny křemičité.

4. Etapa plastické rekonstrukce a doplnění chybějících částí:

Mechanická poškození uražených hran a profilace by měla být doplněna. Takové doplňování bude prováděno v plném rozsahu přímo na kamenný originál barevně i strukturně odpovídajícím tmelem. Rozsah a podoba lokálních doplňků bude provedena na základě ikonografických, fotografických podkladů a analogií v interpretaci s kontextem českého sochařství.

Nově domodelované části by tak měli respektovat původní styl sochařské modelace i charakter povrchového reliéfu. Jako nejvhodnější tmel restaurátor navrhuje pro kamenný materiál probarvenou minerální směs na cementové bázi či bázi umělých pryskyřic, ale vždy plněnou kamennou drtí identickou doplňovanému kameni žuly, tedy tmelem, který respektuje strukturu, složení a barevnost kamenných originálů.

V místech, která nejsou mechanicky namáhána budou tmely nanášeny na materiál přímo, na místa exponovaná budou tmely nanášeny na armatury z materiálu nepodléhajícímu korozi. Po vytvrzení budou tmely povrchově opracovány a dotvarovány do požadovaného tvaru a struktury.

5. Etapa barevného sjednocení a lokální retuše:

Vzhledem k rozdílnosti materiálů a jejich zpracování je nutné provést lokální barevnou retuš umožňující estetické spojení doplňků s originálním materiálem umělého kamene. Barevná retuš musí být provedena jiným technologickým postupem tak, aby bylo respektováno obecně platné památkové stanovisko, požadující reverzibilitu této barevnosti.

Nejprve budou tedy barevně sjednocena místa doplněná umělým kamenným materiálem, následně pak místa, jež by rušila estetické vnímání díla.

V rámci etapy je možné celoplošná barevná úprava nátěrem okrovohnědé barvy s následným rozpatinováním a vytvořit tak efekt „patiny stáří,“ a tak potlačit charakter novodobého prvku.

6. Závěrečná povrchová úpravu – hydrofobizace a biosanace:

Protože se prvek nachází v interiéru a suchém prostředí, je etapa hydrofobizace a biosanace irelevantní.

7. Restaurátorská zpráva:

Bude vyhotovena v počtu a rozsahu odpovídajícímu zákonu č. 20/1987, kde budou zdokumentovány (písemně i fotograficky) všechny jednotlivé etapy restaurátorského procesu, použité metody a materiály.

Ka/I 309a – ostění portálu

Popis prvku

Ostění portálu jednoduchého tvarosloví s obvodovou plastickou lištou. Ostění je složeno z prahu, který je ze zadní strany zapuštěn do terénu, zatímco z přední tvoří zároveň schod – dolní obvodová lišta je nevhodná. Dále z pohledově levé a pravé stojky, překladu.

Prvek prahu vykazuje charakter novodobého doplňku s nevhodnou povrchovou úpravou.

Na vnitřní straně pohledově levé i pravé stojky patrný zahloubený otvor, jako doklad míst historického kotvení kovových doplňků.

Součástí portálu jsou dřevěné dveře.

Stávající stav – restaurátorský průzkum

Materiálové složení: žula

**Restaurátorský záměr na
KONZERVACI A RESTAUROVÁNÍ KAMENNÝCH PRVKŮ
interiéru hradu Roštejn**

Statická a tektonická poškození:

- prvek bez viditelných statických a tektonických poškození;

Mechanická poškození:

- na obou stojkách jsou v místě nasedání na práh rozsáhlá mechanická poškození uražených rohů;
- uražené hrany a profil lišty;

Degradace kamenného materiálu:

- prvek bez degradace;

Doplňky a tmely:

- patrný tmel ve spárách mezi stojkami a překladem a stojkami a prahem;
- nevhodné tmely v místech druhotně osazovaných kovových doplňků;

Znečištění:

- silné povrchové znečištění;
- znečištění v okolí mechanických poškození, kde byly dříve tmelené doplňky, které chybí;
- na překladu roztažené omítky z boční zdi;
- práh znečištěn mastnými skvrnami (nejspíše vosku);

Povrchové úpravy:

- prvek bez viditelných povrchových úprav;
- pohledově pravá stojka je ze zadní strany přetažena omítkovým materiálem v celé výšce a přetřena vápennými nátěry;

Kovové prvky:

- v pohledově levé stojce je na zadní straně kotveno kovové oko;
- v pohledově pravé stojce kotveny 2 kovové závěsy;
- kovový materiál napaden povrchovou korozí;

Návrh na konzervaci a restaurování

Z restaurátorského průzkumu vyplývá a vychází i navrhovaný ***návrh postupu a metodiky konzervačního a restaurátorského zásahu***. Vzhledem ke stavu kamenného prvku je nutné provést restaurátorský zákrok, který vzhledem k výše uvedeným skutečnostem odstraní důsledky degradace kamenného materiálu. Protože je kamenný prvek součástí kulturní památky, která svojí kvalitou bezpochyby patří k současným kulturním statkům, je nutné provést komplexní restaurátorský zásah a nikoli pouhou opravu.

Metodika restaurátorského procesu navíc umožňuje zadavateli využít daných principů, které nabízí zákon 20/87 Sb. O památkové péči, který jednoznačně určuje míru a kvalitu provedených prací. V tomto případě navrhuje restaurátor jejich následující koncepci:

1. Restaurátorský průzkum – dokumentaci stavu před rest. zákrokem:

Prvek bude přesně zaměřen včetně fotodokumentace. Bude proveden detailní popis rozsahu poškození a degradace materiálu.

Jen tak lze určit povahu i charakter jednotlivých poškození, zjistit možnosti historických tmelů nebo barevných úprav.

2. Etapa čištění:

Kovové oko bude vyjmuto.

Nejdříve bude nutné mechanicky odstranit všechny nepůvodní a nevhodné tmely a doplňky. Všechny části prvku bude nutné očistit od povrchových nečistot a zbytků tmelících směsí a to možným mechanickým a chemickým čištěním suchou i mokrou cestou.

**Restaurátorský záměr na
KONZERVACI A RESTAUROVÁNÍ KAMENNÝCH PRVKŮ
interiéru hradu Roštejn**

Pohledovou plochu nevhodných tmelů v místech druhotně osazovaných 2 kovových doplňků závěsů je nutné snížit a v jedné z dalších fází přetmelit vhodným tmelem.

Mastné skvrny z kamenného prahu je nutné odstranit chemickému čištění.

Bude provedena revize tmelícího materiálu ve spárách.

3. Etapa konsolidace kamenného materiálu:

Po důkladném očištění bude kamenná hmota prvku lokálně zpevněna zvoleným konsolidantem. Konsolidační proces je metoda, jejímž cílem je obnovení pevnosti a soudržnosti materiálu. Proto musí proběhnout v teplotně příznivém klimatu tak, aby kapalné látky mohly optimálně vniknout do kamenného materiálu a penetrovaly jej co nejhlouběji. Jen tak je možné restituovat chybějící strukturu pojiva. Úspěšnost konsolidace závisí na vysoké nasákavosti, vzlínavosti a pórovitosti daného materiálu. Kamenná hmota pak bude lokálně zpevněna v různém stupni a rozsahu, a to podle míry degradace kamenného materiálu jednotlivých částí. Ve všech případech bude použit ověřený zpevňující materiál na bázi organokřemičtanů či ethylesteru kyseliny křemičité.

4. Etapa plastické rekonstrukce a doplnění chybějících částí:

Mechanická poškození uražených hran a profilace by měla být doplněna. Takové doplňování bude prováděno v plném rozsahu přímo na kamenný originál barevně i strukturně odpovídajícím tmelem. Rozsah a podoba lokálních doplňků bude provedena na základě ikonografických, fotografických podkladů a analogií v interpretaci s kontextem českého sochařství.

Nově domodelované části by tak měli respektovat původní styl sochařské modelace i charakter povrchového reliéfu. Jako nejvhodnější tmel restaurátor navrhuje pro kamenný materiál probarvenou minerální směs na cementové bázi či bázi umělých pryskyřic, ale vždy plněnou kamennou drtí identickou doplňovanému kameni žuly, tedy tmelem, který respektuje strukturu, složení a barevnost kamenných originálů.

V místech, která nejsou mechanicky namáhána budou tmely nanášeny na materiál přímo, na místa exponovaná budou tmely nanášeny na armatury z materiálu nepodléhajícímu korozi. Po vytvrzení budou tmely povrchově opracovány a dotvarovány do požadovaného tvaru a struktury.

Součástí etapy by mělo být i plastické přizpůsobení charakteru povrchu originálnímu povrchu ostatních částí ostění, popř. odstranění lišty.

5. Etapa barevného sjednocení a lokální retuše:

Vzhledem k rozdílnosti materiálů a jejich zpracování je nutné provést lokální barevnou retuš umožňující estetické spojení doplňků s originálním materiálem umělého kamene. Barevná retuš musí být provedena jiným technologickým postupem tak, aby bylo respektováno obecně platné památkové stanovisko, požadující reverzibilitu této barevnosti.

Nejprve budou tedy barevně sjednocena místa doplněná umělým kamenným materiálem, následně pak místa, jež by rušila estetické vnímání díla.

V rámci etapy je možné barevná úprava prahu nátěrem okrovohnědé barvy s následným rozpatinováním a vytvořit tak efekt „patiny stárí,“ a tak potlačit charakter novodobého prvku.

6. Závěrečná povrchová úpravu – hydrofobizace a biosanace:

Protože se prvek nachází v interiéru a suchém prostředí, je etapa hydrofobizace a biosanace irelevantní.

**Restaurátorský záměr na
KONZERVACI A RESTAUROVÁNÍ KAMENNÝCH PRVKŮ
interiéru hradu Roštejn**

7. Restaurátorská zpráva:

Bude vyhotovena v počtu a rozsahu odpovídajícímu zákonu č. 20/1987, kde budou zdokumentovány (písemně i fotograficky) všechny jednotlivé etapy restaurátorského procesu, použité metody a materiály.

Ka/I 309b – schodiště

Popis prvku

Schodiště je řešena jako třístranné a je tvořeno z 5 výškových pódíí. Každé z pódíí je složeno z několika kamenných schodišťových stupňů osazených těsně k sobě na úzkou spáru bez dalšího jisticího prvku, např. kramle. Schod má nepravidelně obloukový nos a jednoduchou plochou podstupnicí. Profil nepravidelného obloukového nosu je historicky nepravdivý.

Prvek silně vykazuje charakter novodobého doplňku.

Stávající stav – restaurátorský průzkum

Materiálové složení: žula

Statická a tektonická poškození:

- prvek bez viditelných statických i tektonických poškození;

Mechanická poškození:

- prvek bez viditelných mechanických poškození;

Degradace kamenného materiálu:

- prvek bez viditelné degradace;

Doplňky a tmely:

- patrný tmel ve spárách a to zřejmě na cementové bázi;
- lokální silná degradace spárovací hmoty;

Znečištění:

- silné povrchové znečištění prvku;
- lokální znečištění mastnými skvrnami (nejspíše vosku);

**Restaurátorský záměr na
KONZERVACI A RESTAUROVÁNÍ KAMENNÝCH PRVKŮ
interiéru hradu Roštejn**

Povrchové úpravy:

- prvek bez viditelných povrchových úprav;

Kovové prvky:

- prvek bez viditelných kovových prvků;

Návrh na konzervaci a restaurování

Z restaurátorského průzkumu vyplývá a vychází i navrhovaný ***návrh postupu a metodiky konzervačního a restaurátorského zásahu***. Vzhledem ke stavu kamenného prvku je nutné provést restaurátorský zákrok, který vzhledem k výše uvedeným skutečnostem odstraní důsledky degradace kamenného materiálu. Protože je kamenný prvek součástí kulturní památky, která svojí kvalitou bezpochyby patří k současným kulturním statkům, je nutné provést komplexní restaurátorský zásah a nikoli pouhou opravu.

Metodika restaurátorského procesu navíc umožňuje zadavateli využít daných principů, které nabízí zákon 20/87 Sb. O památkové péči, který jednoznačně určuje míru a kvalitu provedených prací. V tomto případě navrhuje restaurátor jejich následující koncepci:

1. Restaurátorský průzkum – dokumentaci stavu před rest. zákrokem:

Prvky budou přesně zaměřeny včetně fotodokumentace. Bude proveden detailní popis rozsahu poškození a degradace materiálu.

Jen tak lze určit povahu i charakter jednotlivých poškození, zjistit možnosti historických tmelů nebo barevných úprav.

2. Demontáž:

Všechny spáry budou mechanicky vyčištěny. Komplet schodiště bude demontován.

3. Etapa čištění:

Všechny části prvku bude nutné očistit od povrchových nečistot a to možným mechanickým a chemickým čištěním suchou i mokrou cestou.

4. Etapa konsolidace kamenného materiálu:

Protože prvek nevykazuje žádný stupeň degradace kamenné hmoty, je etapa konsolidace irelevantní.

5. Etapa plastické rekonstrukce a doplnění chybějících částí:

Vzhledem ke stávajícímu stavu bez mechanických poškození není nutná žádné doplňování plastického tvarosloví a profilace.

Součástí etapy by mělo být i plastická retuš nevyhovujícího profilu oblounu a to jeho přesekáním a přizpůsobení charakteru povrchu ostatním kamenným prvkům.

6. Etapa barevného sjednocení a lokální retuše:

V rámci etapy je možné celoplošná barevná úprava nátěrem okrovohnědé barvy s následným rozpatinováním a vytvořit tak efekt „patiny stáří,“ a tak potlačit charakter novodobého prvku.

7. Znovuosazení:

Komplet zrestaurovaného kamenného schodiště bude adjustován zpět na původní místo. Jeho statické zajištění bude respektovat původní řešení, ale za použití novodobých

**Restaurátorský záměr na
KONZERVACI A RESTAUROVÁNÍ KAMENNÝCH PRVKŮ
interiéru hradu Roštejn**

materiálů. Technické řešení znovuosazení, včetně použitých materiálů, musí být ale provedeno tak, aby byla zajištěna statická i tektonická stabilita znovuosazeného prvku.

Spáry budou zaspárovány spárovací hmotou na vápenno-cementové bázi.

Součástí etapy by mělo být i zhotovení a osazení kovových kramlí, které mohou být zhotoveny klasickou technologií volného kování v ohni, opatřeny černou barvou a zality tzv. „na olovo“.

8. Závěrečná povrchová úpravu – hydrofobizace a biosanace:

Protože se prvek nachází v interiéru a suchém prostředí, je etapa hydrofobizace a biosanace irelevantní.

9. Restaurátorská zpráva:

Bude vyhotovena v počtu a rozsahu odpovídajícímu zákonu č. 20/1987, kde budou zdokumentovány (písemně i fotograficky) všechny jednotlivé etapy restaurátorského procesu, použité metody a materiály.

Ka/I 309c – fragment okenního ostění

Popis prvku

Fragment okenního ostění jednoduchého tvarosloví s obvodovou plastickou lištou a obvodovým pravoúhlým výžlabkem na vnitřní straně. Ostění je složeno z pohledově levé a pravé stojky, překladu a prahu, který je zazděn do líce zdiva, které zároveň tvoří parapet. Vnitřní plocha ostění je vyzděna a omítnuta.

Na přední straně pohledově pravé stojky jsou dva zahloubené otvory, jako doklad míst historického kotvení kovových doplňků - zřejmě závěsů, na přední straně pohledově levé stojky je jeden zahloubený otvor, jako doklad míst historického kotvení kovových doplňků - zřejmě oka.

Stávající stav – restaurátorský průzkum

Materiálové složení: žula

**Restaurátorský záměr na
KONZERVACI A RESTAUROVÁNÍ KAMENNÝCH PRVKŮ
interiéru hradu Roštejn**

Statická a tektonická poškození:

- chybí kamenný práh;
- prvek bez viditelných statických a tektonických poškození;
- patrná prasklina na liště pohledově levé stojky;

Mechanická poškození:

- mechanická poškození v místech zahloubených otvorů;
- uražené profily lišty a profilace hran;
- kaverny v plochách;

Degradace kamenného materiálu:

- povrchová degradace;

Doplňky a tmely:

- patrný tmel ve spárách mezi stojkami a překladem;
- spárovací materiál je silně zdegradován;
- tmelené doplnění formátu prahu z materiálu na cementové bázi;

Znečištění:

- silné povrchové znečištění;
- lokální znečištění rozvlečenými omítkami na cementové bázi z bočních zdí;

Povrchové úpravy:

- prvek bez viditelných povrchových úprav;

Kovové prvky:

- prvek bez viditelných kovových prvků;

Návrh na konzervaci a restaurování

Z restaurátorského průzkumu vyplývá a vychází i navrhovaný *návrh postupu a metodiky konzervačního a restaurátorského zásahu*. Vzhledem ke stavu kamenného prvku je nutné provést restaurátorský zákrok, který vzhledem k výše uvedeným skutečnostem odstraní důsledky degradace kamenného materiálu. Protože je kamenný prvek součástí kulturní památky, která svojí kvalitou bezpochyby patří k současným kulturním statkům, je nutné provést komplexní restaurátorský zásah a nikoli pouhou opravu.

Metodika restaurátorského procesu navíc umožňuje zadavateli využít daných principů, které nabízí zákon 20/87 Sb. O památkové péči, který jednoznačně určuje míru a kvalitu provedených prací. V tomto případě navrhuje restaurátor jejich následující koncepci:

1. Restaurátorský průzkum – dokumentaci stavu před rest. zákrokem:

Prvek bude přesně zaměřen včetně fotodokumentace. Bude proveden detailní popis rozsahu poškození a degradace materiálu.

Jen tak lze určit povahu i charakter jednotlivých poškození, zjistit možnosti historických tmelů nebo barevných úprav.

2. Etapa čištění:

Nejdříve bude mechanicky očištěn parapet od všech nátěrů, štukových či omítkových vrstev.

Všechny části prvku bude nutné očistit od povrchových nečistot a zbytků tmelících směsí a to možným mechanickým a chemickým čištěním suchou i mokrou cestou.

Bude provedena revize tmelícího materiálu ve spárách.

**Restaurátorský záměr na
KONZERVACI A RESTAUROVÁNÍ KAMENNÝCH PRVKŮ
interiéru hradu Roštejn**

3. Etapa konsolidace kamenného materiálu:

Po důkladném očištění bude kamenná hmota prvku lokálně zpevněna zvoleným konsolidantem. Konsolidační proces je metoda, jejímž cílem je obnovení pevnosti a soudržnosti materiálu. Proto musí proběhnout v teplotně příznivém klimatu tak, aby kapalné látky mohly optimálně vniknout do kamenného materiálu a penetrovaly jej co nejhlouběji. Jen tak je možné restituovat chybějící strukturu pojiva. Úspěšnost konsolidace závisí na vysoké nasákavosti, vzlínavosti a pórovitosti daného materiálu. Kamenná hmota pak bude lokálně zpevněna v různém stupni a rozsahu, a to podle míry degradace kamenného materiálu jednotlivých částí. Ve všech případech bude použit ověřený zpevňující materiál na bázi organokřemičitanů či ethylesteru kyseliny křemičité.

4. Etapa plastické rekonstrukce a doplnění chybějících částí:

Mechanická poškození uražených hran a profilace by měla být doplněna. Takové doplňování bude prováděno v plném rozsahu přímo na kamenný originál barevně i strukturně odpovídajícím tmelem. Rozsah a podoba lokálních doplňků bude provedena na základě ikonografických, fotografických podkladů a analogií v interpretaci s kontextem českého sochařství.

Nově domodelované části by tak měli respektovat původní styl sochařské modelace i charakter povrchového reliéfu. Jako nejvhodnější tmel restaurátor navrhuje pro kamenný materiál probarvenou minerální směs na cementové bázi či bázi umělých pryskyřic, ale vždy plněnou kamennou drtí identickou doplňovanému kameni žuly, tedy tmelem, který respektuje strukturu, složení a barevnost kamenných originálů.

V místech, která nejsou mechanicky namáhána budou tmely nanášeny na materiál přímo, na místa exponovaná budou tmely nanášeny na armatury z materiálu nepodléhajícímu korozi. Po vytvrzení budou tmely povrchově opracovány a dotvarovány do požadovaného tvaru a struktury.

5. Etapa barevného sjednocení a lokální retuše:

Povrch bude opatřen hustým probarveným vápenným nátěrem v odstínu okolních omítek.

6. Závěrečná povrchová úpravu – hydrofobizace a biosanace:

Protože se prvek nachází v interiéru a suchém prostředí, je etapa hydrofobizace a biosanace irelevantní.

7. Restaurátorská zpráva:

Bude vyhotovena v počtu a rozsahu odpovídajícímu zákonu č. 20/1987, kde budou zdokumentovány (písemně i fotograficky) všechny jednotlivé etapy restaurátorského procesu, použité metody a materiály.

Ka/I 309d – ostění portálu

Popis prvku

Ostění portálu jednoduchého tvarosloví s obvodovou plastickou lištou. Ostění je složeno z prahu, který je ze zadní strany zapuštěn do terénu, zatímco z přední tvoří zároveň schod - dolní obvodová lišta je nevhodná. Dále z pohledově levé a pravé stojky, překladu.

Prvek vykazuje charakter novodobého doplňku.

Součástí portálu jsou dřevěné dveře.

Stávající stav – restaurátorský průzkum

Materiálové složení: žula

Statická a tektonická poškození:

- pohledově levá stojka je odprasklá od boční zdi;

Mechanická poškození:

- uražené hrany a profil lišty;

**Restaurátorský záměr na
KONZERVACI A RESTAUROVÁNÍ KAMENNÝCH PRVKŮ
interiéru hradu Roštejn**

Degradace kamenného materiálu:

- prvek bez degradace;

Doplňky a tmely:

- patrný tmel ve spárách mezi stojkami a překladem a stojkami a prahem;
- nevhodné tmely v místech druhotně osazovaných kovových doplňků;

Znečištění:

- povrchové znečištění;
- na překladu roztažené omítky z boční zdi;
- práh znečištěn mastnými skvrnami (nejspíše vosku);

Povrchové úpravy:

- prvek bez viditelných povrchových úprav;

Kovové prvky:

- v pohledově levé stojce je na zadní straně kotveno kovové oko;
- v pohledově pravé stojce kotveny 2 kovové závěsy;
- kovový materiál napaden povrchovou korozí;

Návrh na konzervaci a restaurování

Z restaurátorského průzkumu vyplývá a vychází i navrhovaný ***návrh postupu a metodiky konzervačního a restaurátorského zásahu***. Vzhledem ke stavu kamenného prvku je nutné provést restaurátorský zákrok, který vzhledem k výše uvedeným skutečnostem odstraní důsledky degradace kamenného materiálu. Protože je kamenný prvek součástí kulturní památky, která svojí kvalitou bezpochyby patří k současným kulturním statkům, je nutné provést komplexní restaurátorský zásah a nikoli pouhou opravu.

Metodika restaurátorského procesu navíc umožňuje zadavateli využít daných principů, které nabízí zákon 20/87 Sb. O památkové péči, který jednoznačně určuje míru a kvalitu provedených prací. V tomto případě navrhuje restaurátor jejich následující koncepci:

1. Restaurátorský průzkum – dokumentaci stavu před rest. zákrokem:

Prvek bude přesně zaměřen včetně fotodokumentace. Bude proveden detailní popis rozsahu poškození a degradace materiálu.

Jen tak lze určit povahu i charakter jednotlivých poškození, zjistit možnosti historických tmelů nebo barevných úprav.

2. Demontáž:

Spáry budou mechanicky vyčištěny od tmelících materiálů.

3. Etapa čištění:

Kovové oko bude vyjmuto.

Nejdříve bude nutné mechanicky odstranit všechny nepůvodní a nevhodné tmely a doplňky. Všechny části prvku bude nutné očistit od povrchových nečistot a zbytků tmelících směsí a to možným mechanickým a chemickým čištěním suchou i mokrou cestou. Pohledovou plochu nevhodných tmelů v místech druhotně osazovaných 2 kovových doplňků závěsů je nutné snížit a v jedné z dalších fází přetmelit vhodným tmelem.

Mastné skvrny z kamenného prahu je nutné odstranit chemickému čištění.

Bude provedena revize tmelícího materiálu ve spárách.

4. Etapa konsolidace kamenného materiálu:

**Restaurátorský záměr na
KONZERVACI A RESTAUROVÁNÍ KAMENNÝCH PRVKŮ
interiéru hradu Roštejn**

Protože prvek nevykazuje žádný stupeň degradace kamenné hmoty, je etapa konsolidace irelevantní.

5. Etapa plastické rekonstrukce a doplnění chybějících částí:

Mechanická poškození uražených hran a profilace by měla být doplněna. Takové doplňování bude prováděno v plném rozsahu přímo na kamenný originál barevně i strukturně odpovídajícím tmelem. Rozsah a podoba lokálních doplňků bude provedena na základě ikonografických, fotografických podkladů a analogií v interpretaci s kontextem českého sochařství.

Nově domodelované části by tak měli respektovat původní styl sochařské modelace i charakter povrchového reliéfu. Jako nejvhodnější tmel restaurátor navrhuje pro kamenný materiál probarvenou minerální směs na cementové bázi či bázi umělých pryskyřic, ale vždy plněnou kamennou drtí identickou doplňovanému kameni žuly, tedy tmelem, který respektuje strukturu, složení a barevnost kamenných originálů.

V místech, která nejsou mechanicky namáhána budou tmely nanášeny na materiál přímo, na místa exponovaná budou tmely nanášeny na armatury z materiálu nepodléhajícímu korozi. Po vytvrzení budou tmely povrchově opracovány a dotvarovány do požadovaného tvaru a struktury.

Součástí etapy by mělo být i plastické přizpůsobení charakteru povrchu originálnímu povrchu ostatních částí ostění, popř. odstranění lišty.

6. Etapa barevného sjednocení a lokální retuše:

Povrch bude opatřen hustým probarveným vápenným nátěrem v odstínu okolních omítek.

7. Restaurátorská zpráva:

Bude vyhotovena v počtu a rozsahu odpovídajícímu zákonu č. 20/1987, kde budou zdokumentovány (písemně i fotograficky) všechny jednotlivé etapy restaurátorského procesu, použité metody a materiály.

Ka/I 309e – schodiště

Popis prvku

Schodiště je řešeno jako třístranné a je tvořeno z 5 výškových pódíí. Každé z pódíí je složeno z několika kamenných schodišťových stupňů osazených těsně k sobě na úzkou spáru bez dalšího jisticího prvku, např. kramle. Schod má nepravidelně obloukový nos a jednoduchou plochou podstupnicí. Profil nepravidelného obloukového nosu je historicky nepravdivý.

Prvek silně vykazuje charakter novodobého doplňku.

Stávající stav – restaurátorský průzkum

Materiálové složení: žula

Statická a tektonická poškození:

- prvek bez viditelných statických i tektonických poškození;

Mechanická poškození:

- prvek bez viditelných mechanických poškození;

Degradace kamenného materiálu:

- prvek bez viditelné degradace;

Doplňky a tmely:

- patrný tmel ve spárách několika druhů a to zřejmě na cementové bázi;
- lokální silná degradace spárovací hmoty;

Znečištění:

- silné povrchové znečištění prvku;
- lokální znečištění mastnými skvrnami (nejspíše vosku);

**Restaurátorský záměr na
KONZERVACI A RESTAUROVÁNÍ KAMENNÝCH PRVKŮ
interiéru hradu Roštejn**

Povrchové úpravy:

- prvek bez viditelných povrchových úprav;

Kovové prvky:

- prvek bez viditelných kovových prvků;

Návrh na konzervaci a restaurování

Z restaurátorského průzkumu vyplývá a vychází i navrhovaný ***návrh postupu a metodiky konzervačního a restaurátorského zásahu***. Vzhledem ke stavu kamenného prvku je nutné provést restaurátorský zákrok, který vzhledem k výše uvedeným skutečnostem odstraní důsledky degradace kamenného materiálu. Protože je kamenný prvek součástí kulturní památky, která svojí kvalitou bezpochyby patří k současným kulturním statkům, je nutné provést komplexní restaurátorský zásah a nikoli pouhou opravu.

Metodika restaurátorského procesu navíc umožňuje zadavateli využít daných principů, které nabízí zákon 20/87 Sb. O památkové péči, který jednoznačně určuje míru a kvalitu provedených prací. V tomto případě navrhuje restaurátor jejich následující koncepci:

1. Restaurátorský průzkum – dokumentaci stavu před rest. zákrokem:

Prvky budou přesně zaměřeny včetně fotodokumentace. Bude proveden detailní popis rozsahu poškození a degradace materiálu.

Jen tak lze určit povahu i charakter jednotlivých poškození, zjistit možnosti historických tmelů nebo barevných úprav.

2. Demontáž:

Všechny spáry budou mechanicky vyčištěny. Komplet schodiště bude demontován a deponován pro případné druhotné užití.

Ka/I 309f – ostění topeniště

Popis prvku

Ostění topeniště jednoduchého tvarosloví s obvodovým pravoúhlým výžlabkem na vnitřní straně, kdy je čelní plocha ostění štuky a vápennými nátěry zapojena do líce zdi. Ostění je složeno z prahu, pohledově levé a pravé stojky, překladu.

Topeniště zřejmě sloužilo jako příkládací otvor do kamen ve vedlejší místnosti.

Stávající stav – restaurátorský průzkum

Materiálové složení: žula

Statická a tektonická poškození:

- prvek je viditelných statických i tektonických poškození;;

Mechanická poškození:

- uražené části hran a profilace;
- kaverny v plochách;

**Restaurátorský záměr na
KONZERVACI A RESTAUROVÁNÍ KAMENNÝCH PRVKŮ
interiéru hradu Roštejn**

Degradace kamenného materiálu:

- povrchová degradace;

Doplňky a tmely:

- patrný tmel ve spárách, který je silně degradovaný a lokálně již chybí;
- čelní strana prvku je štuky a vápennými nátěry zapojena do líce zdi;

Znečištění:

- povrchové znečištění;
- čelní strana prvku je štuky a vápennými nátěry zapojena do líce zdi;

Povrchové úpravy:

- čelní strana prvku je štuky a vápennými nátěry zapojena do líce zdi;

Kovové prvky:

- prvek bez viditelných kovových prvků;

Návrh na konzervaci a restaurování

Z restaurátorského průzkumu vyplývá a vychází i navrhovaný ***návrh postupu a metodiky konzervačního a restaurátorského zásahu***. Vzhledem ke stavu kamenného prvku je nutné provést restaurátorský zákrok, který vzhledem k výše uvedeným skutečnostem odstraní důsledky degradace kamenného materiálu. Protože je kamenný prvek součástí kulturní památky, která svojí kvalitou bezpochyby patří k současným kulturním statkům, je nutné provést komplexní restaurátorský zásah a nikoli pouhou opravu.

Metodika restaurátorského procesu navíc umožňuje zadavateli využít daných principů, které nabízí zákon 20/87 Sb. O památkové péči, který jednoznačně určuje míru a kvalitu provedených prací. V tomto případě navrhuje restaurátor jejich následující koncepci:

1. Restaurátorský průzkum – dokumentaci stavu před rest. zákrokem:

Prvek bude přesně zaměřen včetně fotodokumentace. Bude proveden detailní popis rozsahu poškození a degradace materiálu.

Jen tak lze určit povahu i charakter jednotlivých poškození, zjistit možnosti historických tmelů nebo barevných úprav.

2. Etapa čištění:

Všechny části prvku bude nutné očistit od povrchových nečistot a zbytků tmelících směsí a to možným mechanickým a chemickým čištěním suchou i mokrou cestou.

Bude provedena revize tmelícího materiálu ve spárách.

Restaurátor doporučuje i sejmutí štukových a vápenných vrstev z čelní strany ostění a její následnou prezentaci.

3. Etapa konsolidace kamenného materiálu:

Po důkladném očištění bude kamenná hmota prvku lokálně zpevněna zvoleným konsolidantem. Konsolidační proces je metoda, jejímž cílem je obnovení pevnosti a soudržnosti materiálu. Proto musí proběhnout v teplotně příznivém klimatu tak, aby kapalné látky mohly optimálně vniknout do kamenného materiálu a penetrovaly jej co nejhlouběji. Jen tak je možné restituovat chybějící strukturu pojiva. Úspěšnost konsolidace závisí na vysoké nasákavosti, vzlínavosti a pórovitosti daného materiálu. Kamenná hmota pak bude lokálně zpevněna v různém stupni a rozsahu, a to podle míry degradace kamenného materiálu jednotlivých částí. Ve všech případech bude použit ověřený zpevňující materiál na bázi organokřemičitanů či ethylesteru kyseliny křemičité.

**Restaurátorský záměr na
KONZERVACI A RESTAUROVÁNÍ KAMENNÝCH PRVKŮ
interiéru hradu Roštejn**

4. Etapa plastické rekonstrukce a doplnění chybějících částí:

Mechanická poškození uražených hran a profilace by měla být doplněna. Takové doplňování bude prováděno v plném rozsahu přímo na kamenný originál barevně i strukturně odpovídajícím tmelem. Rozsah a podoba lokálních doplňků bude provedena na základě ikonografických, fotografických podkladů a analogií v interpretaci s kontextem českého sochařství.

Nově domodelované části by tak měli respektovat původní styl sochařské modelace i charakter povrchového reliéfu. Jako nejvhodnější tmel restaurátor navrhuje pro kamenný materiál probarvenou minerální směs na cementové bázi či bázi umělých pryskyřic, ale vždy plněnou kamennou drtí identickou doplňovanému kameni žuly, tedy tmelem, který respektuje strukturu, složení a barevnost kamenných originálů.

V místech, která nejsou mechanicky namáhána budou tmely nanášeny na materiál přímo, na místa exponovaná budou tmely nanášeny na armatury z materiálu nepodléhajícímu korozi. Po vytvrzení budou tmely povrchově opracovány a dotvarovány do požadovaného tvaru a struktury.

5. Etapa barevného sjednocení a lokální retuše:

Vzhledem k rozdílnosti materiálů a jejich zpracování je nutné provést lokální barevnou retuš umožňující estetické spojení doplňků s originálním materiálem umělého kamene. Barevná retuš musí být provedena jiným technologickým postupem tak, aby bylo respektováno obecně platné památkové stanovisko, požadující reverzibilitu této barevnosti.

Nejprve budou tedy barevně sjednocena místa doplněná umělým kamenným materiálem, následně pak místa, jež by rušila estetické vnímání díla.

6. Závěrečná povrchová úpravu – hydrofobizace a biosanace:

Protože se prvek nachází v interiéru a suchém prostředí, je etapa hydrofobizace a biosanace irelevantní.

7. Restaurátorská zpráva:

Bude vyhotovena v počtu a rozsahu odpovídajícímu zákonu č. 20/1987, kde budou zdokumentovány (písemně i fotograficky) všechny jednotlivé etapy restaurátorského procesu, použité metody a materiály.

Restaurátor doporučuje zakrytí otevřeného prostoru topeniště např. kovanými dvířky.
--

Ka/I 309g – ostění portálu

Popis prvku

Ostění portálu jednoduchého tvarosloví s obvodovou plastickou lištou. Ostění je složeno z prahu, který je částečně zapuštěn do terénu, z pohledově levé a pravé stojky, překladu. Z čelní strany jsou boky prahu částečně přetaženy omítkovým materiálem zdí.

Hlavně na prahu jsou viditelné stopy původního historického kamenického opracování, nebo z pozdějšího „opravného“ zásahu.

Součástí portálu jsou dřevěné dveře.

Stávající stav – restaurátorský průzkum

Materiálové složení: žula

Statická a tektonická poškození:

- prvek bez viditelných statických a tektonických poškození;

**Restaurátorský záměr na
KONZERVACI A RESTAUROVÁNÍ KAMENNÝCH PRVKŮ
interiéru hradu Roštejn**

Mechanická poškození:

- na pohledově levé stojce je v místě nasedání na práh mechanická poškození uraženého rohu;
- uražené hrany a profil lišty;

Degradace kamenného materiálu:

- povrchová degradace;

Doplňky a tmely:

- lokální tmely z materiálů na cementové bázi;
- patrný tmel ve spárách mezi stojkami a překladem a stojkami a prahem;
- nevhodné tmely v místech druhotně osazovaných kovových doplňků;

Znečištění:

- lokální znečištění rozvlečenými omítkami na cementové bázi z bočních zdí;
- silné povrchové znečištění;
- práh znečištěn mastnými skvrnami (nejspíše vosku);

Povrchové úpravy:

- prvek bez viditelných povrchových úprav;
- všechny části prvku jsou ze zadní strany přetaženy omítkovým materiálem v celé výšce a přetřeny vápennými nátěry;

Kovové prvky:

- v pohledově levé stojce je na zadní straně kotveno kovové oko;
- v pohledově pravé stojce kotveny 2 kovové závěsy;
- kovový materiál napaden povrchovou korozí;

Návrh na konzervaci a restaurování

Z restaurátorského průzkumu vyplývá a vychází i navrhovaný ***návrh postupu a metodiky konzervačního a restaurátorského zásahu***. Vzhledem ke stavu kamenného prvku je nutné provést restaurátorský zákrok, který vzhledem k výše uvedeným skutečnostem odstraní důsledky degradace kamenného materiálu. Protože je kamenný prvek součástí kulturní památky, která svojí kvalitou bezpochyby patří k současným kulturním statkům, je nutné provést komplexní restaurátorský zásah a nikoli pouhou opravu.

Metodika restaurátorského procesu navíc umožňuje zadavateli využít daných principů, které nabízí zákon 20/87 Sb. O památkové péči, který jednoznačně určuje míru a kvalitu provedených prací. V tomto případě navrhuje restaurátor jejich následující koncepci:

1. Restaurátorský průzkum – dokumentaci stavu před rest. zákrokem:

Prvek bude přesně zaměřen včetně fotodokumentace. Bude proveden detailní popis rozsahu poškození a degradace materiálu.

Jen tak lze určit povahu i charakter jednotlivých poškození, zjistit možnosti historických tmelů nebo barevných úprav.

2. Etapa čištění:

Kovové oko bude vyjmuto.

Nejdříve bude nutné mechanicky odstranit všechny nepůvodní a nevhodné tmely a doplňky. Všechny části prvku bude nutné očistit od povrchových nečistot a zbytků tmelících směsí a to možným mechanickým a chemickým čištěním suchou i mokrou cestou. Pohledovou plochu nevhodných tmelů v místech druhotně osazovaných 2 kovových doplňků závěsů je nutné snížit a v jedné z dalších fází přetmelit vhodným tmelem.

Mastné skvrny z kamenného prahu je nutné odstranit chemickému čištění.

Bude provedena revize tmelícího materiálu ve spárách.

**Restaurátorský záměr na
KONZERVACI A RESTAUROVÁNÍ KAMENNÝCH PRVKŮ
interiéru hradu Roštejn**

3. Etapa konsolidace kamenného materiálu:

Po důkladném očištění bude kamenná hmota prvku lokálně zpevněna zvoleným konsolidantem. Konsolidační proces je metoda, jejímž cílem je obnovení pevnosti a soudržnosti materiálu. Proto musí proběhnout v teplotně příznivém klimatu tak, aby kapalné látky mohly optimálně vniknout do kamenného materiálu a penetrovaly jej co nehlouběji. Jen tak je možné restituovat chybějící strukturu pojiva. Úspěšnost konsolidace závisí na vysoké nasákavosti, vzlínavosti a pórovitosti daného materiálu. Kamenná hmota pak bude lokálně zpevněna v různém stupni a rozsahu, a to podle míry degradace kamenného materiálu jednotlivých částí. Ve všech případech bude použit ověřený zpevňující materiál na bázi organokřemičitanů či ethylesteru kyseliny křemičité.

4. Etapa plastické rekonstrukce a doplnění chybějících částí:

Mechanická poškození uražených hran a profilace by měla být doplněna. Takové doplňování bude prováděno v plném rozsahu přímo na kamenný originál barevně i strukturně odpovídajícím tmelem. Rozsah a podoba lokálních doplňků bude provedena na základě ikonografických, fotografických podkladů a analogií v interpretaci s kontextem českého sochařství.

Nově domodelované části by tak měli respektovat původní styl sochařské modelace i charakter povrchového reliéfu. Jako nejvhodnější tmel restaurátor navrhuje pro kamenný materiál probarvenou minerální směs na cementové bázi či bázi umělých pryskyřic, ale vždy plněnou kamennou drtí identickou doplňovanému kameni žuly, tedy tmelem, který respektuje strukturu, složení a barevnost kamenných originálů.

V místech, která nejsou mechanicky namáhána budou tmely nanášeny na materiál přímo, na místa exponovaná budou tmely nanášeny na armatury z materiálu nepodléhajícímu korozi. Po vytvrzení budou tmely povrchově opracovány a dotvarovány do požadovaného tvaru a struktury.

5. Etapa barevného sjednocení a lokální retuše:

Vzhledem k rozdílnosti materiálů a jejich zpracování je nutné provést lokální barevnou retuš umožňující estetické spojení doplňků s originálním materiálem umělého kamene. Barevná retuš musí být provedena jiným technologickým postupem tak, aby bylo respektováno obecně platné památkové stanovisko, požadující reverzibilitu této barevnosti.

Nejprve budou tedy barevně sjednocena místa doplněná umělým kamenným materiálem, následně pak místa, jež by rušila estetické vnímání díla.

V rámci etapy je možné barevná úprava prahu nátěrem okrovohnědé barvy s následným rozpatinováním a vytvořit tak efekt „patiny stárí,“ a tak potlačit charakter novodobého prvku.

6. Závěrečná povrchová úpravu – hydrofobizace a biosanace:

Protože se prvek nachází v interiéru a suchém prostředí, je etapa hydrofobizace a biosanace irelevantní.

7. Restaurátorská zpráva:

Bude vyhotovena v počtu a rozsahu odpovídajícímu zákonu č. 20/1987, kde budou zdokumentovány (písemně i fotograficky) všechny jednotlivé etapy restaurátorského procesu, použité metody a materiály.

**Restaurátorský záměr na
KONZERVACI A RESTAUROVÁNÍ KAMENNÝCH PRVKŮ
interiéru hradu Roštejn**

5. Závěr a doporučení

Všechny popisované kamenné prvky a články jsou cennými architektonickými či kamenosochařskými články nemovité kulturní památky hradu Roštejn a lze je považovat za hodnotný doklad uměleckého či uměleckořemeslného kamenosochařského projevu jak z hlediska samotné památky a jejího umístění v historickém místě, tak i v širší souvislosti umění v Čechách.

Proto je nutné v rámci obnov fasád exteriéru i interiéru zabezpečit i jejich odborné ošetření, které by mělo obecně zahrnovat: Restaurátorský průzkum – dokumentaci stavu před rest. zákrokem, Etapu čištění, Etapu konsolidace kamenného materiálu, Etapu plastické rekonstrukce a doplnění chybějících částí, Etapu barevného sjednocení a lokální retuše a lokálně Závěrečnou povrchovou úpravu – hydrofobizaci, včetně ochranných vrstev proti biologickému napadení. Po provedení rest. průzkumu či v průběhu rest. procesu se může projevit řada dalších poškození, které bude třeba řešit individuálně a operativně některými z dalších etap, např. Etapou statického zajištění, Etapou zhotovení kopie prvku či jeho části a jeho výměny, apod., vždy však za účasti restaurátora a odborného příslušníka NPÚ a investora.

Protože bude zásah obnov fasád exteriéru a interiéru hradu Roštejn prováděn za účelem záchrany části historického objektu, prohlášeného od roku 1958 Ministerstvem kultury nemovitou kulturní památkou pod r. č. ÚSNKP 29908/7- 4810, za účelem jeho záchrany a estetické rehabilitace, je nutné, aby:

- restaurování kamenných prvků včetně sochařské výzdoby z kamene prováděla fyzická osoba na základě povolení vydaného podle § 14a, zákona číslo 20/1987 Sb., o státní památkové péči a to se specializací na restaurování sochařských uměleckých nepolychromovaných děl z kamene.

Ve Zlivi dne 28. 2. 2016

.....
MgA. Lukáš Hosnedl, ak. soch. a rest.
Dolní náměstí 759, 373 44 Zlív
číslo účtu: 2500019209/2010
IČ: 735 32 967; DIČ: 7410121213;

6. Návrh technologie restaurování - Interiér

Níže uvedené materiály jsou uváděny v zástupných příkladech (2-3 varianty) a dané výrovky stanovují minimální technologické a technické požadavky na dodávky. Uchazeč může užít i jiné výrobky za předpokladu dodržení minimální požadované technologie a parametrů dodávek, kterou definují níže uvedené výrobky. Konkrétní dodávky a postupy budou odsouhlaseny zpracovatelem restaurátorského záměru.

Etapu čištění

- čištění suchou cestou (stlačený vzduch, oprášení)
- čistící pasta (Arte mundit – Remmers), (Imesta CP)
- extrakční metoda – očištění kamene párou

Etapu konsolidace a statického zjištění

- zpevňovač jednosložkový
Funcosil KSE 100, Funcosil KSE 300, Funcosil KSE 500 - Remmers
Ifest OH 50, Ifest OH 75, Ifest OH 100 – Imesta
Silex OH – Keim

Etapu plastické rekonstrukce a doplnění chybějících částí

- Minerální tmely, anorganické pigmenty Bayer
- Funcosil grundiermörtel – Remmers
- Funcosil restauriermörtel – Remmers
- Funcosil fugenmörtel – Remmers

Etapu barevného sjednocení a lokální retuše

anorganické pigmenty Bayer + Paraloid B72

Závěrečná povrchová úprava – (konzervace)

- zpevňovač (lokální aplikace konsolidačních prostředků)
Funcosil KSE 100 - Remmers
Ifest OH 50 – Imesta

**Restaurátorský záměr na
KONZERVACI A RESTAUROVÁNÍ KAMENNÝCH PRVKŮ
interiéru hradu Roštejn**

7. Kopie povolení MK ČR k restaurování

**Restaurátorský záměr na
KONZERVACI A RESTAUROVÁNÍ KAMENNÝCH PRVKŮ
interiéru hradu Roštejn**

Ministerstvo kultury
odbor památkové péče
Malé náměstí 1
118 01 Praha 1 – Malá Strana
tel. 257 085 111
fax 224 318 155
e-mail: posta@mkcr.cz

Ministerstvo kultury

Malé náměstí 471/1

118 01 Praha 1 – Malá Strana

telefon: 257 085 111

fax: 224 318 155

e-mail: posta@mkcr.cz

Vážený pan
MgA. Lukáš Hosnedl
Dolní náměstí 759
373 44 Zliv

Váš dopis značky

Naše značka

č. j. 9968/2004

Vyřizuje / linka

Ing. Trejbalová

V Praze dne

27. 8. 2004

Věc: Rozhodnutí o povolení k restaurování kulturních památek v rozsahu restaurování nepolychromovaných sochařských uměleckých děl z kamene a sádky, polychromovaných sochařských uměleckých děl ze sádky a figurálních sgrafit panu MgA. Lukášovi Hosnedlovi, r. č. 741012/1213

Ministerstvo kultury, jako příslušný orgán státní památkové péče, vydává podle §14 odst. 8 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů, toto

rozhodnutí:

Ministerstvo kultury **uděluje** povolení panu MgA. Lukášovi Hosnedlovi, r. č. 741012/1213, k obnově kulturních památek nebo jejich částí, které jsou díly výtvarných umění nebo uměleckořemeslnými pracemi, v rozsahu restaurování nepolychromovaných sochařských uměleckých děl z kamene a sádky, polychromovaných sochařských uměleckých děl ze sádky a figurálních sgrafit. Toto povolení se uděluje na dobu neurčitou.

Odůvodnění:

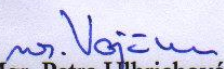
Ministerstvo přezkoumalo odbornou kvalifikaci a předložené doklady žadatele a došlo k závěru, že pan MgA. Lukáš Hosnedl splňuje požadavky pro restaurování nepolychromovaných sochařských uměleckých děl z kamene a sádky, polychromovaných sochařských uměleckých děl ze sádky a figurálních sgrafit.

**Restaurátorský záměr na
KONZERVACI A RESTAUROVÁNÍ KAMENNÝCH PRVKŮ
interiéru hradu Roštejn**

Ministerstvo kultury dále upozorňuje, že toto povolení může být Ministerstvem kultury zrušeno, a to z důvodů uvedených v § 14a odst. 10 citovaného zákona č. 20/1987 Sb.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí je možno podat rozklad u Ministerstva kultury do 15 dnů od jeho doručení.

Mgr. Petra Ulbrichová
vedoucí oddělení ochrany kulturních památek
odboru památkové péče Ministerstva kultury

Na vědomí: NPÚ ústřední pracoviště
v opise

